

ION TALPOȘ

Fost-am student sibian

Coperta I și IV: Michael Krause

© **ION TALPOȘ**

Orice reproducere, integrală sau parțială, a acestei cărți, se poate face doar cu acordul scris al editorului

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TALPOȘ, ION

Fost-am student sibian / Ion Talpoș. - Făgăraș : Editura Agaton,
2017

ISBN 978-973-1981-85-7
821.135.1

ION TALPOȘ

Fost-am student sibian

Făgăraș - 2017

Cuvânt înainte

Motto:

„M-am resemnat: atât a fost să fie.
Mă uit cum cade soarele-n apus
Și-aștept răspunsuri-care n-or să vie
La întrebări-pe care nu le-am pus...”

Otilia Cazimir-Lumini și umbre

Trec anii. Trec în zbor! Trec cu iuțeala gândului nostru și gândul, el este cel care încearcă cu disperare să se agațe de unele momente vii din viața fiecăruia, zăbovind acolo câte o clipă-două... Trec anii și rămânem cu amintirile! Rămânem cu bucuria realizărilor noastre dar și cu gustul amar al neîmplinirilor, pentru care încercăm să găsim explicații, să găsim răspunsuri... Răspunsuri care, de multe ori *n-or să vie!*

Merg pe stradă adesea, cu pași grăbiți, cu gândul aiurea și parcă în chipul unor trecători întâlniți în cale, descopăr trăsături cunoscute ale unor persoane întâlnite cândva, undeva. Să fie EL? Să fie EA? Parcă seamănă puțin cu acel EL sau EA pe care i-am mai întâlnit cu ani în urmă. Poate în liceu? Sau, poate în facultate? Nu, nu cred - îmi răspund tot eu în gând, încercând să-mi limpezesc imaginile neclare din minte. Mi se pare mult prea schimbat, este prea slab, sau prea gras, are părul mult prea cernit de trecerea anilor... Merg mai departe și cu greu rezist tentației de a întoarce privirea după acea persoană, pentru a mă convinge că mă înșel. Sau, poate nu!

Îmi este teamă adesea să mă privesc în oglindă sau în ochii acelei persoane întâlnite în cale. Dacă este EL, într-adevăr? Sau EA? Ce părere va avea despre mine? Mă va găsi schimbat mai mult decât și-a imaginat vreodată că aş putea să mă schimb? Mă va mai recunoaște?

Sunt întrebări pe care mi le pun adesea și la care nu primesc răspunsuri.

Suntem cu toții oameni. Suntem ființe superioare. Cu toate astea, nu suntem nemuritori! Suntem doar bieți trecători prin astă lume, parte a unui univers infinit. Și totuși, vrem să ne facem cunoscuți, vrem să ne facem auziți, vrem să fim observați. Vrem, așa cum spunea marele nostru istoric Nicolae Iorga, *să lăsăm o parte din aurul nostru pe piatra aspră a vieții!*

Tocmai de aceea, fiind încă studenți, ne-am propus ca după absolvirea facultății să ne revedem periodic și să depănăm împreună amintiri, să vorbim despre trecut, despre prezent dar și despre viitor. Pentru că în sufletul nostru, ne vom considera mereu tineri. Ori, tinerețea nu este altceva decât o stare de spirit caracterizată prin multe proiecte de viitor!

Au trecut aproape trei decenii și jumătate de când ne-am despărțit, părăsind amfiteatrele Facultății de Mecanică din Sibiu. Trei decenii și jumătate în care am mers fiecare pe câte un drum, găsit uneori din întâmplare sau alteori, căutat cu multă sârguință.

Vrem să vorbim despre asta. Ne leagă amintiri comune, ne leagă întâmplări trăite împreună în sălile de curs sau în laboratoarele facultății, în căminele studentești sau în bibliotecile frecventate de noi, în discotecile și barurile în care am fost atunci împreună, în drumețiile sau excursiile organizate prin țară.

Mi-am propus ca pentru revederea din anul 2017, prilejuită de împlinirea a treizeci și cinci de ani de la absolvirea facultății sibiene, să pun o cărămidă la temelia cunoașterii acelor trăiri comune, adunând laolaltă, alături de propriile-mi relatări, gânduri, păreri sau opinii ale altor colegi care au dorit să se implice în acest proiect de suflet. Toate acestea, alăturate unor imagini immortalizate pe peliculă în vremea studenției noastre, pot să constituie pentru noi (și nu numai pentru noi!) o radiografie a unor momente trăite împreună cândva, cu ani în urmă, care ne-au marcat într-un fel sau altul viața. Ne-au călit, ne-au ajutat să dobândim experiență de viață, cunoștințe tehnice de specialitate. Ne-au ajutat să devenim ceea ce suntem astăzi : ingineri.

AUTORUL

De ce student?

Iată o întrebare pe care mi-am pus-o de multe ori, încă din anii de liceu. O întrebare simplă, pe care ne-am pus-o, de altfel, mulți alții atunci când am considerat că trebuie să luăm o decizie legată de rostul pe care ni-l doream în viață. O întrebare simplă, izvorâtă ca rod al unor frământări interioare puternice, amestecate uneori cu sentimente de teamă!... Teamă de necunoscut, teamă de nou, teamă și neîncredere în propria noastră capacitate de a lua decizii corecte în situații insuficient de bine lămurite.

Am avut privilegiul să răsfoiesc cu ceva timp în urmă, câteva caiete conținând amintiri din anii de liceu, în care colege și colegi de-ai mei de atunci, dând frâu liber gândurilor lor interioare, au așternut între filele îngălbenite de vreme ale acelor caiete o parte din frământările lor, marcate de neliniștea și teama zilelor *de după* absolvirea liceului.

Vom apuca-o fiecare pe câte un drum, toate la fel de spinoase, de pline de încercări. Școala a fost o pregătire pentru marele examen care ne așteaptă: viața. Cum vom intra în ea? E o întrebare pe care fiecare ne-o punem și la care numai viitorul ne va răspunde. În viață sunt multe greutăți. Ia-ți punct de referință idealul și vei reuși să le învingi! - a fost opinia uneia dintre colegele mele de liceu.

De ce mi-am dorit să fiu student?

În primul rând, cred eu, de frica stagiului militar pe care mi-l închipuiam atunci ca fiind o "gaură neagră" care urma să-i înghită pe toți cei care nu reușeau să devină studenți din prima încercare.

Erau nenumărate poveștile în care erau redată cu lux de amănunte, în perioada anilor mei de liceu, "atrocitățile" la care erau supuși "pufanii" în armată, în prima perioadă de stagiul militar. Fel de fel de întâmplări care nu te duceau cu gândul la altceva decât la ideea că stagiul militar făcut *la termen normal*, adică la un an și patru luni de pregătire militară, nu înseamna altceva decât să ai parte de preluarea pe umerii tăi a unei "poveri" transmisă dintr-o generație în alta de recruți: acea frustrare că *ordinul se execută, nu se discută!* și prin urmare trebuie să te supui cu stoicism unui șir lung de umilințe venite din partea celor care te instruiesc, începând cu fruntașul sau caporalul de lângă tine.

Mulți dintre noi ne mai amintim, poate, de poveștile legate de armată cu conducerea valizelor pe timp de noapte, împinse pe sub paturi, cu trecutul bălților cu noroi, târâș, din poziția "culcat", etc.

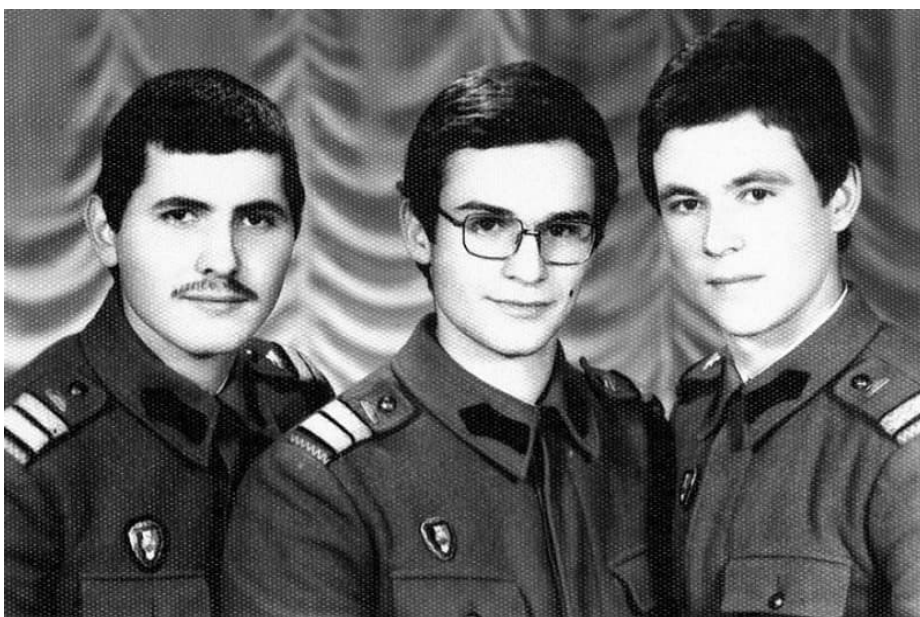
Toate acele povești transmise oral, auzindu-le, aveau darul să te înspăimânte, să te facă să crezi că stagiul militar nu era altceva decât un mare "bau-bau" de care trebuia să te ferești ca dracul de tămâie!

De partea cealaltă, erau poveștile legate de stagiul militar făcut de cei care, trecând examenul de admitere la o facultate, făceau atunci armata la T.R. (*Termen Redus*). Nouă luni de pregătire militară de specialitate în care urma să fii tratat ca viitor intelectual, era ceva!

Unul din plutoanele de T.R.-iști din Galați, în două ipostaze

Viitori colegi de facultate,
sub arme, la T.R.

În al doilea rând, din mândrie. Gândul că aş putea să mă ridic ceva mai sus decât condiția intelectuală a părinților mei sau a unora dintre colegii mei de liceu, nevoiți poate să rămână la un nivel mediu de pregătire teoretică sau de specialitate, din anumite motive obiective, îmi dădea un soi de imbold interior, de încredere în mine și de voință. Plecasem la liceu, la urma urmei, dintr-un sat de munte unde intelectualii puteau fi numărați pe degete. De ce să nu mă întorc printre ”ai mei” cu fruntea sus?! Îmi spuneam adesea, arătându-le că am reușit să fac acel pas, mai departe, spre o lume deschisă larg către nou.

Am dorit să devin student, în al treilea rând, dintr-o necesitate firească și din dorința de a duce în viitor o viață mai bună. Aveam doar atâtea exemple practice în jurul meu care-mi ofereau posibilitatea să văd și să analizez singur fel de fel de variante: dacă mă mulțumeam doar cu liceul aş fi avut, față de cei care au absolvit un liceu teoretic, un avantaj: având o diplomă cu o calificare în turism, puteam opta pentru o

carieră în turism. Remunerată ca atare, la nivel de studii medii. Dacă mergeam mai departe la facultate, mă gândeam eu atunci, situația ar fi putut deveni mai bună din punct de vedere al veniturilor salariale. Dacă! Visam uneori cu ochii deschiși la asta, punând în balanță tot timpul avantajele și dezavantajele unor decizii pe care trebuia să le iau rapid, imediat după absolvirea liceului.

O vară fierbinte

Bucuria absolvirii liceului a trecut repede. Era deja sfârșitul lunii mai a anului 1976. Nu era timp de zăbavă! Trebuia luată o decizie importantă legată de următoarea etapă de pregătire profesională din viața mea și nu era timp de pierdut. Zilele treceau una după alta, cu repeziciune, adâncind și mai mult dilema în care mă aflam: să mă gândesc, oare, la ceea ce mi-ar fi plăcut mie cu adevărat să fac în viitor, ca și profesie, ținând cont de înclinațiile practice avute în liceu? Să țin cont de părerile celor din jurul meu, care vedeau deja în mine atunci un viitor inginer constructor, acele păreri fiind bazate pe anumite criterii numai de ei știute? Să țin cont în alegerea mea de materiile la care în liceu m-am descurcat mai bine și care mi-au oferit atunci o bază solidă în abordarea disciplinelor de specialitate spre o profesie bazată pe acele discipline?

Nu mi-a fost deloc ușor să iau o decizie. Din dorința de a-mi întinde o mână de ajutor, tatăl meu îmi tot amintea atunci un gând de-al său care îl frământa adesea și... într-o bună zi, văzându-mi în priviri nedumerirea, mi-a spus:

„Uite ce mă gândesc eu, copile! Am avut în armată un coleg din satul vecin, care acum e un om mare, pe la București. E profesor universitar la o facultate de construcții. Aș putea să încerc să dau de el și să-l rog să te primească pentru o verificare, așa, doar ca să fii și tu împăcat că ești destul de pregătit pentru un examen la facultate. Ce zici?”

Mi-am privit atunci tatăl cu o oarecare neîncredere și în același timp, cu admirație. Îl știam oarecum detașat de problemele mele legate de școală sau de pregătirea mea profesională, el fiind preocupat mai mult de rosturile gospodăriei noastre, la care era destul de priceput, dealtfel.

Ia uite că și tata se gândește acum la mine! mi-am zis în sinea mea și ascultându-l, l-am lăsat să-și depene mai departe gândurile. Da, era un început bun. Să stea de vorbă cu mine un profesor universitar și să-și dea cu părerea dacă sunt sau nu suficient de pregătit pentru un examen la facultate, era ceva!

Zis și făcut! Mi-am pregătit într-o dimineață bagajele, m-am urcat într-un tren și am poposit la București. Știam unde voi locui. Lucrurile fuseseră, oarecum, aranjate de mama, o femeie isteată și grijulie. Mă aștepta în Gara de Nord o cunoștință bună de-a familiei noastre care a acceptat, binevoitoare, să mă găzduiască în locuința lor din București, pe perioada verificării cunoștințelor mele în vederea susținerii examenului de admitere la facultate.

S-au întâmplat apoi câteva lucruri care m-au bulversat, asupra cărora nu o să insist prea mult. Dar, cum socoteala de acasă nu se potrivește întotdeauna cu cea din târg, m-am trezit acolo ”pasat” încă de la început de către colegul de armată al tatălui meu, domnul profesor universitar, la o altă doamnă profesor care urma să-mi verifice cunoștințele la matematică. Nu este cazul să subliniez că matematica nu a fost niciodată ateuul meu în liceu, din cauza calculelor diferențiale și integrale pe care, neînțelegându-le, le-am considerat noțiuni abstracte. Mă descurcasem oarecum binișor cu algebra, geometria și trigonometria. Până atunci, când am dat ochii cu ”doamna” de mate! Nu contest calitățile profesionale ale unei persoane, ajunsă cadru didactic universitar. Departe de mine gândul acesta. Dar calitățile sale pedagogice sunt, cred eu, esențiale pentru un dascăl, dacă acesta dorește cu adevărat să se apropie cu sufletul de un elev, să-l determine să lucreze cu pasiune la o disciplină și să-l facă să înțeleagă logica rezolvării unor probleme legate de acea disciplină. Să nu mai vorbim despre discrepanțele dintre așteptările unui adolescent de vârstă pe care eu o aveam atunci și modul real, sec, distant, lipsit de căldura necesară acelei comunicări dintre profesor și elev, care să mă determine să-mi doresc să merg mai departe, lămurindu-mi întrebările ivite la rezolvarea unor probleme de matematică. Cum să mi le lămuresc, singur? Pentru că acolo unde am ajuns, la stimabila doamnă profesor universitar, era o adevărată ”bandă rulantă” de pregătire pentru admiterea

la facultate. Într-o încăpere obișnuită de bloc, m-am trezit alături de alți cinci, șase elevi, timorați ca și mine de așteptare. Când, în sfârșit, am fost și eu băgat în seamă, m-am trezit asaltat de un șir lung de întrebări: de unde ești, unde și ce liceu ai făcut, unde crezi tu că nu te descurci suficient de bine etc.

Întrebări firești, absolut necesare, dealtfel. Îi explic doamnei profesor că *Analiza matematică* și *Trigonometria* nu sunt punctele mele forte la matematică. Mă ascultă cu atenție, se ridică și iese puțin din încăpere, apoi revine și-mi pune în față o foaie de hârtie pe care erau înșirate mai multe exerciții, îndemnându-mă să le rezolv. Și ”doamna” a plecat... la bucătărie! Pentru că răzbătea din bucătărie un miros de mâncare, de ziceai că ai intrat într-un restaurant, nu într-un apartament de bloc!

Mă uit la foaia de hârtie, analizez și citesc cerințele exercițiilor date și având ceva nelămuriri, îmi formulez cu grijă câteva întrebări la care aș fi dorit să primesc răspunsuri. Nu mai spun că mă așteptam ca doamna să rămână alături de noi și pe bază de dialog, să parcurgem împreună fiecare etapă de rezolvare a exercițiilor date. Aveam nevoie de asta, de dialog, de explicații, de încurajare sau de sancționarea promptă a greșelilor făcute. Cel puțin așa consideram eu atunci că ar fi normal să se întâmple, știind că voi plăti acele ore de verificare și de meditații. Ți-ai găsit! Mă uitam nedumerit la foaia de hârtie, mă uitam și la ceilalți colegi din încăpere, dar nu aveam cum să discutăm între noi pentru că fiecare avea o altă problemă de rezolvat. Am început să lucrez, sărind de la un exercițiu la altul, doar, doar, le voi da de cap!

Evident, după minute bune, m-am oprit și nu am mai putut continua singur. Mă uitam lung spre bucătărie, așteptând să se deschidă ușa, dar de acolo nu venea decât mirosul greu de mâncare gătită. În sfârșit, după o bună bucată de vreme ușa de la bucătărie s-a deschis și a apărut în cameră și ”doamna”, pentru a mă anunța că timpul pe care îl mai aveam la dispoziție din ora de pregătire începută, era aproape expirat. Parcă o văd și acum pe doamna profesor, privindu-mă lung, întrebător, pe sub ramele ochelarilor săi de vedere. Am îngăimât ceva încercând, în mod vădit emoționat, să mă scuz. Dar ”doamna” mi-a retezat-o scurt:

«Cu dumneata, *mi-a spus*, trebuie să lucrez mai mult. Credeam că nivelul dumitale de pregătire este similar cu al celorlalți elevi meditați, dar văd că ai mai multe lipsuri în pregătire decât ei. Ia să vedem!»

Și-a scos din geantă agenda, a răsfoit-o atent, mormăind ceva neînțeleș. Apoi, luând un creion, a început să încercuiască niște zile:

«Ne putem vedea săptămâna viitoare luni, miercuri și vineri, după amiază. Este bine?»

Ce să zic? Eram de-a dreptul buimac. Am aprobat mișcându-mi ușor capul, m-am ridicat, am scos banii din buzunar și i-am plătit doamnei profesor ora de meditații. Apoi mi-am luat la revedere și am ieșit nedumerit pe ușă. Care va să zică, făcusem o oră de pregătire la matematică cu un profesor universitar, pentru admiterea în învățământul superior și am plecat de acolo aproape așa cum am venit! Doar cu ceva mai puțini bani în buzunar!

Nu știu de ce, dar brusc, gândul mi-a zburat la profesorul de matematică pe care l-am avut în liceu. Ce om a fost! Mi-am amintit atunci, ca într-un film, de multele ore de pregătire făcute împreună după-amiezele, în liceu. Fără bani, fără ceas! Un om dedicat și devotat muncii sale. Nu se dezlipea de tablă cu orele, încercând să ne facă să înțelegem rezolvarea fiecărui tip de problemă în parte. Prin dialog, prin explicații, cu răbdare. Unde mi-o fi fost mie capul atunci?

Am ieșit din scara blocului, ca un om beat. Mergeam pe stradă aiurea și parcă nu vedeam și nu auzeam nimic în jurul meu. Eram doar eu, cu mine însumi! Cu gândurile mele care mă frământau și nu-mi mai dădeau pace! Îmi scot portmoneul din buzunar și-mi verific banii. Mă gândeam atunci cât de mult și greu au muncit părinții mei ca să mi-i poată da mie și eu să-i ”arunc” așa de ușor, făcând trei ședințe de pregătire pe săptămână, la ”foc automat” fără să simt, de fapt, un beneficiu real după prima ședință. Cred că eram destul de speriat la gândul că situația din ziua respectivă s-ar putea repeta și în zilele următoare. Mă autosugestionam în timp ce făceam pași, alimentându-mi astfel temerile. Atunci, m-am decis: nu o să devin inginer constructor, nu o să-mi mai pierd timpul prin București și nu o să irosc banii părinților mei pe ore de pregătire cu un rezultat improbabil! O să fac ce vreau eu, cum vreau eu, cu pregătirea pe care am acumulat-o deja în cei patru ani de liceu cu profil economic. O să fac ce mi-a plăcut dintotdeauna să fac și

în liceu. O să fac electronică la o facultate de profil din țară și o s-o fac pe puterile mele! Dintr-o dată, fața mi s-a luminat ca după o revelație. Mă și vedeam deja un viitor inginer electronist, în halat alb, într-o fabrică de profil din țară și asta îmi dădea o stare de bine în interiorul ființei mele.

Nu-mi mai amintesc prea bine cum mi-am motivat plecarea față de doamna profesor și față de gazda mea din București. Știu doar că am ajuns în Gara de Nord și m-am urcat în primul tren care pleca... la Iași!

Să nu dai niciodată vrabia din mână... !

Doamne, ce zăpușeală și ce înghesuială era în trenul în care mă urcasem! Dacă tot luasem drumul Iașilor, mintea mea o luase și ea pe drumul *Chirițelor* Iașului. Papornițe și plase aruncate claie peste grămadă prin compartimente, agitație mare pe culoare, îmbulzeală pe la geamuri, cu batiste fluturate de cei aflați în tren celor rămași pe peroane... Era o adevărată atmosferă de carnaval în jurul meu!

Doar că nu aveam ochi și urechi să iau seama bine la toată vânzoleala aceea în care intrasem. Mă măcinau fel de fel de gânduri, știind că am luat o decizie importantă fără un temei prea solid, o decizie bazată doar pe un instinct propriu... și pe un zvon, ajuns la urechile mele atunci când încă mă aflam în București: acela că un văr de-al meu, sibian, și-ar fi depus la rândul lui dosarul pentru susținerea examenului de admitere, la o facultate tehnică din Iași. Caută acum acul în carul cu fân! Gândul că aș fi putut să-mi găsesc vărul în Iași, alungându-mi astfel singurătatea într-o lume în care mă simțeam străin, a fost un alt argument care mi-a dat imboldul necesar să schimb "macazul", pornind din București către Iași.

Iată-mă ajuns la Iași. Imi arunc privirea roată prin gară, în căutarea drumului spre... oare spre ce, mai întâi? Încotro să o iau? M-am gândit că salvarea, într-o astfel de situație aparent fără ieșire, ar poate să-mi vină tot de acasă! De la mama mea, centralistă la o centrală telefonică rurală în satul meu natal. Caut un oficiu poștal, solicit o legătură telefonică cu Oficiul Poștal din Titești-Vâlcea și arunc în eter, cu multă grijă, "bomba"! Nu, nu sun din București, unde plecasem să mă școlesc, ci sun din Iași! Săraca mama! A crezut că nu aude bine ce i-am spus prin telefon. I-a luat ceva timp până a înțeles, cu adevărat, ce s-a întâmplat cu mine și ce vreau de la dumneaei. Nu a comentat nimic atunci, tulburată fiind de vestea neașteptată dată prin telefon. Dar, m-a ajutat!

A sunat-o pe mătușa mea din Sibiu, a aflat locul în care era cazat vărul meu în Iași, mi-a comunicat adresa respectivă și apoi, lucrurile au intrat din nou pe un făgaș normal. Sau, aproape normal! M-am cazat în căminul studentesc în care acesta era cazat, apoi mi-am depus actele necesare pentru înscrierea la Facultatea de Electronică. Au urmat câteva zile de acomodare, de pregătire... pe cont propriu, făcută în timpul unor plimbări lungi, cu barca, pe lacul Ciric din Iași. A urmat examenul de admitere și apoi... dezastrul! Adică, nu am fost admis la facultate! Când am aflat rezultatul de la examenul de admitere susținut, câteva clipe care mie mi s-au părut atunci o veșnicie, nu s-a întâmplat nimic! Parcă pluteam pe un val... Apoi brusc, cerul s-a năruit asupra mea! Vestea aflată a constituit pentru mine un șoc în adevăratul sens al cuvântului. Nu mă puteam aduna de niciun fel. Ca și când vestea aflată nu ar fi fost suficient de proastă, vărul meu a trecut și el prin aceeași experiență, nefiind nici el admis.

Nu ne-a mai trebuit nimic! Nici Iașiul, cu minunata-i arhitectură, nu ne mai interesa deloc, nici lacul Ciric cu plimbările lungi făcute cu barca, nici viața studentească ieșeană, nici măcar bucuria manifestată de câțiva colegi de cameră de cămin, admiși atunci la *Chimie Industrială*. Aproape că nu mai știam nici cum ne cheamă și ce căutam pe acolo, atât de afectați am fost de acel eșec. Apoi, ne-am resemnat: asta a fost să fie! O experiență ca multe altele prin care am trecut sau prin care vom mai trece, mi-am spus. Pentru că viața merge înainte, cu bune, cu rele. Măcar să înțelegem câte ceva din fiecare experiență trăită!

Și acum, ce facem?

Vorba poetului: *Mai lungă-mi pare calea acum la-ntors acasă...*

Eram trist. Și picat la admitere, și cu banii părinților cheltuiți, și departe de casă! Nici că se putea mai bine! Noroc că nu eram singur pe drumul de întoarcere spre casă și aveam astfel pe umărul cui să plâng! De fapt, tot drumul până la Sibiu ne-am plâns cu rândul: când eu pe umărul vărului meu, când el pe umărul meu. Cred că nu făceam altceva decât să încercăm să ne consolăm reciproc, ”fabricând” în același timp, în mersul legănat al trenului, explicațiile pe care trebuia să le dăm acasă celor care ne-au sprijinit în aventura aceea, având încredere în noi și speranțe că vom reuși. Speranțe pe care noi le-am spulberat cu prea multă ușurință, dându-le pur și simplu cu piciorul!

Timpul! Uneori considerăm timpul fiindu-ne dușman, știind că acesta nu poate fi întors din drum și că odată cu trecerea timpului, ne trecem și noi. Atunci însă, cred că m-am bucurat să constat că timpul nu s-a oprit în loc. Că trecând, m-a ajutat să trec, la rândul meu, de la o stare la alta. Nu cred că aș fi putut suporta o clipă lungă cât o veșnicie, de apăsare continuă și de culpă, realizând greșelile făcute în momentele premergătoare deciziilor luate în perioada aceea. Am realizat asta, mi-am făcut un proces de conștiință și maturizându-mă brusc, m-am hotărât să acționez în consecință. Nu am mai mers acasă. M-am oprit în Sibiu, la mătușa mea și... ”m-am pus cu burta pe carte”! Lucram împreună cu vărul meu, cât era ziua de lungă, fel de fel de exerciții și probleme din diferite culegeri de matematică și de fizică. Și, lucru foarte important atunci, nu mai eram singuri. Nu mai eram de capul nostru. Ne aflam sub supravegherea atentă a mătușii mele, care nu ne scăpa din ochi nici măcar o clipă!

A venit din nou perioada înscrierilor pentru admiterea la facultate, în toamnă. Se dusesse vremea în care aveai de unde să alegi varianta care să-ți convină cu adevărat. Acum trebuia să culegem ceva din ce se mai putea găsi printre ofertele facultăților la care nu se completaseră locurile la admiterea din vara acelui an.

Norocul ne-a surâs și atunci. Proaspăt înființata Facultate de Mecanică din Sibiu mai avea disponibile 19 locuri pentru sesiunea de admitere din toamnă, la secția TCM - ingineri. Ce să mai căutăm prin țară, ce să mai avem pretenții la preferințele noastre când, atunci când am avut ocazia să o facem, nu am avut maturitatea necesară să fructificăm acele șanse. Ne-am înscris, așadar, pentru admitere la facultate în Sibiu, la Facultatea de Mecanică, secția TCM - ingineri.

Nu mi-am dat seama, cu adevărat, până la acel examen din toamnă cât de mult am reușit să recuperez din lipsurile pe care le aveam în pregătirea mea la matematică. Lucrasem intens, ce-i drept, pregătindu-mă împreună cu vărul meu, dar perioada dintre examenul din vară și cel din toamnă a fost una destul de scurtă.

Acele lacune în pregătire au existat, cu siguranță. Ce am realizat însă cu adevărat atunci, a fost puterea norocului, a întâmplării! Până la urmă, a forței divine, dacă admitem că ea există!

Nu am uitat și nu o să uit niciodată dimineața aceea de toamnă în care, după proba scrisă susținută la *Matematică*, mă pregăteam să mă prezint la proba scrisă, la *Fizică*. Eram oarecum descumpănit, nemulțumit fiind de felul în care rezolvasem exercițiile și problemele de la lucrarea de *Matematică*. Eram descumpănit de numărul mare de candidați înscriși pe liste, în sesiunea de admitere din toamnă, de la Sibiu: aproape șapte sute de candidați pentru 19 locuri disponibile! Adică 37 de candidați înscriși pentru fiecare loc disponibil! Să recunoaștem, era o concurență care nu avea cum să-i dea nimănui o stare de bine, de liniște!

M-am trezit devreme în dimineața susținerii probei scrise la *Fizică*. Era o liniște deplină prin casă. Vărul meu nu se trezise încă. Încercând să nu fac zgomot, mi-am pregătit lucrurile și ustensilele necesare pentru examen. Mă învârteam de colo-colo prin cameră, gândindu-mă ce aș mai putea să fac în timpul rămas până la ora la care trebuia să ajung la facultate.

Brusc, mi-a venit o idee: m-am întrebat, în sinea mea: oare, ce am greșit la lucrarea scrisă la *Fizică*, la examenul de admitere din vară, de la Iași? Mi-am propus astfel să revăd demonstrația pe care o greșisem atunci.

Mi-am luat manualul de *Fizică* din liceu, un creion și o hârtie, am căutat subiectul în carte și am revăzut, cu atenție, demonstrația formulei de calcul a *Forței centripete* care acționează asupra unui corp de masă "M" ce se rotește cu o viteză constantă "v" în jurul unui punct "O", raza de rotație "R" fiind constantă. Acela a fost unul dintre subiectele de teorie primit în vară la *Fizică*, pe care l-am greșit.

Mi s-a părut că am înțeles demonstrația, dar parcă cineva din interiorul meu mă tot îndemna să închid cartea, să pun din nou mâna pe creion și să repet demonstrația formulei respective, cu cartea închisă. Am făcut asta și am reușit să fac demonstrația fără vreo greșală. Apoi, având o stare de liniște interioară inexplicabilă, am plecat de unul singur spre facultate. Ardeam de nerăbdare să ajung acolo și să mă reculeg puțin în fața acelor liste lungi de candidați, pentru a-mi face curaj. I-am spus asta vărului meu și am plecat, văzând că el nu prea dădea semne de grabă. Probabil că de astă dată, îmi spuneam, se simte mai sigur pe el. Poate nu mai are emoții și de aceea nu se grăbește. Treaba lui! La urma urmei, în fața subiectelor primite pentru rezolvare la examen, vom fi singuri așa că... nu l-am mai așteptat. Iată-mă ajuns. Am intrat în sala de examen și am așteptat cu înfrigurare, în sală, să primim subiectele. Aruncându-mi privirea peste ele, am avut un șoc: unul dintre punctele de teorie, bine cotate ca și punctaj, îmi cerea să determin formula de calcul a *Forței centripete* pentru un corp de masă "M" ...! Adică ceea ce nu știusem să demonstrez la examenul de admitere din Iași și ceea ce tocmai repetasem în dimineața aceea! Nu-mi venea să-mi cred ochilor! Nu credeam că este posibil ca cineva să aibă atâta noroc cât am avut eu atunci. M-am apucat de rezolvarea problemelor, am rezolvat subiectul de teorie în câteva minute și după ce am revăzut lucrarea, m-am ridicat și am plecat. Simțeam în ceafă privirile nedumerite ale celor din sală, neștiind probabil ce să creadă. Doar eu eram încrezător în ceea ce scrisesem pe hârtie, în timp ce pașii mă purtau spre ieșire. Și am avut dreptate! Cu nota 10 luată la lucrarea dată la *Fizică* și cu note ceva mai mici la celelalte lucrări, m-am regăsit, după examen, printre cei 19 admiși în sesiunea din toamnă la Facultatea de Mecanică din Sibiu.

Din păcate, în ziua aceea în care s-au afișat rezultatele, vărul meu nu mi-a putut împărtăși bucuria, neregăsindu-se pe listă. I-a mai trebuit un an de reculegere și muncă asiduă pentru a deveni, la rândul lui, student al aceleiași facultăți sibiene. Așa a fost să fie!

Să ne reamintim!

„Stau și mă tot întreb: cine v-a trimis la această facultate? Mama, tata, bunica, bunicul? Să nu vă pară rău, ați crescut odată cu EA, și cum în orice început totul se face cu pasiune, dăruire, pricepere, devotament, profesionalism, ați avut bafta de a-i avea pe cei mai, cei mai dintre cei mai, care făceau totul cu dragoste, iubire, dorință de a se întrece pe sine.”

Erau cuvintele Prof.univ.dr.ing. Vasile Fetcu, în deschiderea unei broșuri editată la împlinirea a 20 de ani de la absolvirea *Facultății de Mecanică Sibiu* de cei care au reprezentat cândva *Promoția 1982* a învățământului tehnic sibian, în prima specializare a facultății: *Tehnologia Construcțiilor de Mașini*.

Nu aveam de unde să știm asta atunci, dar aveam să ne convingem cu toții ulterior, pe parcursul celor cinci ani de studii făcute la Facultatea de Mecanică din cadrul Institutului de Învățământ Superior Sibiu. Să o luăm, așadar, cu începutul!

„Într-o conjunctură economică favorabilă, Sibiu, ajungând pe primele locuri din țară la producția industrială pe locuitor și cu o conducere politico-administrativă deschisă spre educația tehnică superioară ca motor al progresului, ia ființă prin decretul Consiliului de Stat 203/30.06.1976 **Institutul de Învățământ Superior Sibiu** a cărui facultate este **Facultatea de Mecanică** amintită mai sus. Cu o mână de cadre didactice venite la Sibiu din mai marile centre universitare din acea vreme, printre care se numărau profesorii universitari Grațian Ștețiu, Cosmina Ștețiu, Ioan Sava și Ilie Isarie se formează nucleul de pornire al viitoarei

facultăți tehnice din cadrul Institutului de Învățământ Superior, din care mai făceau parte și facultățile de litere, istorie și drept administrativ”. (**Facultatea de inginerie la 40 de ani, pag. 9**)

Clădirea Facultății de Mecanică de pe strada Ion Rațiu din Sibiu

Institutul de Învățământ Superior Sibiu avea în componență la începutul anului universitar 1977-1978, atunci când noi i-am trecut pentru întâia dată pragul, ca studenți, două facultăți:

Facultatea de Inginerie

Secțiile:

- ingineri zi
- ingineri seral
- subingineri zi
- subingineri seral

Facultatea de Drept Economic-Administrativ, Filologie și Istorie

Secțiile:

- drept economic-administrativ
- filologie
- istorie

Funcțiile de conducere din cadrul Institutului de Învățământ Superior Sibiu au fost asigurate atunci de următorii:

Rector: Prof.Dr.ing. Grațian-Vicențiu Ștețiu

Prorector: Conf.Dr.Marin Panait

Secretar PCR: Lector. Dr. Alexandru Grad

Secretar șef: Felicia Fulea

Decanul Facultății de Inginerie: Prof.Dr.ing. Ioan Sava
Șef catedră: Conf.Dr.ing. Cosmina Elena Ștețiu
Secretar: Elena Neață

În perioada de documentare premergătoare editării acestei lucrări, am avut surpriza plăcută să descopăr că prin efortul unui colectiv de cadre didactice universitare din cadrul Universității *Lucian Blaga* din Sibiu, în anul 2016 a văzut lumina tiparului o monografie a Facultății de Inginerie, cuprinzând peste patru sute de pagini cu informații atent selecționate din istoria învățământului universitar sibian. Este, după părerea mea, o lucrare complexă, închinată efortului depus de toți acei oameni cu suflet și cu o vastă pregătire de specialitate care, de-a lungul anilor, s-au implicat prin efortul, dăruirea de sine și contribuția fiecăruia, în dezvoltarea acestui centru universitar care așează astăzi orașul Sibiu pe harta marilor orașe din lume, cu tradiții și rezultate deosebite în învățământul superior.

Despre realizările în plan profesional ale dascălilor noștri am avut informații sumare în perioada anilor de facultate. I-am cunoscut și i-am caracterizat, în primul rând, ca oameni. Ne-au fost alături și ne-au îndrumat pașii în specialitate. I-am simțit mereu alături de noi ca dascăli și prieteni. Au fost uneori exigenți, alteori au fost indulgenți. Au vrut, de fapt, cu tot dinadinsul să scoată din noi specialiști, pentru că au fost cu toții dedicați muncii lor la catedră. Eu cred că au reușit să o facă, chiar dacă unora dintre noi le-au trebuit șase-șapte ani să termine facultatea! Am putea spune că activitatea didactică în sine a profesorilor noștri a fost tot timpul împletită cu efortul acestora făcut atât pentru învingerea unor mentalități cu care noi am venit de la început în facultate, cât și pentru modelarea noastră intelectuală, profesională, umană, după anumite norme și criterii caracteristice tipului de societate pentru care am fost pregătiți. Până la urmă, timpul a fost cel care a "cernut" acele principii. Faptul că cei mai mulți dintre noi s-au realizat ulterior în plan profesional și uman, demonstrează că efortul dascălilor noștri nu a fost făcut în zadar.

Răsfoind recenta monografie a Facultății de Mecanică Sibiu, am fost de-a dreptul impresionat de efortul intelectual depus de-a lungul anilor de acești oameni minunați, aflați în slujba învățământului universitar sibian. Zeci sau sute de lucrări de specialitate, comunicări științifice, participări la nenumărate conferințe naționale sau internaționale....

De-a dreptul impresionant! Nici nu mă miră asta, atâta timp cât în cei cinci ani de studii în care ne-au fost dascăli, am avut prilejul să constatăm, fiecare dintre noi, că nu au fost momente în care să simțim că toți acei oameni minunați au lăsat vreun moment "gardă" jos, renunțând la principiile lor. Doar, că în anumite momente, au fost poate ceva mai indulgenți cu noi!

„Îmi amintesc de cursurile de înaltă ținută ale regretatului nostru profesor Viorel Florea... cu care am făcut *Organe de Mașini*. Avea un fel anume de predare, explicit, prin care puteam înțelege foarte bine cursurile încă din sălile de curs. La *Organe de Mașini* am avut un proiect, ceva legat de un șurub... un vinci, nu-mi mai amintesc acum ce era, dar știu că am luat nota zece, pentru că înțelegând bine cursurile predate de domnul profesor, am știut ce trebuie să fac la proiect.” (Antonie Buțiu)

Dacă ar fi să privim întregul sistem educațional universitar sibian (și nu numai!) ca pe un ansamblu, dacă vreți ca pe un mecanism, atunci ar trebui, după părerea mea, ca alături de membrii corpului didactic al universității sibiane să cuprindem și masa mare a studenților care, trecându-i pragul de-a lungul anilor, a constituit "obiectul muncii" acestora, făcând astfel ca întregul mecanism să funcționeze. Tocmai de aceea m-am hotărât ca prin efortul meu să aduc o modestă contribuție la întregirea acestui ansamblu, adăugând "tabloului" astfel format, acele tușe de culoare date de micile întâmplări din viața noastră studentască.

Au fost întâmplări reale, trăite aievea de mulți dintre noi. Au fost emoții, sentimente și trăiri de care noi am avut parte în acei ani minunați, despre care s-a vorbit, poate, mai puțin. Câteva dintre mărturiile colegilor mei de facultate sau pozele lor făcute în perioada aceea și păstrate cu grijă până astăzi, sunt acum dovada vie că am avut cu toții parte de o viață studentască tumultoasă, chiar dacă centrul studentesc sibian a fost, atunci, unul tânăr.

Ei au fost dascăli noștri

1. Prof.Dr. Dumitru Acu
2. Prof.Dr.ing. Octavian Bologa
3. Prof.Dr.ing. Dan-Paul Brândașu
4. Prof.Dr.ec. Ion Cosmescu
5. Prof.Dr.ing. Valeriu Deac
6. Prof.Dr. Rudolf Dootz
7. Prof.Dr.ing. Gheorghe Dumitru
8. Prof.Dr.ing. Dan-Maniu Dușe
9. Prof.Dr.ing. Vasile Fetcu
10. Prof.Dr.ing. Viorel Florea
11. Prof.Dr.ing. Alexandru Grad
12. Prof.Dr.ing. Ilie Isarie
13. Prof.Dr. Alexandru Lupaș
14. Prof.Dr. Luciana Lupaș
15. Prof.Dr. Elena Macavei
16. Prof.Dr.ing. Liviu Măsălar
17. Prof.Dr.ec. Ștefan Mârză
18. Prof.Dr.ing. Constantin Oprean
19. Prof.Dr. Marin Panait
20. Prof.Dr. Iuliu Paul
21. Prof.Dr.ing. Ion Popescu
22. Prof.Dr.ing. Ioan Sava
23. Prof.Dr.ing. Nicolae Sârbu
24. Prof.Dr.ing. Cosmina-Elena Ștețiu
25. Prof.Dr.ing. Vicențiu-Grațian Ștețiu
26. Prof.Dr.ing. Dorin Telea
27. Prof.Dr. Nicolae Todericiu
28. Prof. Dr.ing.Ec. Moise Țurea
29. Prof.Dr.ec. Ioan Vesa
30. Conf.Dr. Dorin Blezu
31. Conf.Dr.ing. Grigore Chiș
32. Conf.Dr.ing. Ilie-Filaret Doboș
33. Conf.Dr.ing. Dumitru Hurdu
34. Conf.Dr.ing. Achim Muntean
35. Conf.Dr.ing. Mircea Popa
36. Conf.Dr.ing. Petre Roșca
37. Conf.Dr. Flaviu Stoica
38. Conf.Dr.ing. Gheorghe Tiperciuc
39. Conf.Dr.ing. Vasile Urdaș
40. Ing. Cornel Avram
41. Ing. Octavian Coleșan
42. Ing. Constantin Hristodor
43. Ing. Viorel Monda
44. Ing. Ioan Munteanu
45. Ing. Gavril Târnovan
46. Ing. Tiberiu Trif

47. Lector Iuliana Litschel
48. Lector Mariana Petrescu
49. Șef Lucr.Dr.ing. Vasile Dârzu
50. Șef Lucr.Dr.ing. Constantin Diaconescu
51. Șef Lucr.Dr. Ioan Litschel
52. Șef Lucr.Dr. Ioan Sasu
53. Șef Lucr.Dr. Iancu Voica
54. Prof. Lucica Berțea
55. Prof. Emilia Panait
56. Prof. Olga Stroia
57. Prof. Rodica Suma
58. Prof. Constantin-Moroșan Țăran

Spațiile de învățământ, laboratoarele, sălile pentru seminarii, se aflau distribuite prin câteva clădiri din oraș. Clădirea situată pe strada Doctor Ion Rațiu era clădirea de bază pentru studenții Facultății de Mecanică din Sibiu. Era o clădire veche, cu ziduri groase, din cărămidă, renovată și adaptată condițiilor impuse de noua destinație primită cu doar un an de zile înainte, odată cu prima serie de studenți înscriși în cadrul facultății la specializarea Tehnologia Construcțiilor de Mașini.

Cel de-al doilea spațiu în care mergeam ocazional, mai mult pentru disciplinele cu caracter umanist studiate de noi în facultate, era clădirea Facultății de Drept Economic-Administrativ din Sibiu, de pe Bulevardul Victoriei. Era o clădire relativ nouă, modernă, cu spații largi, o clădire în care ne făcea plăcere să intrăm de fiecare dată când în orarul nostru erau prevăzute ore acolo.

Răsfoind recenta monografie a Facultății de Inginerie din Sibiu, am revăzut lista dascălilor care, fiindu-ne alături în anii studenției noastre, ne-au călăuzit pașii spre cunoaștere, oferindu-ne timp din timpul lor pentru ca la rândul nostru, să devenim Oameni! Discutam, deunăzi, cu doi prieteni despre cât de greu a fost și pentru dascăli noștri de atunci, începutul activității lor în învățământul superior tehnic sibian. Ne-am amintit de unii profesori care, din dorința de a asigura în facultate standardele impuse de rigorile și normele vremii, au făcut efectiv o vreme naveta între București și Sibiu sau între alte centre universitare din țară și Sibiu, doar pentru a ne fi alături nouă, studenților și centrului universitar sibian, ca instituție, la acel început de drum. Unii dintre aceștia

au venit aici și apoi ne-au rămas alături până la absolvire. Alții, ne-au oferit doar o fărâmbă din știința lor și au plecat apoi mai departe. De cele mai multe ori, au făcut-o din motive personale sau de sănătate.

Fiind împreună cu Jean Opreșor și Ștefan Almășan la o cafea, în oraș, ne-am amintit cu nostalgie despre o parte dintre aceștia. Am încercat astfel, închegând un mic dialog, să ne transmitem reciproc datele care ne erau cunoscute fiecăruia:

- Voi vă mai amintiți pe domnul Grunfeld? îi întreb eu, la un moment dat, pe foștii mei colegi de facultate. Cred că pe dânsul nu l-am văzut amintit în monografia facultății...

- Da, a plecat atunci, imediat, în Israel, a intervenit în discuție Almășan. Cred că eram prin anul doi sau trei de facultate, când a plecat...

- Mi-l amintesc foarte bine, am continuat eu. Era un tip înalt, subțirel, elegant!... Un tip stilat!

- Și... ”doxa” de carte! ne-a confirmat, intervenind în discuție, Jean Opreșor. Apoi, îmi amintesc de profesorul Doboș, de la *Mecanisme*.... Profesorul Sârbu, Dumnezeu să-l ierte, că s-a prăpădit... Și doamna și domnul Sârbu au decedat, din păcate!...

- Îmi amintesc, reia discuția Ștefan Almășan, cum ne reprezenta domnul profesor Sârbu pe tablă, cu galben, o mărime fizică: *acelerația Coriolis*, în cazul corpurilor aflate în mișcare în raport cu un sistem de referință aflat el însuși în mișcare... Mă rog, era destul de complicat! A murit și domnul profesor Moise Țuțurea... L-am avut îndrumător la *Examenul de Stat*...

- Despre profesorul Munteanu, de la *Termotehnică*, mai știți ceva? a întrebat Opreșor. M-am mai întâlnit uneori prin oraș cu domnul Candin, asistentul lui de atunci...

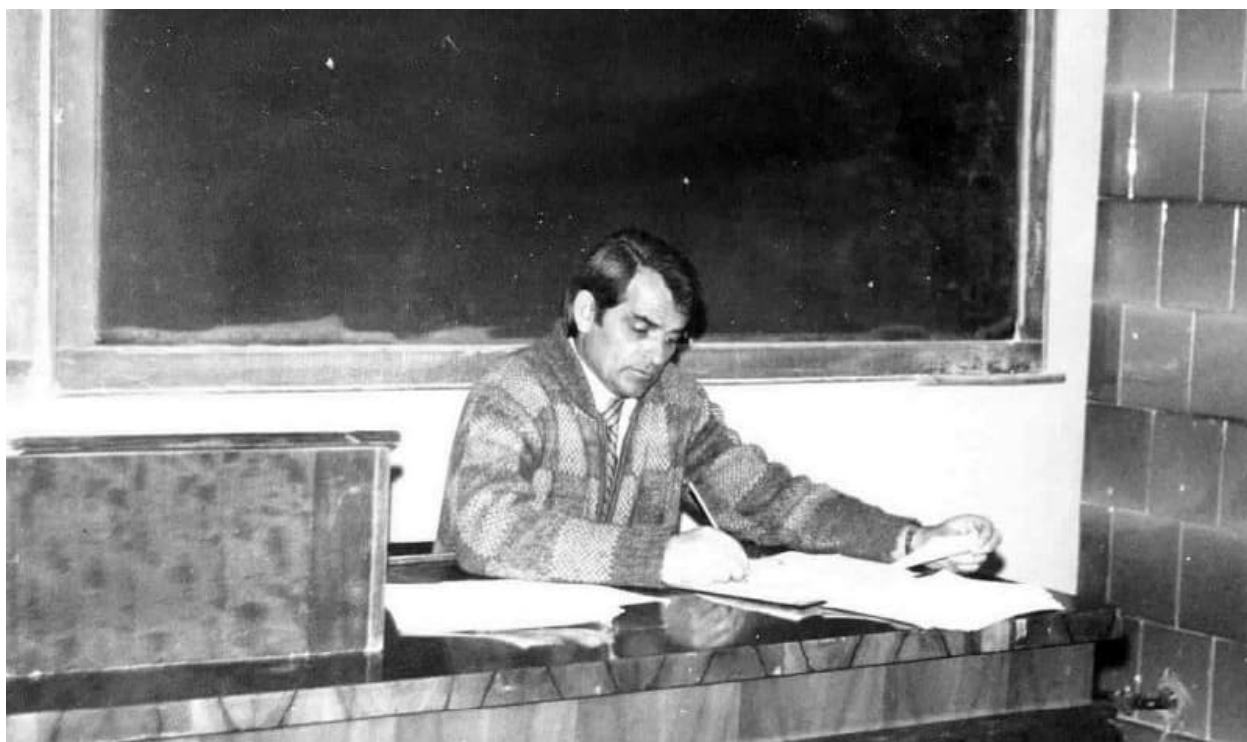
- Da, măi Jeane, a intervenit iarăși în discuție, plin de entuziasm, Ștefan Almășan. Îmi amintesc că jucam tenis cu piciorul, la cantină, în spate. Puneam două bănci acolo, cu Dan Zenovie Dumitrescu, ăla înalt! Îi ziceam noi... *Meserie!* În anul întâi am stat cu el în cămin, în aceeași cameră. Domnul Candin ne vedea jucând acolo, în spatele cantinei, deschidea fereastra și... când Dan Dumitrescu lovea mingea cu capul, striga la acesta, glumind: «Hai măi, dă în minge cu ce ai tu mai prost!»

După ani și ani trecuți de atunci, dacă privesc în urmă și mă gândesc la traseul parcurs în viață de mulți dintre colegii mei, pot să afirm cu toată convingerea că efortul dascălilor noștri nu a fost făcut în zadar! I-am regăsit de-a lungul anilor pe mulți dintre colegii noștri, activând ca ingineri sau specialiști în multe alte domenii conexe ingineriei, la societăți comerciale și companii din țară sau din afara granițelor țării. Sau, cadre didactice la universități de prestigiu din lume, ceea ce denotă faptul că în învățământul superior tehnic sibian am avut parte de dascăli adevărați, oameni devotați muncii lor, profesioniști în adevăratul sens al cuvântului. Ori, dacă mulți dintre colegii noștri au pierdut pasul cu ceilalți, repetând anul, nu cred că acest lucru ar fi putut fi pus vreodată pe seama exigenței profesorilor noștri. Cred, mai degrabă, că naivitatea noastră și modul pueril în care am tratat anumite discipline predate de aceștia, au condus mai degrabă la ”dezastrul” din anul doi de facultate. Atunci ne-am despărțit de o mare parte dintre cei cu care am plecat la drum în anul întâi, asistând neputincioși la un ”rău” pus pe seama exigenței dascălilor noștri, mai degrabă din orgolii decât din obiectivism.

Stând de vorbă cu puțin timp în urmă cu fostul coleg de facultate Antonie Buțiu, acesta și-a amintit cu nostalgie de o serie de momente unice legate de perioada studenției noastre. L-am ascultat cu plăcere, intervenind din când în când în expunerea sa pentru lămurirea unor detalii :

-Mi-aduc aminte - își începe Antonie Buțiu depănarea firului amintirilor sale, de o întâmplare cu domnul Todericiu. Ne predă *Organizarea Producției*, sau... cam așa ceva! Cred că era prin anul patru sau... poate, în ultimul an de facultate. Tipul venea la ore, era relaxat, citea ziarul, sportul... Mă rog, era cu sportivii... La examen, fiecare își trăgea biletul convenit și... când ne venea rândul să răspundem, ne întreba ce notă am vrea să primim! Unul a zis opt, altul a zis nouă... în funcție de cum s-a autoevaluat fiecare. Și alea au fost notele pe care le-au primit! Când mi-a venit și mie rândul, domnul profesor m-a întrebat:

«Tu, cât vrei?» M-am gândit puțin și i-am răspuns apoi, fără nici cea mai mică ezitare: domn’ profesor, vreau nota nouă, că dacă iau nouă, pot să iau bursă integrală unu! Am primit nota nouă și am avut, în anul acela, bursă integrală! A fost... un domn!

La cursul de *Organizarea Producției*

Îmi mai aduc aminte, de exemplu, că făceam ore la laboratorul de *Toleranțe și Măsurători Tehnice*, cu domnul Oprean. Era un tip stilat, de clasă! Era... ”brici”! Era beton, ce mai! Făceam împreună tot felul de chestii prin laborator... cu șublere, cu micrometre... nu mai știu exact... ceva legat de lanțul erorilor... În fine, tot felul de lucruri interesante! În schimb, cursul de *Toleranțe*, cu doamna Ștețiu, nu mi s-a părut așa interesant! Parcă era mai multă poveste în ceea ce ni se predă, decât teorie. Cel puțin, asta a fost impresia mea.

- Bine, bine! Îl provoc eu pe Buțiu. Dar despre profesorul Sasu, ce părere ai? Mie mi-a rămas în minte ca fiind un tip foarte deștept și foarte talentat la desenul tehnic.

- A, da! Profesorul Sasu de la *Scule Așchietoare*. S-a căsătorit cu o studentă care era cu vreo doi ani mai mică decât noi! Tu îți mai amintești că a venit o dată la un curs și ne-a povestit cum a fost nevoit să deseneze desfășurata unui scutec pentru copii, că nu prea se găseau atunci scutece prin magazine și a trebuit să-și confecționeze câteva, pentru fetița lor?

- Nu, nu-mi mai amintesc asta, îi mărturisesc eu, puțin stânjenit.

- Mai am o amintire legată de un examen cu profesorul Blezu, la *Matematici Speciale*. Era o zi ploioasă. Mergeam pe stradă, în drum spre facultate și... fetele de la cămin, de la un etaj, au aruncat apă cu un lighean, pe mine! Îți dai seama că nu am mai avut timp să merg acasă să mă schimb și am fost nevoit să merg la examen așa, ud learcă.

- Tu vorbești serios, sau glumești?

- Da, măi, vorbesc serios! Probabil că nu au făcut-o intenționat. A fost ghinionul meu că am trecut pe acolo, atunci. În altă ordine de idei, mi-a plăcut foarte mult de profesorul Munteanu, de la *Termotehnică*. Avea niște cursuri nemaipomenite! Acestea erau poate un pic prea documentate, prea elaborate! În orice caz, a fost ”urgie” la examenul ăla. Era destul de greu, atunci, să ieși examenul de *Termotehnică*.

- Da, îmi amintesc. Nici eu nu m-am dat în vânt după *Termotehnică*. Dar am trecut examenul ”din prima”!

- Dar... examenul dat cu profesorul Voica, la *Mecanica Fluidelor*. Ăla... a fost un examen abstract! Nu pricepeam nimic... Numai teorie, numai demonstrații cu formule de matematici speciale... În fine, a fost catastrofal! Buțiu s-a oprit apoi brusc din povestit, preț de o clipă, ca și când ar fi dorit să se trezească dintr-un vis. Unul urât!

Hai la drum!

Anul universitar 1977-1978. Iată-ne studenți în anul I la Facultatea de Mecanică din Sibiu, secția Tehnologia Construcțiilor de Mașini. Cu multă muncă pentru unii, dar și cu ceva noroc pentru alții! Într-o zi frumoasă de toamnă, ne-am trezit adunați împreună, ca o mare de oameni, la deschiderea anului universitar. Chipuri noi, priviri piezișe, uneori pierdute undeva, în neant, gesturi stângace - toate acestea trădau emoțiile firești care ne-au copleșit atunci, la început de drum universitar. Cei mai mulți dintre noi, habar nu aveam ce însemna cu adevărat să fii student. Zvonurile erau multe, de tot felul, relatările unora sau altora, în acest sens, fiind copleșite cel mai adesea de subiectivism.

Ne uitam unii la alții, încercând să zărim printre noi chipuri cunoscute. Poate foști colegi de liceu, poate prieteni mai vechi, din copilărie. Poate foști colegi de stagiu militar, în cazul băieților, având în vedere că armata făcută la *termen redus* ne-a permis, câtorva dintre noi, să ne întâlnim "sub arme", ceva mai devreme de deschiderea primului an universitar.

Festivitatea de deschidere a anului universitar a fost una simplă. Emoțiile... au fost doar ale noastre! Eram, de fapt, ce-a de-a doua promoție de studenți a facultății și atenția dascălilor nostri prezenți la festivitate era deja îndreptată spre chestiunile importante ale zilei. Au urmat unele precizări făcute în legătură cu modul de desfășurare a cursurilor, a seminariilor și a orelor de laborator.

I-am cunoscut atunci pe o parte dintre dascălii noștri. Păreau prietenoși, așa că nu ne-am făcut griji din pricina asta. Despre exigența unora dintre ei aveam să aflăm, sau după caz, să ne convingem, mai târziu. Au urmat apoi încurajările de rigoare și... asta a fost tot! Pentru prima zi! Ne-am îndreptat apoi, rând pe rând, spre panourile de afișaj din holul facultății, de unde ne-am luat programul săptămânal de desfășurare a orelor. Legat de acest aspect, interesantă a fost, cred eu, menținerea unei notații unitare a grupelor de studii până la absolvirea facultății, chiar dacă în cadrul acestora au mai intervenit în timp anumite schimbări. După ani și ani, am avut prilejul să constat că, pentru unii colegi de facultate, menținerea aceleiași notații a creat o oarecare confuzie, în condițiile în care ei nu și-au mai regăsit trecuți în tabele, în anul cinci de facultate, colegii pe care-i știau trecuți în cataloagele din anul întâi de facultate. Am început anul întâi de facultate un număr mai mare de studenți, împărțiți în două serii, fiecare serie având în componență câte trei grupe de studenți. Am fost așadar, la început, cuprinși în șase grupe! Am început anul întâi cu mult entuziasm și voie bună, până am dat de greu! Adică, până în anul doi, când, un număr relativ mare de colegi nu au mai făcut față exigențelor profesorilor nostri și, pierzând examen după examen, au pierdut mai apoi anul! Absolvind anul cinci de facultate un număr mai mic de studenți decât cei înscriși în anul întâi, am fost cuprinși până la urmă, în doar cinci grupe de studenți!

Poate de aceea este necesar să fac o precizare: în listele de mai jos sunt înregistrați absolvenții care au susținut examenele aferente anului cinci de facultate, inclusiv Examenul de Stat. Listele au fost preluate din evidențele și prin amabilitatea membrilor secretariatului facultății din Sibiu, cărora le mulțumesc pe această cale. Poate nu este lipsit de interes să ne reamintim modul de notare a grupelor de studii, exemplificând denominarea unei grupe oarecare: grupa 151, de exemplu: prima cifră, "1", a fost alocată pentru secția ingineri, a doua cifră, "5", a reprezentat anul de studii iar cea de-a treia cifră, "1", a reprezentat numărul grupeii. Cum spuneam, pe parcursul celor cinci ani de studii, componența acestor grupe a suferit modificări, din motive obiective: o parte din colegi au pierdut anii de studii din cauza restanțelor, alții s-au transferat în alte centre universitare sau au renunțat la facultate de bună-voie.

Grupa 151

		6	Cișmileanu Ioan
1	Benescu Adrian	7	Cotoară Bucur Ioan
2	Brenner Edith	8	Fazakaș Alfred
3	Cernea Rodica	9	Moldovan Lia
4	Chircă Alexandru	10	Oprișor Ioan
5	Cioară Gheorghe	11	Oprișiu Ioan
		12	Oprișor-Domnar Ilie

- 13 Pop Cornel
- 14 Râpan Săndică
- 15 Roșeti Alexandru
- 16 Rotaru Ioan
- 17 Schweitzer Ștefan
- 18 Ungureanu Claudiu
- 19 Teodosescu Paul
- 20 Theil Brigitte
- 21 Sporiș Mihai

Grupa 152

- 1 Andrei Hary
- 2 Beer Gerhard
- 3 Boeru Rodica
- 4 Bogdan Dorel
- 5 Borger Florica
- 6 Căluțiu Romulus
- 7 Cioran Petru
- 8 Drăgan Liviu
- 9 Fleică Petru
- 10 Fruman Domnica
- 11 Georgescu Mircea
- 12 Goga Ștefan
- 13 Lazarciuc Petru
- 14 Luca Constanța
- 15 Maioru Tatiana
- 16 Marin Dănuț
- 17 Molnar Mihai
- 18 Pănăzan Mircea
- 19 Rotaru Nicolae
- 20 Schneider Ritta

- 21 Șipoș Segfried
- 22 Strilciuc Mircea
- 23 Vereș Aurel

Grupa 153

- 1 Boborodea Ioan
- 2 Cișmaș Liviu
- 3 Comănicu Doina-Ioana
- 4 Corneanu Radu
- 5 Cutean Maria
- 6 Crăciun Ilie
- 7 Gundisch Horst
- 8 Hâră Simion
- 9 Hornar Călin
- 10 Horwath Adalbert
- 11 Laslău Petru
- 12 Lazăr Ilie
- 13 Marin Iulian
- 14 Mitea Ioan
- 15 Moraru Corina
- 16 Oltei Aurel
- 17 Onișan Traian
- 18 Oniță Gabriel
- 19 Paraschivescu Laurențiu
- 20 Pasc Gheorghe
- 21 Racu Mirela
- 22 Toader Sanda
- 23 Udilă Vasile

Membrii grupei 153

Grupa 154

1	Albu Adrian
2	Apolzan Teodor
3	Badiu Constantin
4	Buțiu Antonie
5	Crețu Marioara
6	Ciorca Marius
7	Dodenciu Constantin
8	Dumitrescu Dorin
9	Fâciu Liviu
10	Frățilă Lucian
11	Ilie Vasile
12	Munteanu Ioan
13	Neacșu Adrian
14	Nica Mircea
15	Niculescu Armand
16	Onciu Aristotel
17	Panait Constantin
18	Pelger Regine
19	Plastir Florin
20	Popa Daniela
21	Rădoi Daniela
22	Stană Nicolae
23	Sebeșan Gheorghe
24	Seușan Horia
25	Simion Simu
26	Talpoș Ion
27	Teban Ovidiu
28	Vucea Ioan
29	Vasiu Nicolae
30	Vlad Iulian

Grupa 155

1	Avram Octavian
2	Almășan Ștefan
3	Albert Iulia
4	Balbierer Gerhard
5	Bărbulescu Margareta
6	Cibu Ioan
7	Damian Gabriela
8	Dominte Sergiu
9	Dumitrescu Dan-Zenovie
10	Fântână Bujor
11	Iscrulescu Ilie
12	Mihai Lelia
13	Mihai Dumitrache
14	Maxim Ovidiu
15	Niță Emil
16	Oană Adrian
17	Pașa Stila
18	Poplăceanu Ana
19	Posteiu Mircea
20	Paripaș Aurica
21	Slabu Mihai
22	Șopandă Tonică
23	Turcu Ioan
24	Tatu Elena

Ce materii am ”bучisit” în facultate!**Anul universitar 1977-1978**

- Algebră și geometrie diferențială
- Chimie
- Analiză matematică I
- Geometrie descriptivă și desen tehnic
- Engleză
- Programare
- Studiul metalelor
- Filozofie
- Mecanică
- Analiză matematică II

Anul universitar 1978-1979

- Rezistența materialelor
- Tehnologie
- Limba engleză
- Matematici speciale
- Economie politică
- Mecanică
- Fizică

Anul universitar 1979-1980

- Roboți mecanici
- Teoria mecanismelor (Proiect)
- Teoria mecanismelor (Examen)
- Toleranțe și măsurători tehnice
- Socialism științific
- Electrotehnica
- Probleme fundamentale de istorie
- Bazele aşchierii și generării suprafețelor (B.A.G.S.)
- Organe de mașini I (Proiect)
- Organe de mașini II (Proiect)
- Organe de mașini (Examen)
- Mecanica fluidelor
- Termotehnică

Anul universitar 1980-1981

- Electrotehnică
- Electronică industrială și automatizări
- Tratamente termice

-ACP

- Mașini Unelte și Agregate (MUA)
- Tehnologia Construcțiilor de mașini (TCM)
- Proiectarea sculelor aşchietoare (Proiect)
- Proiectarea sculelor aşchietoare (Examen)
- Tehnologia Presării la Rece (TPR) (Proiect)
- Tehnologia Presării la Rece (TPR) (Examen)

Anul universitar 1981-1982

- Informatică și analiză
- Tehnologia Construcțiilor de mașini -TCM (Proiect)
- Tehnologia Construcțiilor de mașini -TCM (Examen)
- Organisme-Dispozitive (Proiect)
- Dispozitive (Examen)
- Opțional-ACP

Primele linii trasate la *Desen Tehnic*

Desenul Tehnic! Ce-o mai fi și asta, Doamne?! mă întrebam eu, atunci când mi-am aruncat pentru prima dată privirea peste orarul afișat în holul Facultății de Mecanică din Sibiu. Am absolvit Liceul Economic Călimănești, din frumoasa stațiune balneo-climaterică vâlceană. Un liceu dintr-un oraș în care verbul *a desena* se asocia, firesc, doar cu desenul artistic, cu portretul sau schița. În fiecare vară întâlneam prin parcurile stațiunii artiști înarmați cu instrumentele necesare pentru imortalizarea rapidă a unui portret, desenat în creion sau cărbune. Eram fascinat de precizia și rapiditatea cu care acei artiști, din câteva linii trasate pe o coală de hârtie, reușeau să scoată în evidență acele câteva trăsături fizionomice caracteristice fiecărei persoane luate de ei "în obiectiv". Să nu mai spun că eu însumi am cochetat, cândva, pe la începutul anilor de liceu, cu grafica și nu mi-am pus vreodată întrebarea, atunci, dacă se mai poate desena și altfel!

De-abia la primele ore de *Geometrie Descriptivă și Desen Tehnic* am realizat că eram "pe dinafară" în ceea ce privește această disciplină. Linii groase, linii subțiri, vederi și secțiuni ale unor repere, toate acestea au fost noțiuni noi pentru mine, atunci. M-am străduit să le înțeleg cât mai repede și cât mai bine, deși nu mi-a fost deloc ușor. Îi priveam pe colegii mei, absolvenți ai unor licee industriale și nu-mi venea să cred cu câtă ușurință își făceau aceștia temele în sălile de clasă sau acasă, în timp ce eu făceam eforturi mari să văd cu ochii minții un reper în spațiu, să înțeleg proiecția unui punct de pe acel reper în diferite planuri, pentru a realiza corect o secțiune de care aveam nevoie. Cred că această disciplină a fost, cel puțin pentru mine, pragul pe care l-am trecut cel mai greu, toate celelalte discipline tehnice studiate ulterior în facultate bazându-se pe înțelegerea și folosirea *Desenului Tehnic* în toate reprezentările conținute de cursurile noastre. Anul I a fost, din acest motiv, un an de "foc continuu", o luptă dată pentru recuperarea "handicapului" pe care și eu, dar și alți colegi aflați în situația mea, l-am avut venind într-o facultate tehnică de la licee cu alte profile decât cele tehnice.

Nu pot spune că nu am avut și câteva avantaje, ca absolvent de liceu economic. Îmi aduc aminte că, studiind stenodactilografia în liceu și având deja deprinsă o oarecare abilitate în folosirea ei, îi uimeam pe colegii din preajma mea cu rapiditatea cu care îmi luam notițe la cursuri, în special la cursurile de

Economie politică și *Socialism*. Era... ca și când aș fi vorbit o altă limbă, una străină, de existența căreia cei mai mulți dintre colegii mei nici nu aveau habar. Uneori trezeam curiozitatea și invidia unor cadre didactice care, trecând pe lângă mine la cursuri, priveau îndelung "hieroglificele" înșirate cu destulă ușurință pe jumătățile mele de filă de caiet de matematică și se minunau la vederea acestora. Ba chiar doreau să știe dacă mai eram în stare să înțeleg ceva din ceea ce notasem pe hârtie. A fost și asta o experiență de care m-am folosit și care m-a ajutat în multe situații.

Trebuie să recunosc că spiritul de colegialitate dintre noi a fost în studenție unul din elementele importante pe care m-am bazat la înțelegerea tainelor acelei discipline. Colegii în preajma cărora mă așezam la seminarii au fost îngăduitori cu mine și nu mi-au refuzat niciodată explicațiile de care aveam atâta nevoie la început. Un alt element important, cel puțin pentru mine, care a stat la baza lămuririi multor neclarități legate de *Desenul Tehnic*, ca disciplină, a fost harul pe care unii dascăli l-au avut: acela de a putea comunica cu cei din jur și cu sufletul, nu numai prin vorbe! Și remarc aici profesionalismul de care a dat dovadă dintotdeauna în expunerile sale, printre alții, domnul profesor Ioan Sasu. Eram de-a dreptul fascinat de orele petrecute alături de dânsul, de răbdarea cu care ne dădea tuturor explicații în legătură cu subiectele abordate. Nu l-am văzut niciodată ieșindu-și din fire, nu l-am văzut niciodată iritat de tirul întrebărilor puse de noi,ăștia care ne lămuriam mai greu asupra liniilor și liniuțelor înșirate de dumnealui pe tablă. Avea omul acesta un dar de a desena cu atâta acuratețe orice se apuca să deseneze pe tablă, atât de curat, atât de clar, încât nu aveam cum să nu îndrăgim orele făcute cu dânsul. Fără să exagerez, pot să afirm cu certitudine că până la absolvirea anului doi de facultate, datorită unor dascăli asemenea profesorului Ioan Sasu, eu am reușit să stăpânesc, să folosesc și să ridic *Desenul Tehnic*, ca disciplină, la rang de artă!

Am intrat în ritm!

Gata! Primul an era aproape terminat și la orizont începuseră să apară norii negri ai "furtunii" la care ne așteptam deja mulți dintre noi. Anul întâi a fost un an greu pentru toți. A fost anul acomodării din mers la un nou sistem de predare a materiilor studiate. A fost anul saltului calitativ făcut în tratarea problemelor și a teoriei, abordate de la un anumit nivel în liceu, la un alt nivel, unul complex, în facultate. A fost anul în care, cei care nu au avut puterea să se adapteze rapid la specificul studiilor superioare, s-au trezit în carnetul de student cu multe, uneori cu mult prea multe note mici, care i-au condus direct la examenele de restanțe din vară, apoi la reexaminările din toamnă și... din nefericire pentru unii, la pierderea anului universitar. Șanse să ne descurcăm, într-un fel sau altul, am avut cu toții, cu nemiluita! Ne-au lipsit, poate, abilitățile necesare să le folosim! Asta afirma de exemplu, colegul nostru de facultate, Ștefan Almășan:

„Aveam destul de multe absențe în facultate. Doamna Neață, secretara, iubea mult florile. Iar eu, fiind de loc din Dumbrăveni știam, la rândul meu, că acolo garoafele puteau fi cumpărate "pe mai nimic" de la cei care le furau din serele de flori! Așa că am găsit rapid soluția de rezolvare a problemei absențelor mele. Am luat un buchet imens de garoafe și i l-am oferit doamnei, rugând-o să-mi mai motiveze din absențe... De bună seamă că, văzându-le atât de frumoase, nu m-a putut refuza! A mai trecut timpul și după o vreme, doamna Neață mi-a atras din nou atenția:

«Almășane, iarăși ai prea multe absențe prin catalog!»

Încercuiți-le doamnă, i-am spus, că o să vin de la Dumbrăveni cu ce trebuie! Mi-amintesc că m-am dus atunci la dânsa cu niște garoafe neînflorite, împachetate mai strâns. Toate erau numai boboci neînfloriți! Mă avantaja că fiind neînflorite, nu ocupau prea mult volum și mă puteam strecura mai ușor cu ele spre secretariat. M-am dus la dânsa și i le-am oferit cu un gest larg, binevoitor... M-a privit cu nedumerire, s-a uitat la buchetul din mâinile mele care, deși era frumos ambalat, părea cam... firav și, dezamăgită parcă, m-a întrebat:

«Păi... numai atâtea? Acolo, la Dumbrăveni, voi aveți sere multe... și... numai atâtea flori îmi aduci?»

M-am dezumflat repede și i-am răspuns, la rândul meu, ușor iritat: Dar... în pachet sunt cincizeci de fire, stimată doamnă! ” (Ștefan Almășan)

În anul III de facultate (26.11.1979)

În anul III de facultate (26.11.1979)

Proba de foc: examenele!

Vremea examenelor. Vai, ce mai agitație, ce mai stres! Dacă pe parcursul unui semestru mai mergea cum mai mergea, "fentând" uneori anumite ore de curs, de seminarii sau de laborator, eram conștienți cu toții că o să vină o vreme când va trebui să dăm socoteală pentru tot ce am făcut sau mai bine zis, pentru ce nu am făcut atunci când a trebuit!

În toiul unor discuții amicale recente avute cu Teodor Apolzan și Ovidiu Teban pe tema examenelor date în facultate, Ovidiu Teban își amintea:

Doar un pic speriați, ca înainte de un examen!

- Am dat un examen la *Electrotehnică*. Era într-o sală... nu mai știu exact în care din ele, dar asta n-are importanță acum...

- Era în aulă! l-a completat imediat, Apolzan

- Nu, nu era în aulă... Era o sală care era dreaptă, așa... În fine! Și iala de la ușă, lipsea. Era doar o gaură acolo... Rămăsese o gaură în locul ialei. Înțelegi ce vreau să spun: era doar clanța pe ușă și în locul ialei, era o gaură. Eu am ajuns acolo ceva mai târziu, că am avut un alt curs până la ora 5. Am încercat mai întâi să aflu cum merg treburile la examen. Aș fi vrut să mai aflu câte ceva, că nu am prea avut timp să citesc decât o singură dată cursul. Și... oricum, eram paralel cu *Electrotehnică*! Nu fusesem la niciun curs! Pe hol, nu era nimeni. Mă duc și mă uit în sală pe gaura aia de la ială. În ultima bancă din sală, era D.D., cu fițuicile pe bancă. Îl vedeam pe gaură cum manevra fițuicile la examenul ăla dat cu profesorul Roșca...

Intru și eu în sală, trag un bilet și după ce mă uit puțin peste el, i-l întind, descumpănit, domnului profesor.

«Fă circuitul oscilant, îmi spune, sec, domnul Roșca uitându-se pe bilet.»

Nu pricepeam nimic. Tot ce știam, învățasem pe de rost! Mi-am amintit că era ceva legat de o rezistență, o bobină, de un condensator... Ceva de genul acesta. Mă apuc eu să desenez și îi arăt domnului profesor desenul. Îl ia și, fără să-și ridicea privirea de pe foaia de hârtie, mă întreabă:

«Ăsta-i circuitul oscilant?» Da, îi răspund eu, cu oarecare șovăială în glas... Privindu-mă în sfârșit, în ochi, profesorul Roșca m-a întrebat:

«Dacă mai bagi aici o bobină, ce se întâmplă?»

A luat apoi un creion și a secționat circuitul desenat de mine, adăugând acolo încă o bobină. De unde era să știu eu asta, dacă învățasem totul pe de rost și nu aveam absolut de loc habar de electrotehnică?

- Și... ce-ai făcut apoi? l-am întrebăm eu, curios, pe Ovidiu.

- Păi... ce să fac! l-am spus că modificarea aia nu a fost prevăzută în programa noastră de studiu.

- Și, te-a trecut? reluăm noi, mai departe, șirul întrebărilor puse. - Da, m-a trecut! ne-a confirmat Ovidiu și a izbucnit în râs, amuzat fiind și el de acea discuție care l-a salvat de la restanță la examenul dat.

După o scurtă pauză și câteva şușoteli, Doru Apolzan a intervenit din nou, reluând șirul amintirilor sale:

- Să vă aduc eu aminte de o fază "tare" legată de un examen dat la *Electrotehnică*. Aveam examen parțial în aulă, tot cu profesorul Roșca. Mi-aduc aminte că stăteam toți, cei din sală, cu urechile ciulite la profesor, ui' așa! Și Doru își atinge urechile cu degetele mâinilor sale, aplecându-le spre față, într-un gest simbolic care sugera o antenă parabolică! Apoi, continuă:

- Eram atent la orice zgomot, pentru că profesorul Roșca, având o problemă de sănătate la un picior, făcea un zgomot aparte atunci când cobora în aulă, din treaptă în treaptă. Mi-aduc aminte că eram grupați, câțiva colegi mai apropiați, în aceeași zonă. Erau acolo Fâciu, Dorin Dumitrescu, eu, în față era Nicu Vasiu, din Racovița. Am crezut că am rezolvat problema bine! S-a întors apoi spre mine Nicu Vasiu și... așa de bine știusem, încât am fost nevoit până la urmă să schimb problema, că Nicu Vasiu mi-a zis că ceva nu era în regulă și... În fine! Dorin era paralel cu *Electrotehnica*. Nu avea nicio treabă. Fâciu, concentrat asupra foilor sale de examen, scria una-ntruna: pac, pac... Era un tip autodidact, care învăța foarte mult acasă. Dorin Dumitrescu, care era pe dinafară la materia asta, fiind așezat lângă Fâciu, îi zice acestuia:

«Băi Liviule, dă-mi voie să copiez și eu de la tine!...»

Fâciu, tot muta foaia sa cu problema, de la stânga, la dreapta, ca și când dorea să-și facă loc mai mult pe masă. Subiectele erau date pe rânduri dar, la dracu! am zis noi. O să scriem toți la fel, că nu se va prinde nimeni de asta!

Dorin, a copiat din greu de la Liviu, s-a terminat examenul, am ieșit din sală pe hol și acolo ne-am așteptat unul pe celălalt. Iese Dorin fericit, radiind de bucurie:

«Băi! zice Dorin, Fâciu ăsta a știut tot! A știut perfect! Băi, am scris tot de la el.»

Am ieșit, cu toții, în curte. Vă mai amintiți că în fața aulei era un loc, așa... mai retras, unde ne-am oprit să-l așteptăm pe Fâciu. Apare și el într-un târziu și Dorin se simte dator să-i mulțumească. Se îndreaptă spre Liviu și, cu vădită emoție și bucurie în glas, îi zice:

«Fâciule, îți mulțumesc mult că m-ai lăsat să copiez de la tine...»

Cu o figură impasibilă, aproape gravă, Fâciu i-a răspuns:

«E-n regulă! Dar... cred că te-ai prins că ți-am strecurat, intenționat, câteva greșeli pe foaia pe care ți-am dat-o!»

Parcă s-a prăbușit cerul, atunci, peste bietul Dorin. S-a înnegrit la față și aproape că l-a luat la bătaie pe Fâciu:

«Băi, Liviule, tu ești prost? Păi, tu mă verifici pe mine să vezi dacă știu, în loc să mă ajuți? Tu vrei să vezi dacă eu mă prind de chestii de-astea, tocmai acum?»

Am reușit cu greu să aplanăm până la urmă conflictul dintre ei, dar întâmplarea asta a rămas de pomină!

Șirul discuțiilor noastre pe marginea acelor întâmplări a continuat. Nu aș vrea să trec însă la o altă relatare, fără să fac o precizare importantă: am avut ocazia fericită să-l regăsesc pe colegul nostru Liviu Fâciu, aflat acum peste mări și țări! Mai precis în Canada, unde este stabilit cu familia, fiind încă în activitate la o companie de acolo. Comunicarea la distanță fiindu-ne facilitată de internet, l-am rugat pe Liviu să-și exprime un punct de vedere față de relatările colegului nostru Apolzan încercând, la rândul meu, să-i testez cumva acuratețea memoriei. Bineînțeles că nici el nu a uitat acel moment din trecut. Doar că, prin precizările făcute, l-a mai nuanțat puțin:

„Aiurea! mi-a răspuns Liviu. Nu am schimbat nimic în lucrarea aia! I-am zis chestiile alea lui Dorin doar așa, la derută și intenționat, stârnind astfel râsul celor aflați de față. A luat examenul acela și toate celelalte examene care au urmat, pentru că Dorin era un tip deștept, descurcăreț, lucru dovedit mai apoi în anii care au urmat. Practic, el era pentru mine cel mai apropiat coleg, unul de suflet! N-am scapat nici

măcar o ocazie, chiar și după ce am plecat din țară, să nu-l vizitez acasă sau la firma pe care el o înființase în Sibiu. Decesul lui m-a marcat profund. Am ramas ca și orfan! Dorin Dumitrescu trăiește încă în sufletul meu, fiind un prieten de nerecuperat și de neînlocuit. Cred că exagerați și voi acolo, cu știutul și scrisul la examene. M-am descurcat bine, dar nu mă puteam pune nici eu cu "greii" în materie de examene: Laurențiu Paraschivescu, Tonică Șopandă, Constanța Luca, Gerhard Beer, Stila Pașa etc. " (Liviu Fâciu)

Reluând discuția noastră, Ovidiu Teban și-a continuat șirul relatărilor sale:

- Vă mai amintiți voi, că la *Fizică*, am făcut trei semestre...

- Da, da, îmi amintesc, ne-a confirmat Apolzan. Cine naiba a învățat ceva? Noi nu am fost, cred eu, la niciun parțial. La niciun examen parțial!

- Într-adevăr, dar măcar am încercat! a intervenit în discuție Teban. Mai știți voi că a fost anunțat, la un moment dat, un examen parțial la *Fizică*. Erau predate până în acel moment vreo douăzeci de cursuri. Ne-a spus profesorul atunci: «Cine ia examenul parțial cu cel puțin nota cinci, scapă la examenul de an de alea douăzeci de cursuri predate». Îmi amintesc că urma să avem, în total, vreo patruzeci și cinci de cursuri de-ale mari, predate până la sfârșitul anului. Îi zic lui Apolzan: băi, hai să mergem și noi la examen. Poate rezolvăm și noi ceva... Știi... ne punem în ultima bancă, cu caietul, poate reușim să ne inspirăm un pic!...

Teban face o scurtă pauză, încercând parcă să-și amintească unele detalii. Apoi, privindu-l pe Apolzan cu coada ochiului, pe furie, pentru a-i observa reacția, se întoarce spre mine și continuă să-mi povestească:

- L-am convins pe Apolzan. Ne-am pus amândoi în ultima bancă. Cu caietul. Primele rânduri nu erau ocupate. Ne zice nouă profesorul: «Voi, ăia doi din ultimul rând, haideți mai aproape. Haideți aici, în față, că sunt locuri libere».

Apolzan, dus deja cu gândul în vremurile alea de demult, a reacționat printr-un zâmbet larg:

- Într-adevăr, a fost un examen pe care l-am luat totuși, într-un final, dar... greu de tot! Și nu știu cum! Băi, nici nu vreau să-mi mai amintesc de noțiunile alea. De *groapa de potențial*... de alea, alea. Băi, erau toate niște nebunii!

Teban își deapănă, mai departe, șirul amintirilor sale:

- Și ne-am mutat în primul rând. Chestia era că nu știam nimic la *Fizică*. Și ne dădea profesorul să rezolvăm probleme, și ne dădea și teorie... Ne-am pus noi în față, acolo în primele bănci, cu caietul pe masă. Toți cei din sală aveau caietele pe masă, așezate așa, mai discret!... Ne-a dat profesorul subiectele și unul, de undeva din spate, zice la un moment dat: «Domn' profesor... păi... subiectul ăsta, nu ni l-ați predat!» Vine profesorul printre rândurile de bănci, în față, pune mâna pe caietul nostru, îl răsfoiește puțin și-i răspunde apoi colegului nostru din sală:

«Ba da, vi l-am predat. La cursul... cincisprezece!»

Și a trântit apoi caietul nostru pe catedră. Am înlemnit! Pentru că acel caiet era singura noastră șansă reală să scriem ceva!

M-am uitat apoi, resemnat, la Apolzan și i-am spus: hai să mergem acasă, că nu mai avem la ce sta. Într-adevăr, caietul acela ar fi putut fi salvarea noastră la examen. Pentru că, dealtfel, profesorul era un tip de treabă. Ne mai lăsa să răsfoim câte un caiet, dar așa... mai discret! Vedeam doar că și ceilalți din sală mai manevrau câte un caiet, câte o fițuică... Noi nu mai aveam nimic. Hai să plecăm! i-am zis lui Apolzan din nou, că nu are rost să mai stăm. Și am plecat, cu coada între picioare!

Ovidiu Teban, încheindu-și relatarea pe tema acelui examen, zâmbeste. Zâmbesc și eu, încercând la rândul meu să-mi imaginez comicul (tragic!) al acelei întâmplări. După un scurt răgaz, amintindu-și de o altă întâmplare, Ovidiu Teban ne face semn să-l ascultăm:

- Vă mai aduceți voi aminte? Pe regretatul Dorin Dumitrescu l-am cunoscut abia prin anul doi, când ne-a devenit coleg. Cred că era venit de la Craiova. Aveam un examen la *Istorie* și Dorin nu a ajuns la timp la acel examen. A întârziat puțin și când a ajuns la ușa sălii de examen, nedumerit, cum nu cunoștea pe nimeni, s-a dus la primul tip întâlnit pe coridor, în apropierea ușii de intrare și l-a întrebat:

«Băi, nu știi cu cine dăm astăzi examen?»

Tipul l-a măsurat cu privirea din cap până în picioare și i-a răspuns, calm:

«Cu mine!»

Nu știu dacă Dorin a mai avut puterea să spună ceva atunci. S-a fâstâcit, oricum. În fine, am intrat cu toții în sală și ne-am pregătit de examen. Nici eu nu prea aveam habar de istorie pentru că nu prea trecusem pe la cursuri, dar aveam ceva "material bibliografic" la mine. Subiectul primit era legat de Tudor Vladimirescu. Mă inspir din bibliografia de la purtător și mă apuc de scris. Și scriu, și scriu... și mă mai documentez și apoi iarăși scriu. La un moment dat, a venit profesorul lângă mine și s-a așează alături, sprijinit de bancă. Trebuia să scriu ceva, în continuare, să nu mă dau de gol că nu știu subiectul. Mi-am adus aminte atunci de poza aceea din manualul de *Istorie*, cu pandurii lui Tudor Vladimirescu care treceau Jiul și am scris, ca să trag de timp: pandurii au trecut Jiul, cu barca... Profesorul s-a tot uitat la mine și... la un moment dat, mi-a zis:

«Șapte! Îți dau șapte pentru că nu ai fost la niciun seminar». Știa asta, pentru că s-a uitat pe un caiet pe care avea notată prezența noastră la seminarii. Și mi-a dat șapte! Dacă ar fi știut domn' profesor atunci că nici pe la cursuri nu prea-mi tocisem eu pingelele...

Amintirile noastre curgeau, parcă, una după alta. Era o adevărată revelație să redescoperim împreună, din vorbă în vorbă, detalii ale unor întâmplări comune pierdute undeva, în negura timpului. A continuat discuția, Apolzan:

- Am avut un seminar cu doamna Litschel, soția profesorului de *Fizică*. Am făcut *Filozofie* cu dânsa. Îl aveam atunci coleg pe Marian... ăsta... care era din Vâlcea. Măi, cum îl chema oare? Tot timpul era frumos îmbrăcat... Era un tip isteț!... El n-a terminat cu noi... că la un moment dat cred că a și plecat din Sibiu, prin anul patru, dacă nu mă înșel...

- Îl știu, îl știu... zic eu, încercând să-l determin pe Apolzan să meargă mai departe cu povestea.

- Era în grupă cu noi. Măi, Marian ăsta!... cum naiba îl mai chema?... Ca o paranteză, mi-aduc aminte că, deși a pierdut anul doi din cauză că nu a promovat examenele la *Rezistența Materialelor*, i-a adus totuși un buchet de flori profesorului Tiperciuc. Gestul ăsta l-a impresionat atunci pe domnul profesor și mi-aduc aminte că profesorul i-a spus că, deși Marian nu este un tip cu prea multe cunoștințe acumulate la *Rezistența Materialelor*, își dă seama și apreciază faptul că a studiat foarte mult, pregătindu-se pentru examen! În fine, gestul lui l-a impresionat mult pe domnul profesor!

Cum spuneam, am avut un seminar de *Filozofie*. Era prezentă în sală madam Litschel și era acolo și Marian ăsta, care tot timpul era îmbrăcat într-un sacou, așa... îmbrăcat bine, la patru ace...

- Cum naiba îl mai chema, măi? intervine în discuție Teban, contrariat și el de faptul că memoria îi juca feste. Marian, ăsta... a rămas el repetent în anul doi, într-adevăr... Știi că...

Teban s-a oprit din povestit, intrigat foc de faptul că nimeni nu-și putea aminti un asemenea detaliu.

- A rămas, măi. A plecat de tot, la un moment dat...

- Nu, măi... nu sunt sigur că a plecat. Parcă avea un băiat prin Germania...

Ne-am frământat noi mințile ce ni le-am frământat, învârtindu-ne în jurul cozii când de undeva, din spatele nostru, s-a auzit vocea soției lui Apolzan, Ela:

- Ruxandra!...

- Cum ai zis? s-a întors Teban în direcția aceea, răsucindu-se brusc pe scaun.

- Ruxandra... repetă Ela din nou, cu mai multă fermitate de data aceasta.

- Da, măi, Ruxandra! Marian Ruxandra!

- Ruxandra a terminat cu mine, a intervenit din nou Ela Apolzan, apropiindu-se de noi. Știu că a și fost la una din întâlnirile de 10 sau de 20 de ani de la absolvirea facultății... Nu mai știu exact la care!...

- Da, da! Îmi amintesc.... Să continui povestea cu Marian: la un moment dat, ridicându-se în picioare, Marian îi zice doamnei Litschel:

«Ați auzit că s-au descoperit antiionii?» Era vorba de ceva din fizica cuantică, ceva legat de baza... a nu știu ce! Și doamna Litschel, soție de profesor de *Fizică*, normal că... i-a răspuns afirmativ:

«Da, am auzit.»

«Și... asta înseamnă că putem să presupunem că există antiatomii?»

- A întrebat Marian asta? vrea să știe Ela, nefiind prea atentă la ce discutam noi.

- Da, asta a întrebat. Apoi, Marian și-a continuat șirul întrebărilor sale puse doamnei profesor Litschel, într-o logică un pic formală, să zic așa...

«Atunci... putem considera că există și antimolecule?»

«Da...» i-a răspuns un pic confuz doamna Litschel, neînțelegând unde vrea să ajungă Marian Ruxandra cu discuția.

«Deci... există antimaterie!...» zice el. La care, doamna Litschel i-a răspuns sec, tot mai intrigată de șirul întrebărilor sale puse, aparent, fără vreun sens.

«Da!... »

«Atunci există animaterialism dialectic și istoric?» a întrebat-o din nou, Ruxandra. Am realizat atunci că el și-a propus de la bun început să o prindă pe doamna Litschel în acest joc al întrebărilor!

«Da...» a răspuns și de data aceasta, aproape mecanic, doamna Litschel...

Băi, când și-a dat seama doamna Litschel că a căzut în capcană, s-a enervat brusc și și-a vărsat toți nervii pe cei prezenți în sală:

«Nu vreau să mai discut cu voi așa ceva. Sunteți niște nesimțiți!»

Ne-am amuzat cu toții de întâmplarea relatată de Apolzan. Apoi, după o scurtă pauză, a intervenit din nou în discuție Ovidiu Teban:

- Eram la examenul de *Scule Așchietoare*, cu domnul profesor Sasu. Stana (adică *Sucă*, cum îl știți și voi!) era în sală și pe o masă, acolo, erau aruncate tot felul de scule așchietoare. Îi pică lui Stana ca subiect la examen, broșa. Teoretic, Stana știa exact elementele constructive și geometrice de bază ale unei broșe: dinte de nu știu care, încărcarea pe dinte, dinți de calibrare, alea, alea...

După ce *Sucă* i-a făcut capul calendar profesorului Sasu, acesta l-a întrerupt la un moment dat și arătându-i sculele împrăștiate pe masă, l-a îndemnat:

«Bine! Du-te, te rog frumos, ia o broșă de pe masă și arată-mi pe ea care sunt dinții de calibrare!...»

Stana s-a dus la masă. Știa că broșa are dinții înclinați. S-a uitat peste sculele înșirate pe masă și a pus mâna pe un tarod. Profesorul Sasu l-a întrebat:

«Aia este o broșă?»

«Da!» i-a răspuns, apăsător, Stana.

Nu-mi mai amintesc: era oare prezent atunci în sală și... Dorin Dumitrescu?... Nu, nu Dorin Dumitrescu. Dan Dumitrescu, colegul ăla înalt. Adică, *Meserie*, cum îi mai ziceam noi!

Profesorul Sasu s-a apropiat de Dan Dumitrescu și apoi, l-a întrebat pe acesta:

«Ce-a luat colegul tău de pe masă, este o broșă?»

S-a uitat Dan Dumitrescu la scula pe care o avea *Sucă* în mână și i-a răspuns domnului profesor, hotărât:

«Nu, nu este!»

«Dar ce este?» l-a întrebat din nou, cu o voce joasă, profesorul Sasu. După un scurt timp de gândire, *Meserie* i-a răspuns profesorului din nou, foarte sigur pe sine:

«Este... o freză deget modul!»

Amândoi au luat nota patru și au picat examenul. Au ieșit afară și unul dintre colegi, referindu-se la broșa pe care *Sucă* nu o recunoscuse printre sculele alea împrăștiate pe masă, l-a apostrofat:

«Păi, băi Stana, tu nu ai văzut-o acolo, cât era de mare?». Mâhnit și contrariat în același timp, *Sucă* și-a descărcat oful, cu năduf:

«De unde dracu' era să știu eu că "flautul" ăla de pe masă era, de fapt, o broșă?...»

Într-un alt context, cu puțin timp în urmă la o altă discuție avută ca între prieteni, în Sibiu, cu Ștefan Almășan și cu Jean Oprișor, acesta din urmă își amintea:

„Foarte puțini dintre voi știți cum am trecut eu la *Matematici Speciale*, cu domnul Lupaș. Era în perioada în care se desfășura Festivalul Artei, la Târgu Mureș. Eram, pe atunci, lider de sindicat pe facultate. Îmi zice mie domnul profesor, într-o zi:

«Oprișor, dacă ne reprezinți la festival, te trec la *Speciale*!»

L-am privit pe domnul Lupaș cu oarecare neîncredere și... ca să mă conving că am auzit bine ”târgul” propus de dumnealui, am adăugat: Domn’ profesor, da să nu uitați asta!

«Nu, nu uit!...» mi-a răspuns făcând apoi un gest ”a lehamite” din mână! Am mers noi la festival, am cântat, a fost totul bine, vorba aia! Ne-am întors acasă și domnul profesor s-a simțit dator să mă ”prelucreze” puțin pentru examen și-mi spune, în particular:

«Băi, Jeane. Când o să dăm examenul scris, tu să lipsești. Tu lipsești și... mai departe, las’ pe mine!»

Ilie, fratele meu, tot trăgea de mine în ziua examenului:

«Măi, tu nu vii la examen?»

M-am eschivat, în fel și chip, motivând că am treabă... Mama, la fel, m-a luat la întrebări:

«Tu nu te duci cu frate-tău la școală, la examen?». Nu, nu mă duc, i-am răspuns. Am treabă. Las’ că mă descurc eu! Și nu m-am dus! Vine ora de curs. Domnul profesor Lupaș mă zărește în sală și-mi spune, pe un ton vehement:

«Oprișor, n-ai fost la examen! O să vezi tu ce-o să pățești! Să vii să dai examen cu mine, în cabinet!»

- Domn’ profesor, am înțeles Așa o să fac! i-am răspuns eu, privindu-l cu subânțeles. M-am dus apoi în cabinet. Mi-a dat domn’ profesor două foi de hârtie, cu trei subiecte. De fapt, subiectele erau scrise pe o foaie, iar pe cealaltă, erau rezolvările. Stau eu vreo douăzeci de minute și mă tot uit lung la subiecte și la rezolvări.

«Ce faci, nu scrii?» m-a întrebat, nedumerit, domnul profesor Lupaș. L-am întrebat și eu, la rândul meu, la fel de nedumerit:

- Dar... care cu care, domn’ profesor? Ce să scriu? Cum să le împerechez? Domnul Lupaș m-a privit lung, s-a uitat peste foile de pe masă... și... mi-a zis, într-un final:

- Păi, asta cu asta, ... asta cu asta... Nu, nu așa! Asta cu aia și aia cu... cealaltă! În fine, scrie ce scrii și gata. Las-o așa!

Am scris, am pus subiectele în plic, am sigilat plicul și am ieșit. Mi-a dat domn’ profesor șapte la examenul ăla. A fost un om extraordinar!” (Jean Oprișor)

Am discutat la masă, printre altele, cât de greu mi-a fost să dau ”de urma” unor colegi despre care nu am mai știut nimic de foarte mulți ani. Telefoane date unor cunoscuți care, la rândul lor mi-au dat alte numere de telefon, mesaje peste mesaje trimise multora, la care am primit destul de puține răspunsuri... În fine!

„Măi! intervine brusc în discuție Jean Oprișor. Aveam noi o colegă! Îmi scapă acum numele ei, dar îmi amintesc de o fază amuzantă petrecută la examenul de *Termotehnică*. În timpul examenului, profesorul a întrebat-o, așa, ”la plesneală”, cum se izolează conductele: pe dinafară, sau pe dinăuntru! Vădit emoționată și puțin intimidată de întrebarea, relativ simplă, venită pe neașteptate, aceasta s-a pierdut cu firea și, fără să stea părea mult pe gânduri, i-a răspuns domnului profesor... tot așa, ”la plesneală”:

«Pe dinăuntru, domn’ profesor!»

«Păi... cum așa, pe dinăuntru? a întrebat-o din nou, profesorul. Dacă ai o conductă de un țol, de exemplu, o izolezi pe interior? Cât reprezintă un țol?»

S-a tot gândit biata fată!... Azis încet ceva legat de doi, doi virgulă... a ezitat apoi din nou, s-a mai gândit apoi puțin... dar nu a mai fost în stare să reacționeze în vreun fel!

«Ia desenează pe tablă, te rog, un segment de un țol!» a încercat domnul profesor, binevoitor, să o ajute pe colega noastră. Numai că aceasta s-a fâstăcit de-a binelea din cauza emoțiilor avute, a luat creta în mână și... a tras apoi pe tablă o linie lungă... de vreo jumătate de metru! Vă dați seama că atunci, deși eram într-un examen, am izbucnit cu toții în râs!

Am făcut apoi o scurtă pauză. Eram într-un local din Sibiu în care eu intrasem pentru prima dată, să-mi întâlnesc colegii. Trebuie să recunosc că, deși am petrecut destui ani în Sibiu, în timpul facultății și după aceea, locuind acolo împreună cu familia, nu am prea vizitat localurile din zona centrală a orașului. Poate din comoditate, poate din lipsă de timp... Cine mai știe! Am descoperit doar că alături de prieteni, chiar și într-un local oarecare în care nu trebuie neapărat să consumi alcool, poți petrece clipe plăcute, depănând amintiri care ne leagă!

Dregându-și ușor glasul, Jean Oprișor ne-a mărturisit:

„La *Toleranțe*, am avut parte de o întâmplare hazlie. Eram într-un examen, în aula Avram Iancu, cu doamna Ștețiu. După ceva vreme, s-a dus doamna Ștețiu la baie și a revenit în sală, după puțin timp, cu mâinile adunate așa... ca un căuș! O priveam cu toții uimiți și nu înțelegeam ce a pățit.

Doamna Ștețiu, ce-ați pățit? am întrebat-o eu, mirat.

«Mi-am agățat lanțul și mi-or picat mărgelile!» mi-a răspuns dânsa, aproape plângând de ciudă. Mă ridic iute din bancă. Intuind oportunitatea ivită, același lucru îl face și colegul Ghiță Cioară. Ne repezim noi afară să-i dăm o mână de ajutor doamnei Ștețiu, crezând că vom găsi mărgelile pierdute prin baie, pe jos. Ți-ai găsit! Am mai recuperat doar câteva. Cele mai multe, luaseră deja calea canalului... și pierdute au rămas, pentru totdeauna! Mi-amintesc de privirea întrebătoare și plină de speranță a doamnei profesor, atunci când am revenit în clasă:

«Ați mai găsit ceva? Așa de mult țineam la ele!...» a mai îngăimat atunci doamna profesor.

Din păcate, gestul nostru nu a ajutat-o prea mult pe dânsa. Ne-a ajutat, în schimb, pe noi pentru că am trecut acel examen fără probleme! Chiar dacă examenele la *Toleranțe* se treceau atunci destul de ușor!”

Am avut prilejul să-l reântâlnesc de mai multe ori, în ultimul timp, pe un altul dintre colegii noștri de facultate, pe Antonie Buțiu. Am fost surprins să aflui de la acesta că... observând tendințele de schimbare din economia națională postdecembristă, s-a reorientat profesional, devenind... notar public! Firește, asta nu l-a determinat niciodată pe colegul nostru, inginerul Antonie Buțiu să uite momentele acelea unice, petrecute împreună în anii în care am fost colegi la Facultatea de Mecanică din Sibiu!

„Dar faza aia din anul doi, la *Economie Politică*, cu profesorul Vesa... ți-o mai amintești? m-a întrebat. Făceam seminarul cu domnul Cosmescu și... era foarte importantă atunci prezența. Cine avea prezență sută la sută la seminar, avea șanse mari să promoveze examenul. Mi-aduc aminte că eu, unul, mergeam tot timpul la seminar. Seminarul era ținut după-amiaza, nu mai știu exact în ce zile... dar știu că veneau la seminar, în general, vreo trei-patru studenți. Poate, cinci! Ori, noi eram în grupă mult mai mulți studenți. Peste douăzeci, cred. La examenul respectiv, am intrat în sală cu primii studenți. Era atunci perioada cu... congresele, cu prostiile alea pe care trebuia să le știi ”pe dinafară”. Am tras un bilet cu două subiecte. Pe unul l-am știut, pe celălalt, nu! Atunci m-a ajutat domnul Cosmescu, spunându-i profesorului că am avut o activitate susținută la seminar... și am luat un cinci la examen! Când am ieșit afară... nu mai știu exact cine din grupa noastră a pus doi morcovi, deasupra ușii! I-a legat acolo, așa... vrând să arate că toți cei din sală aveau morcovul vârât... în fund, la examen! Evident, în mod simbolic, vorbind! La un moment dat, a ieșit profesorul Vesa afară din sală. A văzut morcovii, s-a enervat și i-a picat apoi pe toți cei care au mai susținut examenul în ziua aceea!” (Antonie Buțiu)

Daniela Popa este o altă colegă de-a noastră de facultate, căreia i-a făcut plăcere să-mi împărtășească câteva din gândurile sale legate de anii noștri petrecuți atunci, împreună:

„*Socialismul și Economia Politică* erau materii la care, învățând, adormeam instant! Citeai, adormeam, iar citeai... iar adormeam... și tot așa. Era greu să te pregătești pentru un astfel de examen. Dar am ascultat sfaturile colegilor din anii mai mari și m-am descurcat! La examen, m-am îmbrăcat cu o fustă mini și m-am instalat în prima bancă. Când mi-am expus subiectul primit, mă uitam în ochii domnului profesor Vesa și fixându-l cu privirea, tot repetam într-una: societatea socialistă multilateral dezvoltată... și... dezvoltată este societatea socialistă... și... în societatea socialistă multilateral dezvoltată... socialismul... Am ținut-o tot așa, până când domnul profesor nu m-a mai putut urmări în ceea ce spuneam și... am luat cinciul!” (Daniela Popa)

Am stat de vorbă în toți anii aceștia de după absolvirea facultății, cu mai mulți foști colegi. Pe unii i-am întâlnit întâmplător, în diferite ocazii. Pe alții, i-am căutat intenționat. Printre aceștia s-a numărat și Ioan Cișmileanu, fostul meu coleg de cameră din căminul studentesc, care mi-a mărturisit:

„Cred că eram prin anul doi de facultate. În anul întâi, profesorii erau un pic mai indulgenți cu noi, cunoscând bine urmările unui eșec. Dacă picam anul, pierdeam și facultatea (trebuia să dăm din nou examen ca să redevenim studenți!). În anul doi, aceștia au devenit deja... prea exigenți! Ne ”determinau” astfel să ne punem pe învățat. În plus, la *Economie Politică*, se știa de la anii mai mari că la examenul din vară picau majoritatea studenților și aceștia trebuiau să vină pentru un alt examen, în toamnă. Când am ajuns să fiu examinat la *Economie Politică*, profesorul a ieșit din sală și am rămas doar cu asistentul. Aveam de prezentat deosebirea dintre *profit* (în capitalism) și *beneficiu* (în socialism, sau comunism). Însă, după ce le-am prezentat pe fiecare în parte, am tras concluzia logică că ele erau... identice! Asistentul a tresărit uimit și se tot uita spre ușă să vadă dacă nu cumva vine profesorul în sală. A încercat asistentul să mă lămurească, explicându-mi care sunt deosebirile dintre cele două noțiuni, iar eu încercam să-i arăt că, de fapt, ceea ce-mi explica dânsul reprezenta doar o altă formă de exprimare a aceluiași lucru. Filozofam. De-abia când a intrat profesorul Vesa pe ușă, mi-am dat seama ce gafă mare am făcut! Dacă i-ar fi spus asistentul domnului profesor ce am discutat, aș fi fost ca și picat! Așa credeam eu! Dar, surpriză: după ce dâșii au avut un scurt dialog, am primit nota 5 sau 6. Deși am primit o notă mică, pentru mine a fost ceva extraordinar, deoarece am reținut că doar câțiva studenți din cei 150 prezenți atunci la examen, au trecut examenul de *Economie Politică*, în vară. Restul, au venit la sesiunea din toamnă.” (Ioan Cișmileanu)

”Ti pic!”

Cred că mult timp după absolvirea facultății, am mai avut coșmaruri legate de disciplina *Rezistența materialelor*! Nu pentru că nu aș fi înțeles importanța acelei discipline în aplicațiile practice de care urma să ne lovim ulterior în producție sau, mai ales, în proiectare. Asta, firește, dacă toți studenții aflați atunci în anul doi de studii ar fi urmat să devenim ingineri cu legături directe cu producția sau cu proiectarea. Altfel, cum să-ți explici perseverența cu care eram ”tocați mărunț” la fiecare oră de curs sau de laborator, de către domnul profesor Tiperciuc, toți studenții din an, indiferent cât de mult sau de puțin eram interesați de disciplina respectivă?

Înainte de fiecare oră de curs de *Rezistența materialelor*, ne așezam pe la locurile noastre, încercând să ne concentrăm asupra problemelor pe care le aveam de rezolvat fiecare. Caietul de curs, creionul, instrumentele de desen și calculatorul trebuiau pregătite din timp. Mai ales calculatorul! Îmi amintesc că atunci era perioada în care începuse să apară pe piață, vândute mai mult ”pe sub mână”, primele mărci de calculatoare de buzunar, cu funcții matematice încorporate. Dacă nu aveai un calculator, erai terminat! Pentru că trebuia să ții pasul cu domnul profesor Tiperciuc pentru aflarea rezultatelor unor probleme, mai mult sau mai puțin complicate și ”dădea bine” atunci dacă reușeam să-i comunicăm domnului profesor rezultatele găsite, înainte ca dânsul să le determine!

«Ia să vedem!» spunea adesea domnul Tiperciuc, ridicându-și privirea de pe ciornele sale, în timp ce fața sa, radiind de bucurie, îi afișa un zâmbet ușor ironic. «Mai are cineva rezultatul acesta, cu șase zecimale?» adăuga apoi domnul profesor, căutând cu privirea prin sală vreun amator de discuții contradictorii.

Ne aruncam ochiade pe furiș, fără să îndrăznim să spunem ceva cu voce tare. Era greu pentru oricare dintre noi să egalăm performanțele dumnealui, chiar dacă logica aplicată la rezolvarea problemelor era una corectă, deoarece era greu să egalezi, cu un calculator de duzină - așa cum aveam cei mai mulți dintre noi atunci - performanțele unui *Texax Instruments TI 33*, așa cum avea dânsul. Un calculator în stare să determine un rezultat cu șase zecimale și... calculatorul să nu facă rotunjiri nici măcar la a șasea zecimală! Asta era marea realizare cerută de domnul profesor Tiperciuc de la calculatorul unui aspirant la titlul de inginer!

Aduc vorba, la o discuție pe această temă cu colegii Teodor Apolzan și Ovidiu Teban, despre calculatorul de birou al profesorului Tiperciuc.

- Îmi amintesc, spunea Apolzan, că atunci când ne-a prezentat pentru prima data calculatorul său TI33, am dat o lucrare din asta, o chestie intermediară, din timpul anului și am ocupat la lucrare, un loc în față. Lângă mine era Molnar, dacă vi-l mai amintiți...

- Cum să nu, a intervenit Teban în discuție. Molnar era din Copșa Mică...

- Da, da! Și promise Molnar de undeva din străinătate, un calculator numai atât de mare-și Apolzan schițează un gest menit să ne lămurească asupra dimensiunilor calculatorului-după care, și-a continuat relatarea:

- Era din ăla de se desfăcea în două: pe-o parte, era ecranul, pe cealaltă, tastatura. Era tare de tot! Și... cum se plimba domnul profesor Tiperciuc în timpul orei prin față, îi vede ăstuia calculatorul! Îl ia, se uită la el și l-a întrebat de unde îl are. Molnar, i-a explicat că are un prieten "în afară", prin Germania, sau... naiba știe de unde-l avea!...

Au urmat câteva momente de pauză, după care Apolzan, reluând discuția, ne-a precizat:

- De fapt, Tiperciuc nu accepta ideea ca cineva să aibă un calculator mai bun decât al lui. Băi, și l-a făcut domnul profesor, pe Molnar, troacă de porci! Nu mai știu cum îl mai chema! Mihai, parcă...

- Da, Mihai Molnar! a intervenit Teban. A stat vreun an de zile cu noi în cameră, în cămin, dar nici el n-a mai terminat, parcă, facultatea la Sibiu. A plecat după vreun an de zile, dacă nu mă înșel... Nu mai știu!...

- Cred c-a plecat după vreun an de zile, s-a mutat în altă parte, a reluat din nou, Apolzan, relatarea. Avea el tabieturile lui din care nu-l prea scoteai. Pipa în cameră și... avea un borcan cu apă în care își arunca chiștoacele de la țigări și zicea: băi, dacă beți din chestia asta, vă trece... orice boală! Vă trece chiar și cancerul!

- Stați să vă mai spun eu o întâmplare legată de profesorul Tiperciuc - a intervenit în discuție iarăși, Teban. Îți mai amintești, mă întreabă Ovidiu Teban, zâmbind, că Tiperciuc ne tot spunea la ore că în București fusese asistentul profesorului Buzdugan?...

- Profesorul universitar Buzdugan, cel cu culegerea aia mare de probleme cu care băgase spaima în noi domnul Tiperciuc? îl întreb, la rândul meu puțin nesigur, pe Ovidiu.

- Da, da! Acela! Celebrul profesor universitar Buzdugan, din București. Îmi amintesc că era în toamnă și la noi, la facultate, era atunci "olimpiadă" la *Rezistența Materialelor*.

- Adică... era perioada restanțelor, vrei să spui!...

- Păi, da! Eram adunați în sală împreună, atât studenți de la ingineri cât și de la subingineri. De-aia mi-aduc bine aminte de acel moment. Eram șase table în sală, eu eram la tabla șase și un alt coleg, de la subingineri, se holba la ceva ce începuse să scrie pe tabla a cincea. Nu mai știu cum îl chema, dar cred că o să-mi amintesc.

- Cred că eu eu îl știu, a intervenit în discuție Doru Apolzan.

- La ei, subiectele erau mai simple, a continuat Ovidiu Teban. La noi, la ingineri, întrebările puse frecvent la restanțe, în toamnă, erau legate de studiul deplasărilor prin metoda Mohr-Maxwell și regula de integrare grafică Veresceaghin pentru barele drepte, solicitate la încovoiere.

Ovidiu a făcut apoi o pauză scurtă, cât să-și limpezească puțin gândurile, apoi a continuat:

- Mă apuc și eu de treabă, dar nu mă puteam concentra pe problemă pentru că-l tot auzeam pe amicul de la subingineri văicărindu-se, implorându-mă să-i spun o formulă de calcul. Îl priveam din când în când cu coada ochiului, neștiind cum să-l fac să priceapă că nu mă puteam gândi la întrebările lui, atâta vreme cât eu aveam propriile mele emoții legate de demonstrația pe care trebuia să o fac. La un moment dat, sesizând șușotelile noastre de la tablă, profesorul Tiperciuc s-a apropiat de el și i-a spus apăsător, cu o oarecare satisfacție în glas :

«Fii atent, dacă nu știi asta, te-am picat și pleci acasă!» Profesorul Tiperciuc s-a întors și și-a continuat apoi drumul prin sală. Colegul de la subingineri a făcut un pas lateral pentru a se apropia de mine, apoi, vădit afectat de emoții, a mai îngăimat ceva de genul: «Cum naiba ajung la chestia asta, cum rezolv

asta, nu poți să-mi spui, te rog?» Tocmai îmi desenasem pe tablă schema mea. M-am întors puțin spre el, privindu-l cu coada ochiului. Era alb la față. Am văzut cum curgeau apele pe el. În momentul acela, fără să mai aștepte reacția mea, s-a întors spre tablă, și-a deschis haina și și-a băgat o mână la piept, sub haină. Și-a scos de acolo tot cursul. A scos tot cursul de *Rezistența Materialelor*, da pe foi! Ui' așa era de gros! ne-a arătat Ovidiu, luând între degetul mare și arătător, ca reper, un spațiu de vreo cinci centimetri!... Era scris pe foi mari, de format A4. Eu am înlemnit atunci! Am mai avut puterea să-l întreb, îngrozit: băi, ce faci?! Cred că nu mă mai auzea! De disperare, a-nceput să răsfoiască foile cursului una câte una, cu o rapiditate incredibilă, căutându-și subiectul. Foșneau foile în mâinile lui așa de tare, încât îmi era mie teamă să-l mai privesc. Curgea transpirația pe fața lui ca streășina după ploaie și nu se mai auzea decât: hârș, hârș, hârș-foșnetul foilor sale de curs, întoarse de pe o parte pe alta, ca să găsească subiectul căutat. Stătea cu spatele la sală, și răsfoia cursul ca și când ar fi fost singur în sală... și transpirația îi curgea șiroaie de aici, din barbă, în timp ce domnul profesor Tiperciuc era undeva, prin spatele sălii, printre ceilalți studenți! și-a continuat Ovidiu Teban relatarea, ducându-și mâna la barbă într-un gest reflex în, timp ce fața i s-a luminat de un zâmbet larg, ca și cum ar fi re trăit aievea acele clipe de altădată.

- Cred că a făcut asta din disperare, am încercat eu să-i găesc o scuză colegului său de suferință. Oricum, nu mai avea nimic de pierdut!

- Stai să-ți spun: a răsfoit foile, care nu erau prinse și nu erau așezate în ordine, ca într-un caiet. La un moment dat, a găsit ce căuta. Harști! A tras foaia afară din teanc, a îndesat la loc cursul sub haină și s-a apucat de scris... Așa-i stătea haina, povestește entuziasmat Teban umflându-și, demonstrativ, pieptul. Și scrie ăsta, și scrie... Băi, și nu l-a văzut Tiperciuc. A scris toată demonstrația pe tablă. Așa ceva... nu am mai pomenit!

- A mers la risc, îl completează Apolzan pe Teban. ăla, din câte îmi amintesc, nici nu a mai terminat facultatea!

- Nu mai știu asta, dar atunci, la Tiperciuc, a trecut. A scris pe tablă toată demonstrația. Nu am putut să uit mult timp după aceea imaginea tipului care, din disperare, a trecut peste orice rațiune și cu apele șiroindu-i pe față, răsfoia, una după alta foile alea de curs, fără să-i mai pese de altceva. Vorba aceea: ori la bal, ori la spital!

Un "veteran" al examenelor date la *Rezistența Materialelor*, Jean Oprișor, își mai amintește și astăzi calvarul prin care a trecut încercând să scape de vigilența domnului profesor Tiperciuc:

„Eram în anul doi (bis!) la examenul de *Rezistența Materialelor*. Trecusem o dată, în anul anterior, prin experiența unui examen cu profesorul Tiperciuc. Îmi făceam atunci tot felul de socoteli... Dacă pic iarăși examenul ăsta, o dau în bară! Dar, încercarea moarte n-are! mi-am zis și apoi, mi-am făcut curaj și am intrat în sala de examen. Am tras biletul, mi-am aruncat rapid privirea peste subiecte, am înghițit în sec și... m-am apucat să rezolv subiectele. Am scris... și verzi, și uscate! Mai mult uscate, decât verzi! Am mai și desenat câte ceva pe foile mele de examen. Mai mult... cai verzi pe pereți! S-a uitat profesorul peste lucrare și... dezamăgit probabil, de ce a văzut scris acolo mi-a spus, pe un ton de vădită superioritate și mândrie:

«Tovarășe student Oprișor, când eram ca matală, aveam bursă republicană de o mie de lei pentru merite deosebite!»

L-am privit pe domnul profesor cu o oarecare înțelegere și cu ceva compasiune și, uitând pentru o clipă unde mă aflam, nu am răbdut până nu i-am dat și eu replica:

- Domnule profesor, i-am spus, la rândul meu, cu mândrie! Eu fac o mie de lei doar într-o sâmbătă, la o cântare! Dacă nu... chiar mai mult!

Colegii mei de grupă, prezenți în sală, au rămas blocați de acest răspuns neașteptat. După câteva momente de liniște totală, vădit enervat, domnul profesor a încheiat, scurt, discuția:

«Atunci, o să treci dumneata la această materie când o s-o cunoști ca și mine!»

Nu am mai răspuns nimic. Am realizat gafa făcută. Mă gândeam doar la ce o să mă aștepte în continuare... Și într-adevăr... ce a urmat, a fost un infern! Am picat examenul din vară... Mă pregăteam

pentru examenul din toamnă. Mă consideram deja un om terminat! Dacă îl picam și în toamnă, mi-ar mai fi rămas o singură soluție, pe care eu însumi o consideram utopică: să ajung la "re-re". Adică, la re-examinare! Ori, re-examinarea nu mai era pentru mine o șansă reală pentru a promova în anul trei, după ce repetasem o dată anul doi! Aș fi fost, de bună seamă, exmatriculat!

Mă gândeam cum să fac să mai repet încă o dată doar anul doi. Disperat fiind, căutam variante ajutătoare, dar aveam nevoie de argumente solide pentru asta. Am făcut o cerere la decanat, invocând motive de întreținător de familie. Am încercat să obțin o aprobare de la minister, dar nu a fost posibil...

Într-un final, profesorul Tiperciuc m-a chemat la dânsul și cu o blândețe excesivă, dublată de un zâmbet ironic în colțul gurii, m-a asigurat că pentru a rezolva dilema în care mă aflam nu sunt decât două soluții: exmatricularea sau să o iau de la început, cu un nou examen de admitere în anul întâi.

L-am privit atunci pe domnul profesor, având în ochi o tristețe fără margini. Căutam disperat o soluție, deși realizez că o soluție favorabilă pentru mine nu prea mai exista. Practic, nu mai aveam nimic de pierdut! Așa că, am jucat o ultimă carte! L-am urmărit pe domnul profesor Tiperciuc zile întregi, ca să-l găsesc, o clipă, singur. Măcar o singură clipă! Pe data de 22 septembrie 1979, l-am întâlnit, în sfârșit, pe domnul profesor Tiperciuc în holul aulei "Avram Iancu". Era singur. M-am apropiat de dumnealui încet și privindu-l în ochi, l-am abordat direct:

- Domnule profesor, ați auzit de *Ruleta rusească* ?

Domnul profesor s-a albit dintr-o dată la față și a început să tremure, căutând cu privirea vreun ajutor. Am profitat de această stare și i-am spus, în continuare:

- Cu douăzeci și cinci de lei vă "aranjez" o bătaie exemplară cât să stați în spital un an bun! Vă rog, la examen să nu mă mai plimbați în afara subiectelor, prin toată *Dinamica*... Dacă o să știu subiectul, să-mi dați notă de trecere! Dacă nu, eu o să vă rog să-mi dați al patrulea de doi!

Tremurând încă de teamă, domnul profesor mi-a confirmat, după câteva momente de ezitare, vorbindu-mi pe un ton scăzut: «Da... da.... da!...»

La examen am știut bine două subiecte. Pe cel de-al treilea... l-am "tras de păr"! Domnul profesor mi-a luat carnetul de student de pe catedră și fără să comenteze nimic altceva, mi-a spus:

«Vă dau un cinci. Un cinci tras de păr!»

Astfel am promovat examenul dat la *Rezistența Materialelor*. După acel incident, am rămas prieten cu dumnealui pentru multă vreme. Doar de prin anul 2008 nu mai știu nimic despre dânsul"

(Jean Opreșor)

Despre o întâmplare oarecum similară, și-a amintit recent și Antonie Buțiu:

„Mi-amintesc când venea profesorul Tiperciuc, la cursurile alea de *Rezistența Materialelor* și atunci când desena un cerc sau un arc de cerc pe tablă, lega creta colorată cu o sfoară. Își lega apoi celelalt capăt al sforii de un deget, punea degetul acolo unde trebuia să fie centrul cercului și-l trasa apoi cu o precizie uimitoare! Domnul Tiperciuc avea obiceiul să-i ia peste picior, la cursuri, pe câțiva dintre colegii noștri de atunci. În general, pe cei care stăteau în față, în primele rânduri. Ilie Vasile se număra printre ei. Într-o pauză... cred că țineam cursurile în sala 19... sau cam așa ceva, la etajul întâi... am ieșit pe hol, pe coridorul ăla care dădea acolo... spre interior și... l-am văzut pe colegul Ilie Vasile cum "l-ambulzit" pe domnul profesor într-un colț și i-a șoptit ceva... pe un ton scăzut, ferm, apăsându-l apoi cu degetul pe piept! Nu știu ce i-o fi spus, dar efectul acelei "discuții" s-a văzut puțin mai târziu, când Ilie și-a luat examenul la *Rezistența materialelor*, fără probleme!" (Antonie Buțiu)

Credeți cumva că doar ei, colegii de mai sus, au fost victimele exigenței domnului profesor Tiperciuc? Nici gând!

„N-o să uit când m-a picat, în vară, domnul Tiperciuc la examenul de *Rezistența Materialelor*! Cred că-i făcea plăcere să noteze fiecare lucrare, acordând punctaje rezultatelor parțiale obținute de noi: 0,25 puncte acolo, 0,35 puncte dincolo, 0,2 puncte acolo... Mă rog! Mă așteptam, totuși, să-mi dea la examen măcar un cinci, să trec! Ori, calculatorul său *Texas Instruments* nu i-a permis să facă asta! A

adunat răbdător punctajul lucrării mele și cu un zâmbet triumfător, a întors afișajul calculatorului său spre mine și mi-a spus:

«Vezi? Ai 4,95! Nu-ți iese! Nu-ți iese! N-ai noroc, ca *Dinamo*, la fotbal!»

Ori, eu eram dinamovist. Atunci îi bătuse Piteștiul cu Dobrin în echipă, pe dinamoviști, în ultima etapă în București și Argeșul a luat campionatul. Băi, ce m-am putut enerva atunci! M-am enervat mai mult pentru că fiind dinamovist, știam că echipa *Dinamo* pierduse campionatul. Și pentru cinci sutimi de punct, domnul Tiperciuc m-a dus cu examenul ăla până în toamnă!” (Ștefan Almășan)

„La examenele date la *Rezistența Materialelor* cu profesorul Tiperciuc, având la dispoziție patru table de scris în sală, ieșeam la tablă simultan câte patru studenți pentru a ne expune rezolvările subiectelor primite, fiecare student având la dispoziție o tablă. Acest lucru constituia pentru noi un avantaj deoarece, în caz de nevoie, ne mai puteam inspira de la ceilalți colegi aflați lângă noi, la tablă.

Cu toate că rezultatul problemei mele era corect, uitându-mă la expunerile celorlalți colegi, mi-am dat seama că nu am făcut bine reprezentarea grafică a momentului de încovoiere. Dar, când am realizat asta, era deja prea târziu! Domnul profesor Tiperciuc m-a luat la întrebări și printre altele, mi-a spus în dulcele său grai moldovenesc:

«De ce Popa, de ce n-ai modificat graficul, n-ai văzut cum l-a făcut *coliecul* tău?»

Am văzut, i-am răspuns la rândul meu, puțin încurcată. Dar... m-am gândit că poate și dumneavoastră v-ați dat seama de asta și...

«Nu, Popa. Hoțul *nieprins ie negustor cienstit*. Nu pot să-ți dau decât *tieta*, adică zero barat. *Viezi*, nu pot să *tie* trec, că nu iese media nici cu șipca (și și-a scos atunci, tacticos, rigla sa de calcul din buzunarul de la haină) și nici cu *calculeitărul*.» Evident, era vorba despre binecunoscutul său calculator *Texas Instruments!*” (Daniela Popa)

Sigur, exigența de atunci a unor profesori, privită prin ochii adolescentului speriat de volumul mare de muncă necesar pentru a ține pasul cu materia respectivă, de cele mai multe ori greu de ”digerat”, ar trebui revăzută astăzi cu alți ochi. Cei ai omului matur, realizat profesional. Printre altele, și datorită exigenței acelor profesori care nu au făcut rabat de la nimic, atunci când a fost vorba de muncă intelectuală și de seriozitate:

„Am uitat anii aceia, în mare parte. Poate și din cauza diferenței față de viața de acum, sau mai bine zis din ultimii 20 de ani. Mi-aduc aminte de unii profesori care au avut o influență majoră asupra educației și pregătirii noastre, chiar dacă nu ne-am dat seama de asta, atunci.

Profesorul Tiperciuc!... Ce ne-a mai frecat! Dădeam câte 10-12 ”extemporale” pe semestru. «Luați o foaie de hartie!» Asta suna ca și când am fi luat un pumn în cap, deși ne așteptam la așa ceva, la fiecare oră. Ce mai diversitate de note aveam: doi de 7, patru de 6, trei de 4, un 5... Păi... ăsta-i ”bagaj” cu care să te duci cu încredere la un examen? Sigur că nu! Poate tocmai de aceea ne înverșunam mai tare la studiu, să depășim media notelor extemporalelor date. Dar, munca asta ne-a folosit în viață, mai mult decât orice altceva!” (Liviu Făciu)

„Dacă vorbim de profesorul Tiperciuc, atunci ar trebui să ne amintim neapărat de ”sondele” pe care le primeam la fiecare seminar, din senin! Venea domnul profesor în clasă, ne ”azvârlea” pe tablă câteva grinzi cu zăbrele și bare solicitate de forțe de tot felul iar noi aveam la dispoziție zece minute pentru a stabili diagramele de forțe și pentru a calcula momentele încovoietoare sau de răsucire, corespunzătoare. Părea un lucru simplu, dacă ne gândim acum, că toate acele mici extemporale nu valorau mai mult de două puncte! Dar, era ceva să pleci la un examen, din start, cu nota 1,5 sau 2! Așa aveai șanse mai mari să treci examenul de *Rezistența Materialelor* și pregătirea noastră se consolida astfel, fără să ne dăm seama! De aceea, cred eu, reușim astăzi să calculăm și să trasăm diagrame care ne ajută în munca noastră de ingineri mecanici. VAM MULȚUMIM, DOMNILOR PROFESORI! (Ilie Lazăr)

O filă a unui caiet de curs

O filă a unui caiet de curs

Liviu Fâciu, în laboratorul de *Rezistența Materialelor*, 1981

„Aveam un tester făcut de mine, cu timbre tensiometrice, pentru motoare de rachete (de dimensiuni mici, competiționale!) și am folosit pentru măsurători și calibrare, renumita punte cu 7 canale și plotterul din laboratorul de *Rezistența Materialelor*. Asta era deja prin '81 sau '82. Domnul profesor Tiperciuc era, dealtfel, un om sufletist. M-a ajutat să efectuez măsurătorile, a venit la laborator (cu bicicleta!) și a stat “peste program” pentru mine, să-mi fac damblaua. Mi-a lipit chiar dânsul timbrele acelea tensiometrice. Mi-a împrumutat o punte mică, să fac măsurători pe teren, în momentul lansării rachetelor. Nu știu de ce a făcut atâtea pentru mine, că nu eram chiar “prieteni”... Știți voi ce atmosferă de “teroare” era la cursuri, dar când mi-a oferit ajutorul acela, trecuseră deja câțiva ani de la ultimele examene date cu dânsul.”

(Liviu Fâciu)

Povestea unui cinci cu punct!

Din punctul meu de vedere, primul an de facultate nu a însemnat altceva pentru noi, TCM-iști, decât continuarea și aprofundarea la nivel de studii superioare, a unor cunoștințe dobândite anterior la disciplinele de bază predate în liceu.

Analiza matematică a fost una dintre acele discipline. Recunosc că nu ne-am prea bucurat nici eu, nici alți colegi de-ai mei, parte dintre ei căminiști, de asta. Gândul că aveam să mă reîntâlnesc cu calculele diferențiale și integrale de care abia scăpasem în liceu, nu mă prea încânta! Știam, din auzite, că primii doi ani de facultate vor fi dificil de trecut, pentru că materiile studiate în acel interval de timp vor avea un caracter pur teoretic. Din anul trei de facultate urma să trecem la studierea disciplinelor de specialitate, care aveau corespondență și în practică, prin proiectele pe care urma să le întocmim, prin orele de laborator și orele de practică în producție pe care urma să le desfășurăm în câteva uzine din Sibiu. Pe de altă parte,

ca un făcut, îi mai auzeam câteodată pe la chefurile studențești pe colegii noștri mai mari, din facultate, fredonând melodia:

*"Primii patru ani sunt grei
Până-ajungi în anul trei
Ai restanță, n-ai vacanță..."*, etc.

Să fie oare dracul chiar atât de negru, pe cât se spune? Aveam să mă conving de asta, cât de curând! Începusem "cu dreptul" orele de *Analiză Matematică* cu domnul profesor Acu. Un tip de treabă, liniștit, cu multă experiență și mult tact pedagogic. Ne-am "apropiat" unul de altul relativ ușor, mai ales după ce am realizat că aveam o cunoștință comună: un prieten de-al meu, din satul natal îi fusese coleg de serviciu domnului profesor Acu, cu ceva vreme înainte. Cred că după acele câteva discuții de început în care ne-am găsit un reper comun în persoana prietenului meu din Titești, domnul profesor Acu și-a propus să scoată din mine un mic matematician! De fiecare dată când cineva trebuia să exemplifice ceva dintr-un curs predat, eram invitat la tablă, de dumnealui:

«Vino tu la tablă, Talpoș, și arată-le colegilor tăi cum facem noi aici!» mă invita, binevoitor, domnul profesor, "în ring"! Doar că, de cele mai multe ori, în fața tablei duceam o luptă susținută doar cu mine însumi! Mă bazasem prea mult pe memoria mea, crezând că pot reține de fiecare dată, de la cursuri, fără alte exerciții suplimentare făcute acasă, subiectele expuse de domnul profesor. Azi așa, ... mâine așa, ... a trecut primul semestru. Am trecut și eu, în primăvară, "la mustață" examenul la *Analiză Matematică*, dar am văzut că pierzând șirul subiectelor predate, scad "în ochii" domnului profesor Acu. Am realizat greșeala făcută de-abia după primele examene date în sesiunea din primăvară, trecute cu destulă dificultate. Am mai realizat că nu pot recupera ceea ce pierdusem într-o jumătate de an de nepăsare! Cursurile se succedau, unul după altul, cu repeziciune. Fiecare curs predat se baza, dealtfel, pe cunoștințele predate anterior, insuficient de bine aprofundate de o mare parte dintre noi. Cu alte cuvinte, încercam cu disperare să construiesc ceva solid pe o fundație din nisip, care se năruia sub ochii mei, zi după zi. Gata! mi-am zis, nu mai este cale de întors! Lăsăm lucrurile să "curgă" în voia lor și... ce-o fi, o fi! Dacă aveam atunci o oarecare mulțumire în sinea mea (dacă asta putea fi o mulțumire!) era că nu eram singurul aflat în situația aceea!

S-a încheiat anul universitar. A venit vara, au venit din nou, examenele. Vorba românului: scapă cine poate! Și au scăpat câțiva, nu prea mulți. M-am ales cu o restanță la *Analiză Matematică*. Vin la cămin, amărât, necăjit... aproape negru de supărare! Nu mă gândeam atunci doar că o să pierd bursa, conștient fiind că pot de fapt, datorită nepăsării mele, să pierd tot anul! Urc scările în cămin, le etaj și mă îndrept agale spre camera mea. Aud muzică și gălăgie multă în camera vecină... Băi, să știi că ăștia chefuiesc pentru că au scăpat de matematică!... Poate ar trebui să intru pe la ei, să-i felicit, îmi zic. Măntorc din drum, le bat în ușă și intru!

«Hai, băi Ionică, vino și tu aici, la un șpriț...» mă pofteste înăuntru Apolzan, ridicându-se de pe patul pe care stătea tolănit confortabil, cu un pahar de vin alături.

-Ce vă pasă vouă!...le zic. Ați scăpat! Eu trebuie să vin și la toamnă!...

«Stai, măi, liniștit, că nu te lăsăm noi singur!» a intervenit în discuție Teban. De-aia suntem prieteni. Venim și noi cu tine. N-am trecut nici noi examenul!»

Nu-mi venea să cred că ei nu erau deloc afectați de situație. Nici măcar nu am realizat dacă acea stare era una de fapt sau era, pur și simplu, fățărnicie!

A trecut și vara. Am învățat cu toții, de ne-am prăpădit! Ne-am întâlnit din nou, în toamnă, pe holurile facultății. Aparent, eram degajați, relaxați, liniștiți!... Doar... "frunzele morcovilor" înfipți undeva ne-ar mai fi putut da de gol, dacă cineva ar fi avut ochi să le vadă!

Situația din vară s-a repetat și-n toamnă. Gata! mi-am spus în sinea mea. Cred că acum, s-a terminat! Voi mai irosi, de bună seamă, o altă șansă! Vorbind singur, mă agățam în sinea mea, deja, de o posibilă (și ultimă șansă!) pe care studenții o mai aveau, formal, la dispoziție: re-examinarea! Dar, oare, ce să mai re-examinăm după o pauză de doar două săptămâni între examene, dacă o vară întreagă, o mare parte dintre noi, nu am fost în stare să recuperăm nimic din cunoștințele predate de-a lungul unui an

întreg? Era ca și cum ne-am fi amăgit singuri că, sărind dintr-un avion, fără parașută, am mai fi avut o șansă să cădem la sol, pe o căpiță de fân! Ca-n filmele alea de desene animate! Dar... încercarea moarte n-are! mi-am zis și m-am prezentat, totuși, la examen. Nici măcar nu mai știam pe ce lume mă aflui. Am intrat în sală aproape absent la ce se întâmpla în jurul meu, am luat un bilet de pe catedră și m-am îndreptat, agale, spre sală. M-am așezat într-o bancă și am căzut pe gânduri! Să deschid biletul, sau să nu-l mai deschid și să-l dau pur și simplu înapoi... Greu de luat o decizie în situația în care, rezultatul final era, oarecum, previzibil! Am deschis, totuși, biletul de examen. M-am uitat la subiecte și apoi mi-am aruncat privirea prin sală, încercând să-mi găsesc un "punct de sprijin". Erau acolo prezenți, din nou, colegii mei Teban, Apolzan, Ilea, Jean "Cărbune" și alții. Aveau fețele "căzute" și după expresiile fețelor lor mi-am dat seama că singurul punct real de sprijin în sală, nu pot să-l găsesc decât în mine însumi! Așa că... după o vreme, m-am apucat de lucru. Am scris eu ce am scris pe o foaie de hârtie. Am ieșit apoi la tablă și mi-am înșirat acolo capodopera. Profesorul Acu m-a urmărit puțin și plictisit, m-a trimis la loc, în bancă. Asta se întâmpla pe la sfârșitul lunii august, într-o după-amiază, pe la ora cinci. Au urmat la tablă, rând pe rând, și ceilalți colegi. Orele treceau una după alta și nu se întâmpla nimic deosebit. Adică, rând pe rând, colegii mei au fost și ei invitați să ia loc în bănci și să aștepte. Ce să aștepte? Poate, o minune! Așa cum așteptam și eu să se întâmple o minune, dacă la vârsta aceea mai putea cineva să creadă în minuni!

Nota obținută	Data examinării	Semnătura examinatorului
5 (chimie)	28.01.78	[Signature]
6 (fizică)	02.02.78	[Signature]
5 (chimie)	07.02.78	[Signature]
10 (fizică)	18.01.78	[Signature]
6 (fizică)	09.04.78	[Signature]
10 (fizică)	13.06.78	[Signature]
6 (fizică)	16.06.78	[Signature]
8 (fizică)	23.06.78	[Signature]
5 (chimie)		[Signature]
4 (fizică)	11.07.78	[Signature]
5 (chimie)	31.08.78	[Signature]

Așa a arătat atunci un cinci cu punct într-un carnet de student!

Cred că relatarea colegului meu Apolzan, legată de starea de spirit în care ne aflam cu toții în acel moment, este cât se poate de elocventă:

„Eram în sală cu Jean "Cărbune", cu Ionică Talpoș, cu Teban, cu Adi Ilea... În fine, eram mai mulți acolo. Profesorul Acu stătea la catedră și se uita la noi. Eu stăteam lângă Adi Ilea, Ionică Talpoș stătea undeva, mai în spate. Adi Ilea juca teatru "la greu"! La un moment dat, îl văd pe Adi izbucnind în plâns, din senin! Băi, dar știi cum plângea Adi? Nu se mai putea opri nicicum din plâns în timp ce, printre suspine, încerca să articuleze câteva cuvinte:

«Domn' profesor, vă rog!... Vă implor! Știți... mai am două examene picate... Pierd anul!...»

Adi făcea câte o scurtă pauză, să-și ștergă lacrimile, după care relua și mai abitur plânsul, în reprize! Când profesorul Acu lăsa capul în jos, asta se întorcea spre mine și-mi dădea câte un ghionț, îndemnându-mă:

«Zii mă și tu ceva! Plângi și tu! Roagă-te și tu să ne treacă!...»

Când profesorul Acu ridica iarăși capul, privindu-ne, Adi izbucnea din nou în plans. La un moment dat, am încercat să zic și eu ceva: domn' profesor, știți... mâine avem examen la *Mecanică*, cu domnul Sava...

«Bine! mi-a răspuns mie domnul Acu. Da... ce mă interesează asta pe mine?»

Am mai îngăimat eu ceva, s-a mai miorlăit acolo Adi Ilea, plângând cu lacrimi de crocodil și... într-o vreme, lăsând pe masă creionul pe care-l tot răsucea în mână și ridicându-și din nou privirea spre noi, domnul profesor Acu a conchis, vorbindu-ne rar, pe un ton apăsător:

«Uite! ne spune și face o mica pauză pentru a-și alege cuvintele potrivite. Vă dau un cinci cu punct, să-l țineți minte toată viața! Că nu l-ați meritat!»

Asta a fost tot! Ne-a luat apoi carnetele de note de pe catedră și ne-a trecut la fiecare, în carnet, câte un cinci cu un punct îngroșat, pus la dreapta notei! Nici nu știam ce să facem mai întâi: să ne bucurăm că am scăpat de acel examen, promovând anul sau să ne rușinăm că obținusem o notă de trecere, dată din milă?!

În fine! și-a reluat apoi Apolzan relatarea. Mă duc acasă, la Sibiel. După vreo săptămână, a venit pe la noi o cunoștință de-a mamei. O prietenă de-a ei, care era asistentă medicală la un spital din Sibiu. Eu eram prin curte, mai în spate... Era și mama pe acolo, pe undeva. S-a deschis poarta și a intrat în curte doamna asistentă, însoțită de un domn. Auzind poarta scârțâind, mama s-a îndreptat spre poartă și afișând un zâmbet larg, de bucurie, îi pofteste înăuntru pe musafiri:

«Ce bucurie! Pofțiți, pofțiți înăuntru!»

«Hai, Mitică, intră înăuntru! îl invită, la rândul ei doamna asistentă, pe domnul care o însoțea.»

Când ridic capul și mă uit mai bine spre poartă, am înlemnit! Doamna care intrase în curtea noastră, era însoțită de... profesorul Acu!

- Bună ziua, domn' profesor! îl salut, fâstâcit, pe domnul profesor Acu. Dar, deja mi se muiaseră picioarele de la genunchi! Mă gândeam în sinea mea că dacă doamna care intrase o cunoștea pe mama, șansele ca domnul profesor să aducă vorba despre umilința prin care trecusem luând acel cinci cu punct la examenul cu dumnealui, erau enorme.

«Uite! zice doamna asistentă, cunoștința mamei. Dânsul este domnul profesor Acu. E profesorul lui Toderică, acolo, la facultatea din Sibiu la care învață el...»

Mi se muiaseră de tot picioarele! Mama, încercând să profite puțin de ocazia ivită, îl tot "descosea" de zor pe domnul profesor:

«Și... cum se descurcă copilul ăsta acolo, la școală, domn' profesor? Învață el ceva?»

Profesorul Acu a dat să zică ceva... m-a privit și văzându-mi privirea rece, tăioasă, a înțeles "la cât e ceasul" și a scăldat-o elegant, că... deh, era băiat deștept!

«Apăi... se descurcă, se descurcă bine. Mai face el câte o pozna, așa... ca tinerii. Da'... se descurcă!»

Și uite așa, am scăpat în ziua aceea de o nenorocire. Că... de-ar fi aflat mama de năzdrăvănia cu pricina, ar fi fost vai și-amar de pielea mea! ” (Teodor Apolzan)

În laboratoarele facultății

Ce reprezentau atunci, pentru noi, laboratoarele facultății? Mai mult decât simple săli umplute, uneori până la refuz, cu echipamente și utilaje de tot felul. Oricât am fi fost de lipsiți de interes pentru o anumită disciplină, nu puteam să intrăm într-o sală de laborator fără să ne punem întrebări la care mai apoi să încercăm să găsim răspunsuri cu ajutorul colegilor sau al dascălilor noștri. Să nu uităm că grupele de studii nu erau alcătuite omogen, că aveam printre noi colegi care veneau din licee de specialitate sau colegi care veneau direct din producție, după o întrerupere de un an sau doi a pregătirii teoretice pentru admiterea la facultate. Să nu mai vorbim de colegii noștri de la seral care, îmbinând teoria cu practica, erau "așii" care ne lămurau de multe ori asupra unor chestiuni teoretice, având în minte imaginile echipamentelor pe care sau în preajma cărora aceștia își desfășurau activitatea, în producție.

M-am simțit întotdeauna bine în sălile de laborator. M-am simțit bine și i-am apreciat pe cei care își făceau timp să ne explice sau să ne arate, cu răbdare, cum funcționau toate echipamentele alea și ce anume se putea face pe fiecare dintre ele, în parte. Se făceau determinări de tot felul, în toate domeniile de activitate. Dacă vorbim de *Rezistența Materialelor*, ne vom aminti, desigur, de *epruvetele* care erau supuse la întindere, cu ajutorul echipamentelor din laborator, pentru a determina rezistența la întindere a materialului din care *epruveta* respectivă era confecționată. Dacă vorbim de *Așchiera metalelor*, nu putem să trecem cu vederea experimentele făcute sub îndrumarea domnului profesor Dan Brândașu, pentru determinarea influenței temperaturii degajate în timpul prelucrărilor prin așchiere, asupra tăișului cuțitelor de strung confecționate din oțel rapid sau asupra plăcuțelor amovibile confecționate din carburi metalice, montate pe cuțitele de strung cu plăcuțe interschimbabile. Era o muncă de pionierat în acel domeniu, făcută în condițiile în care mijloacele tehnice de înregistrare a acelor fenomene termice erau relativ puține. Cu toate acestea, folosind diferite dispozitive artizanale și o cameră obișnuită de filmat, domnul profesor Brândașu a reușit să surprindă pe peliculă o serie de fenomene termice care aveau loc, la scară microscopică, în materialele metalice supuse așchierii.

Dacă vorbim de oricare altă disciplină studiată în facultate, sălile de laborator reprezentau pentru noi puntea de legătură dintre teorie și practică. Ori, în laboratoare, fenomenele studiate puteau fi interpretate corect, avându-i alături pe profesorii noștri de specialitate sau pe asistenții acestora. În laboratoarele facultății, mulți dintre colegii noștri au luat parte la efectuarea unor lucrări de laborator sau la determinări, care au stat la baza întocmirii unor teme de cercetare. Să nu mai vorbim de munca de cercetare desfășurată aici în echipă, care a dus în anii studenției noastre la implementarea în producție a unor soluții tehnice ingenioase sau la brevetarea unor invenții și inovații ale cadrelor didactice sibiene, în colaborare sau cu aportul tinerilor noștri colegi, viitori ingineri.

„Îmi amintesc că profesorul Sârbu era unul dintre cadrele noastre didactice la care nu prea ne mergea cu vorba lungă. Ori știai, ori mai veneai o dată la examen! Mulți colegi n-au mai venit!... Noroc cu examenele parțiale, că ne mai degrevau de o parte din materie. După absolvirea facultății, am fost vreo trei ani asistent al profesorului Sârbu, chiar înainte de anii '90.” (Liviu Fâciu)

În laborator, cu profesorul Sârbu

Practica de specialitate

Îmbinarea teoriei cu practica! Un slogan venit din vremurile trecute, mult discutat, uneori chiar hulit! Un slogan la care s-a renunțat în perioada postdecembristă, odată cu desființarea școlilor profesionale și în general, odată cu neconținutele încercări diletantiste de "redresare" a învățământului tehnic românesc. S-a ajuns astfel, după fel de fel de încercări eșuate, la o situație paradoxală: să avem mulți tineri școliți, cu diplome și meserii atestate prin diplome sau alte documente oficiale, ajunși în cele mai multe cazuri șomeri, fără să avem însă meseriași adevărați!

Cauzele care au generat această situație paradoxală au fost multiple, au fost complexe și fiind întrepătrunse, au avut legături între ele ca într-un joc de domino: o măsură radicală aplicată a generat, pe termen lung, efecte pozitive și negative care nu au mai putut fi controlate, dar au putut fi constatate în zilele noastre de reprezentanții companiilor multinaționale prezente în România. Aceștia au adus în țară tehnologie modernă, construind o serie de fabrici noi sau parcuri industriale dar nu au mai reușit să găsească suficienți oameni tineri calificați, cu deprinderi practice formate, pentru a putea fi angajați!

De aceea, eu cred că decizia de a face o zi de practică pe săptămână, în uzinele sibiene de profil, a însemnat pentru noi, studenții Facultății de Mecanică, o șansă în plus de a ne apropia de producție. O șansă reală, necesară, atâta timp cât cunoștințele teoretice acumulate de noi au fost vaste, uneori complexe și transpunerea acestora în practică sau măcar urmărirea modului de funcționare a unor echipamente și mașini construite pe baza principiilor studiate de noi în facultate, a reprezentat temelia solidă pe care a fost construită meseria noastră de mai târziu.

Am făcut practică, în Sibiu, la uzinele *Independența*, la *IPAS*, la *Mecanica*... Erau întreprinderi etalon ale industriei constructoare de mașini sibiene, pe care le-am considerat ca fiind o a doua casă.

Dacă la cursuri ni se preda geometria unei scule așchietoare, la *Independența* aveam prilejul să ascuțim pe polizoare zeci de burgie, încercând să obținem fără ajutorul unor dispozitive de ascuțit, muchii tăietoare cu o geometrie cât mai apropiată de geometria studiată la cursuri. Căpătam astfel dexteritate, îndemânare, dobândeam cunoștințe și deprinderi practice noi, observam greșeli și greșeam, la rândul nostru, învățând din acele greșeli. După cinci ani de studii superioare împlinite "din belșug" cu multe ore de aplicații practice făcute în laboratoarele facultății sau în atelierele-școală ale unor importante întreprinderi sibiene, nu aș mai fi putut concepe că poți deveni un bun inginer într-un domeniu oarecare, doar studiind teoria. Un inginer rupt de practică are, după părerea mea, un mare handicap în momentul în care "dă piept" cu producția. Nu e de mirare că, pentru a ne testa abilitățile de viitori specialiști în domeniu, unii muncitori mai sugubăți, ca să ne dea ceva de lucru, ne trimeteau uneori după câte o găleată de "ștrom". Și se amuzau apoi copios pe seama celor care, nepricepând șmecheria acelei glume nevinovate, se învârtteau aiurea prin fabrică, neștiind, de fapt, ce să caute. O glumă penibilă, uneori, pentru cel care cădea în "capcană"!

Într-o altfel de capcană, întinsă chiar de colegi, am căzut și eu într-una din zilele de practică făcute în atelierul-școală de la *Independența*.

Era o zi în care trebuia să rezolv câteva sarcini cu caracter administrativ, prin uzină. Câțiva colegi au rămas în atelier să debiteze niște repere din tablă, la o ghilotină de mână. Lucrând împreună acolo, au avut suficient timp să constate că ghilotina respectivă avea o problemă tehnică la partea de acționare. Cu alte cuvinte, ghilotina se bloca atunci când era deschisă la maxim, dându-ți impresia că poate rămâne în poziția respectivă, nesprijinită în vreun fel.

Când m-am întors în atelier, unul dintre colegi m-a rugat să-l ajut și să debitez în continuare, în locul lui, câteva repere trasate de acesta.

«Hai, măi Ionică, vino tu aici. Vreau să merg și eu puțin la baie și altfel nu-mi termin treaba până plecăm! mi-a spus colegul, pe un ton miorlăit.»

Ei, cum să nu-ți ajuți semenii. Normal că i-am sărit în ajutor! Doar că nu am sesizat că ceilalți colegi prezenți acolo, îmi urmăreau cu atenție mișcările făcute la ghilotină, așteptând parcă să se întâmple ceva. Iau eu bucata de tablă pe care trebuia să o decupez, ridic mânerul ghilotinei cu o mână, în timp ce cu

cealaltă mână am fixat bucata de tablă între lamele ghilotinei și... am tras de mâner. Lamele de tăiere ale ghilotinei s-au apropiat încet, ”mușcând” lacom din bucata de tablă. Bravo, îmi zic! A mers. Să continui... Am repetat mișcarea, schimbând poziția bucății de tablă între cuțitele ghilotinei. Gata, acum e simplu! A mers din nou! Am repetat iarăși mișcarea, ridicând, de astă-dată, cu mai multă putere mânerul ghilotinei și... acesta s-a blocat în poziția ”deschis”. Ia uite! zic eu, în sinea mea. Nici nu știam că mânerul ăsta are și reținere! Îl las din mână, mă aplec puțin, prind bucata de tablă cu ambele mâini și o rotesc ușor, poziționând-o între lame, cât mai aproape de linia de decupaj trasată de colegul meu... și... Poc! Îmi cade mânerul ghilotinei în cap! Mișcările făcute de mine au deblocat mânerul blocat în poziția deschis și... m-am ales cu capul spart. Nu ar fi fost nicio problemă: greșelile sau neatenția se plătesc! Ce m-a deranjat pe mine atunci, a fost că în loc să-mi sară cineva în ajutor, toți ceilalți colegi din preajma mea râdeau în hohote, mândri de isprava lor!

De momentele alea petrecute împreună, făcând practica de specialitate în uzinele și fabricile sibiene, își amintește și Daniela Popa:

„Făceam practica la *Independența*, la *Tampela*. Făceam de toate: pileam, strunjeam, numai fată nu eram! Dar așa a fost atunci. Trebuia să-ți faci norma, prelucrând un anumit număr de piese, pe zi. Că, deh! Ne controla domnul Stanca, responsabilul cu activitățile noastre în fabrică!” (Daniela Popa)

În pauză, la atelierul-școală de la *Independența*

Drumul parcurs de fiecare dintre noi, cu autobuzul, de la cămin sau de acasă până la *Independența*, la practică, era cel puțin amuzant, dacă nu chiar unul plin de peripeții:

„Făceam practica de specialitate în spate, la *Independența*. La *Tampela*. Erau atelierelor facultății acolo, în spate, lângă *Sculăria Grea*. Mergeam la practică cu autobuzul. Aveam bilete cumpărate, dar nu le compostam. Le ținea la el Dămăcuș, adunate pachet, în mână. Aveam grijă ca el să se așeze lângă un compostor, fiind astfel pregătit ca, în caz de nevoie, să le composteze. Dar, într-una din zile, Dămăcuș era beat! Nu ne-am dat seama imediat de asta. I-am dat biletele, ca de obicei și Dămăcuș și-a ocupat în autobuz poziția strategică. Într-una din stațiile de autobuz, s-au urcat doi indivizi ”suspecți” care, după ce autobuzul s-a urnit din stație, au început să se miște prin autobuz, cerând biletele la control. Dămăcuș s-a

precipitat puțin și-n graba cu care a vrut să îndese biletele în compostor, nu a mai mai reușit să nimerească orificiul aparatului de compostat bilete.

«Biletele la control!» s-a auzit atunci în fața colegului nostru, vocea gravă a controlorului. Ca și când nu l-ar fi auzit, acesta, impasibil, a continuat să se chinuie să nimerească orificiul compostorului. După câteva încercări nereușite, s-a simțit totuși dator să-i răspundă controlorului, cu o voce ușor bâlbâită și... iritată:

«Stai!... Stai oleacă! Stai să le compostez!»

Noroc că fiind studenți, am găsit înțelegere la controlori și, după ce ne-au dat jos din autobuz, ne-am reluat drumul cu... autobuzul următor. Dar... tot fără bilete!” (Ovidiu Teban)

Mirajul occidentului

Cine crede că studenția, în ciuda părților ei frumoase, le-a ”amorțit” tuturor dorul de ducă în occident, se înșală. Poate poveștile colegilor noștri cu rude prin Germania, poate informațiile disparate legate de occident, care au ajuns în vremurile acelea copleșite de neajunsuri materiale la urechile unora dintre noi, le-au dat acelora o stare de neîmplinire, de neliniște continuă, o stare de visare permanentă care i-a determinat pe unii dintre colegii noștri să răbufnească prin gesturi și decizii îndrăznețe, uneori de-a dreptul riscante.

Întâlnindu-ne la un eveniment, cu puțin timp în urmă, am avut șansa să-i revăd pe doi dintre colegii mei de facultate, Ovidiu Teban și Teodor Apolzan. Am depănat împreună amintiri, am clarificat detalii estompate de timp ale unor întâmplări și momente trăite în căminele studențești, în sălile de curs sau în laboratoare. Am fost încântat să realizez cât de vii au putut să rămână acele momente întipărite în memoria lor, de parcă lucrurile acelea s-ar fi petrecut ieri... Am hotărât atunci să ”răscolim” trecutul împreună și să scoatem la iveală detalii ale unor momente trăite de noi cu ani în urmă, aruncând astfel deoparte ”praful uitării” așternut peste acestea.

Poate că cel mai elocvent caz de care ne-am amintit, legat de mirajul occidentului, a fost unul mult mediatizat cu ani în urmă în rândurile noastre, ale studenților. Cel al colegului nostru de an, Călin. Îl mai alintam, spunându-i Faraonul!

Îmi amintesc de nonșalanța cu care Faraonul le-a relatat unora dintre colegi multe detalii legate de încercarea sa de a părăsi țara, încât mult timp am luat povestea sa ca pe o glumă! Cum să crezi că unui om ”cu scaun la cap” ar fi putut să-i treacă prin minte să-și riște viitorul și cariera în care deja făcuse ceva investiții de timp și de bani, mergând în necunoscut! Și totuși, el a făcut-o! Sentimentele lui de neîmplinire și de frustrare trebuie să fi fost deosebit de puternice și bine ascunse până atunci, dacă niciunul dintre noi nu am realizat că se întâmpla ceva cu acel coleg. Că în interiorul său, el trăia o adevărată dramă care-i măcina și-i șubrezea existența sa de zi cu zi. Și nu a fost singurul aflat în situația respectivă!

-Au încercat să plece din țară, trei! Își amintea Apolzan. Un altul, cu care a fugit Faraonul, era mai mic decât noi. Nu-mi mai aduc aminte cum îl chema. Cel de-al treilea, nu era student. A lucrat în secție la *Sculărie*, la Mârșa. Era, dacă-mi amintesc bine, de prin Sebeș sau de prin Turnu Roșu. Culmea, el a reușit să fugă din țară, din prima încercare! Dar, separat de ceilalți doi. Nici ăsta nu era întreg la cap! Îmi aduc aminte că toată *Sculăria* ajunsese să-i știe atunci povestea. Așteptând cu înfrigurare să fie chemată în occident, soția lui a primit de la acesta o scrisoare despre care, ulterior, au aflat și ceilalți colegi de muncă din secție. Îi scria, printre altele soției sale: «... tu să stai liniștită acasă, că tu nu ai ”moacă” de occident!»

După o scurtă pauză de aducere aminte, Teban, intervenind în discuție, a continuat povestea:

- Faraonul era un tip isteț. Părea un pic mocoșan, așa... la prima vedere, dar era un tip isteț. Jucam împreună *Numere*. Era un joc în care fiecare scria pe o foaie de hârtie câte un număr format din patru cifre... și... trebuia să ghicim acele numere. Unul dintre noi, zicea o cifră, la întâmplare. Cel care aștepta să îi fie descoperit numărul scris, îi răspundea, de exemplu: «... una bună, două rele!» Adică, una bună însemna

că cifra spusă era pe poziție și... două rele însemna că cifra spusă era conținută în numărul ăla, dar nu era pe poziție! Și tot așa, până la urmă, ghiceam numărul. În fine! Jucam *Numere* într-o seară și numai ce-l auzim pe Faraonul mormăind: «Băi, mâine fug din țară!» Bine, măi Căline! i-am replicat noi, fără să-l luăm prea mult în seamă. Și am continuat jocul. A trecut o zi, au trecut două și... Călin n-a mai apărut. Am început să intrăm la bănuieli. A apărut abia după vreo patru zile, râzând! Ne-a spus, sec, fără să pară prea afectat de cele întâmplate: «M-au prins!»

- Bine, bine! am intervenit eu, curios. Dar v-a spus cum l-au prins?

- Sigur că da! mi-a confirmat Apolzan. Ăștia doi s-au ascuns în tren, în spațiul liber dintre plafon și acoperiș. Aveau cu ei o plasă cu sticle cu apă. Beau apa din sticle și apoi le foloseau mai departe pentru a urina în ele. Și... și-au agățat plasa cu sticle acolo, în spațiul ăla liber, de un fier. De o bucată de tablă. În fine! Ei stăteau ascunși acolo, undeva, mai în laterala vagonului. La graniță, au venit vameșii și s-au urcat în tren cu lanternele, să-l controleze. S-au urcat pe la un capăt de tren, au deschis trapa de acces la acoperiș, au luminat spațiul dintre plafon și acoperiș și... nimic. S-au urcat pe la mijloc și nu au văzut nici acolo nimic, apoi s-au urcat pe la capătul celălalt, au făcut același lucru și... tot nimic! Doar că, la coborâre, nu știu cum i-a alunecat vameșului lumina lanternei prin spațiul ăla și... a văzut plasa cu sticle agățată de tabla acoperișului. I s-a dus fascicolul lanternei, exact în plasă! «Ia veniți voi aici. Ia treceți aici!» le-au spus, și i-au dat jos din tren. Băi, dar... v-au bătut? l-am întrebat eu pe Faraonul. «Atâta le-ar fi trebuit! mi-a zis ăsta. Că... le băgam una, de le suna apa-n cap!» Pe dracu! Cred că au luat bătaie de le-a sunat apa în cap!

- Îmi amintesc, intervine în discuție Teban, că fost convocată o ședință în aulă, cu studenții. I-au scos, pe bietul Călin și pe celălalt, în fața studenților și ni i-au arătat cu degetul. Era plin de securiști acolo, în aulă! Ne spuneau că statul a investit în ei și încredere, și bani, mă rog, chestii din astea. Și ne-au întrebat cine este de acord ca ei să fie exmatriculați. De bună seamă că a fost unanimitate! Sau, aproape! pentru că am fost câțiva atunci care nu am ridicat mâna sus, încercând să ne ascundem după ceilalți. Oricum, a fost majoritate și i-au exmatriculat!”

Proiectele de an și de diplomă

Vremea proiectelor. Parcă a fost ieri! Cred că obiceiul acesta, al inginerului, de a-și așterne în față o foaie de hârtie, un creion și un instrument de măsură, ori de câte ori trebuie să transmită cuiva o idee cu caracter tehnic, este ca mersul pe bicicletă! O dată deprins, acest obicei nu se mai uită niciodată, chiar dacă mijloacele moderne de proiectare au acaparat astăzi acest domeniu. Trecerea de la teorie la practică, în domeniul proiectelor din sfera construcțiilor de mașini, a venit pentru mulți dintre noi ca un uragan! A venit pe neașteptate, după o trecere sumară în revistă la cursurile predate, a unor elemente de bază care trebuiau folosite la întocmirea unui proiect. Ne-am apucat să proiectăm elemente și organe de mașini, din mers! Eu unul, cel puțin, m-am cam speriat atunci, neștiind de ce să mă apuc mai întâi. Nu aveam planșetă de desen, nu aveam instrumente adecvate pentru desen, nu aveam nici măcar o riglă de calcul! Ce să mai zic de un calculator! Cred că era prin anul doi de facultate și primul meu proiect întocmit pentru exemplificarea calculelor folosite la dimensionarea unui șurub, a fost acela al unui teasc. Nu stăpâneam încă destul de bine teoria, în acel moment. Dar, mi-am amintit de un lucru esențial pentru formarea gândirii tehnice a unui inginer, amintit la cursuri de câțiva dintre profesorii noștri: acela că un inginer nu trebuie să memoreze totul; trebuie doar să știe ce și mai ales, unde să caute informația de care acesta are nevoie. Am aplicat acest principiu în viață încă de atunci și mi-a prins bine! Până la urmă, doar căutând asiduu informații în literatura de specialitate, ni s-a deschis orizontul tehnic și am reușit, pas cu pas, să stăpânim elementele de bază ale meseriei alese.

„În facultate, am legat multe prietenii de suflet cu alți colegi. Exista între noi acel spirit de într-ajutorare care ne determina să lăsăm deoparte orgoliile și să ne unim eforturile pentru a depăși cu toții, onorabil, dificultățile întâlnite în anii studenției. Mi-amintesc că era în perioada proiectelor de an și... Dana Rădoi avea

acasă, într-un garaj, o mașină de injecție pentru mase plastice. Un model mai vechi, un fel de presă, ceva simplu. Când a trebuit să ne alegem o temă pentru proiect, câțiva colegi ne-am ales acel tip de presă.

Ne-am dus la Dana acasă cu îndrumătorul de proiect. Nu mai știu acum cum îl chema... Era un tip, așa, mai tinerel, mai subțirel... Am făcut acolo, împreună, desene... lucrări, calcule, tot ce a trebuit! Am lucrat la Dana acasă discutând detalii, căutând soluții... Spiritul de echipă a fost important. Acel prim proiect făcut împreună ne-a unit și după aceea, am mai lucrat în echipă și la alte proiecte. Am rămas cu toții, de atunci, în relații de amicitie.” (Antonie Buțiu)

„Ne ajutam mult în situații deosebite. Mi-amintesc că într-o zi, Dana Rădoi a venit la ore și mi-a spus că se logodește. Trebuia să plece la București și avea nevoie să-i iau și ei cursurile, ca să învețe după ele. Pe vremea aceea, obișnuiam să luăm cursurile ”la indigo” pentru că nu aveam altă posibilitate să le multiplicăm. I le-am luat astfel, o bună bucată de vreme. A venit, în sfârșit, vremea examenelor. Intrăm noi la examenul de *Mașini-Unelte*. Cred că era prin anul patru, prin iunie... pe la sfârșitul lunii iunie, dacă nu mă înșel. Dana era deja gravidă... A intrat în examen, cu emoții mari. M-a mai întrebat câte ceva, am mai ajutat-o... și a trecut examenul. A luat opt și... apoi, de la examen, Dana a fost dusă direct la maternitate, unde a și născut. Eu am picat examenul ăla de la *Mașini-Unelte*, pentru faptul că am insistat să fixăm examenul într-o duminică și... profesorul Liviu Măsălar m-a ținut minte. S-a luat de mine că nu am desenat bine un șurub, pe tablă. Că nu se vedea fundul fileului... că nu erau liniile trase cum trebuie... chestii de genul ăsta. M-a picat! Toamna, când m-am dus la restanță, m-am întâlnit acolo și cu cei care fuseseră plecați la canal. Ei au primit, toți, nota zece! Era vizibil că pentru efortul depus, aceștia trebuiau să fie ajutați cumva!” (Antonie Buțiu)

„Pentru că nu erau suficiente cărți tehnice - printre care și *HOROVITZ* - ne adunam mai mulți colegi în laborator, în ”B”-uri, ca să ne facem proiectele. Lucram împreună acolo, de la ora 14 până a doua zi dimineața, la ora 7, când mergeam la *Cofetăria Universității*, ne beam cafeaua și ne fumam țigările. Fumam *Double Horses*, *Alberia*, *BT*, *Snagov*, *Amiral*, *DS* sau... ”*ALTORA*”, luate de la colegul nostru Vucea. Plecam apoi acasă, ne odihneam puțin și ne întorceam din nou la laborator, la ora 14, când o luam de la capăt. Am ținut-o tot așa, vreo săptămână, cu proiectele înșirate pe planșete, în laborator. Când ni se termina mîncarea bună de acasă, dimineața, pe la patru, ni se făcea foame și... neavînd altceva la îndemână, mîncam slănă cu pită și ceapă înghețată! Așa am început eu să mîncînc slănă! De foame! Lucram asiduu, nu prea ne ieșeau calculele, căutam coeficienții în *Horovitz*, în singura carte pe care o aveam la dispoziție. O treceam nervoși din mîna în mîna, calculam, iar nu ne ieșeau rezultatele! Înjurături, îmi bag... îmi scot... Scuze, spuneau băieții, căci eram acolo doar două fete, eu și regretata Dana Rădoi (fie iertată!). Ca să nu ne mai tot cerem scuze că înjurăm, băieții au venit cu o propunere: știți ceva? cine mai înjură de acum înainte, acela va fi *Costică*! Eram la planșetă și enumeram cu voce tare componentele desenate ale unei matrițe: placă de bază am făcut, placă de ghidare am făcut, cepul l-am făcut... la care băieții, privindu-mă, au rostit în cor: ești de-al nostru, *Costică*!” (Daniela Popa)

Nu spune nimeni că ne-a fost ușor, dar trecerea în ”regim de urgență” de la teorie la aplicațiile practice, materializate prin proiectele întocmite an de an la disciplinele de bază, ne-a impulsionat să căutăm soluții de depășire a multora dintre obstacolele întâlnite, atunci, în cale.

Rînd pe rînd, camerele noastre de cămin au fost ”mobile” cu planșete de desen. Fiecare s-a descurcat cum a putut! De mare ajutor ne-au fost relațiile pe care unii dintre noi le aveam pe la institutele de proiectări din oraș sau pe la atelierele de proiectare din uzinele și fabricile în care ne făceam practica de specialitate. Ei mai scoteau din uz asemenea echipamente și, fiind casate, ni le ofereau.

Pentru început, am folosit ca instrument rapid de lucru, o riglă de calcul. Se lucra destul de anevoios cu ea și rezultatele erau, de cele mai multe ori, aproximative. Cum să te descurci onorabil, la un șir întreg de calcule, când cei care ne controlau rezultatele obținute, aveau calculatoare de buzunar? Așa că... vrînd,

nevrând, ne-am descurcat fiecare cum am putut! Eu am reușit, cu sprijinul unui unchi-inginer pe atunci pe unul din șantierele țării noastre din Siria-să am propriul meu calculator de buzunar, cu funcții matematice încorporate! Era un *Casio*! Nu știu dacă am avut vreodată prilejul să-i mulțumesc unchiului meu pentru acel ajutor, dar știu că l-am pomenit în gândul meu, de fiecare dată când am avut nevoie să le demonstrez unor dascăli de-ai noștri mai "pretențioși" la calcule matematice, că și calculatorul meu îmi afișa același rezultat cu al dumnealor. Era ceva!

A venit apoi vremea transcrierii proiectelor de pe hârtia de desen, pe cea de calc. Evident, a trebuit să-mi cumpăr o trusă pentru desenat în tuș pe hârtia de calc. Alți bani, altă distracție! Dar nu mi-a părut rău că am cumpărat o trusă de calitate, *Rotring*, care a făcut toți banii! Cu vârfuri de desenat din gama 0,25 până la 2 mm. grosimea liniei trasate, m-am descurcat foarte bine în toate situațiile întâlnite pe planșeta de desen. Și acestea nu au fost puține, având în vedere numărul mare de desene executate de noi în facultate.

„A venit Dorin Dumitrescu să-și finalizeze și el proiectul de diplomă, la noi. Era pe la doi-trei noaptea. Vă mai amintiți că erau fișele alea tehnologice care trebuiau completate la proiect. Atât de obosit era Dorin!... Trebuia să tragă liniile pentru capul de tabel... și... a adormit efectiv, la planșetă! Stăteam liniștit și numai ce am auzit: hâârști! I-a plecat mâna lui Dorin cu rotringul și isisul planșetei pe foaia de calc, în timp ce dormea... și linia trasată i-a ieșit aiurea! S-a enervat Dorin, a rupt foaia de calc și apoi a "țâpat-o" la coșul de gunoi! S-a apucat iar de desenat!... Dorin stătea cu fața încolo, spre masa lui Mitică și eu stăteam la masa mea... Auzeam numa', în liniștea nopții: hâârști... și iar arunca Dorin hârtia de calc la coș și o lua iar de la capăt...

Îl priveam pe Dorin cu coada ochiului cum se chinuia să rămână treaz. Îmi era milă de el, îmi era milă și de mine pentru că și eu trebuia să-mi termin proiectul la care lucram...

Băi, Dorine! ți zic la un moment dat, du-te măi și te culcă puțin, că muncești degeaba!

«Îl bag în... aia măsii de proiect, că nu mai pot!» a răbufnit Dorin, enervat. Eu nu mă mai duc astăzi la examen. Băi, Teo, dacă vrei să-mi tragi tu desenul ăsta în tuș, bine! Dacă nu, eu nu mă mai duc azi la examen. Asta e! Nu mai pot!»

Nu mai avea Dorin așa mult de lucru. Mai erau, cred, vreo cinci-șase fișe tehnologice care trebuiau completate.

L-a mai ajutat un pic, Teban. Vai de mine și de mine! Eu am terminat de tras ultima linie la proiectul meu pe la patru dimineața și la șapte și jumătate eram deja la facultate, să-l predau.

- Dar oare, Dorin Dumitrescu cu cine a stat în cameră? l-am întrebat eu pe Apolzan, după o clipă de nedumerire. El a fost căminist?

- Nu, măi, mă lămurește Apolzan. A stat în oraș, dar venea pe la noi, că nu prea avea cărți pentru cursuri. Venea și învăța la noi. Iarna, venea cu o mână ... pusă aicea, sub palton și în cealaltă mână, cu o mânășă. Tot timpul, cu o singură mânășă în mână. Era o figură!...

- Băi, reia discuția Teban, după câteva momente de aducere aminte. Atât de obosiți eram în perioada proiectelor, că nu-mi vine să cred că am rezistat. Mi-aduc aminte că Apolzan s-a căsătorit în anul cinci de facultate și că în noaptea dinaintea cununiei sale civile, a trebuit să-și termine un proiect...

- Da, așa a fost! ne-a confirmat Apolzan. Am lăsat rotringul jos pe la patru dimineața și la șapte, m-am dus să mă însor. Aveam o "moacă" în dimineața aia...

- Nu mai puteam! a reluat din nou, Teban, șirul acelei evocări. Vreo două săptămâni am tras împreună la proiecte, pe brânci. Lucram pân' la patru-cinci dimineața. Apolzan avea cununia și ne era teamă că nu-și termină proiectul. Ne culcam la cinci, și-mi zicea mie: «Te rog, Tebane, scoală-mă la cinci și jumătate!»

- Mi-am pus două perne-n spate, pe scaun! Își amintește Apolzan de noaptea aceea. Și numai atâta făceam: mă lăsam puțin pe spate și adormeam cu planșeta de desen în față!

- Ce vremuri au fost alea! intervin și eu în discuție. Când le spui celor din ziua de astăzi, celor care fac o facultate tehnică, în ce condiții lucram noi, se uită la tine ca la ... un extraterestru!

O privire scurtă aruncată peste curs

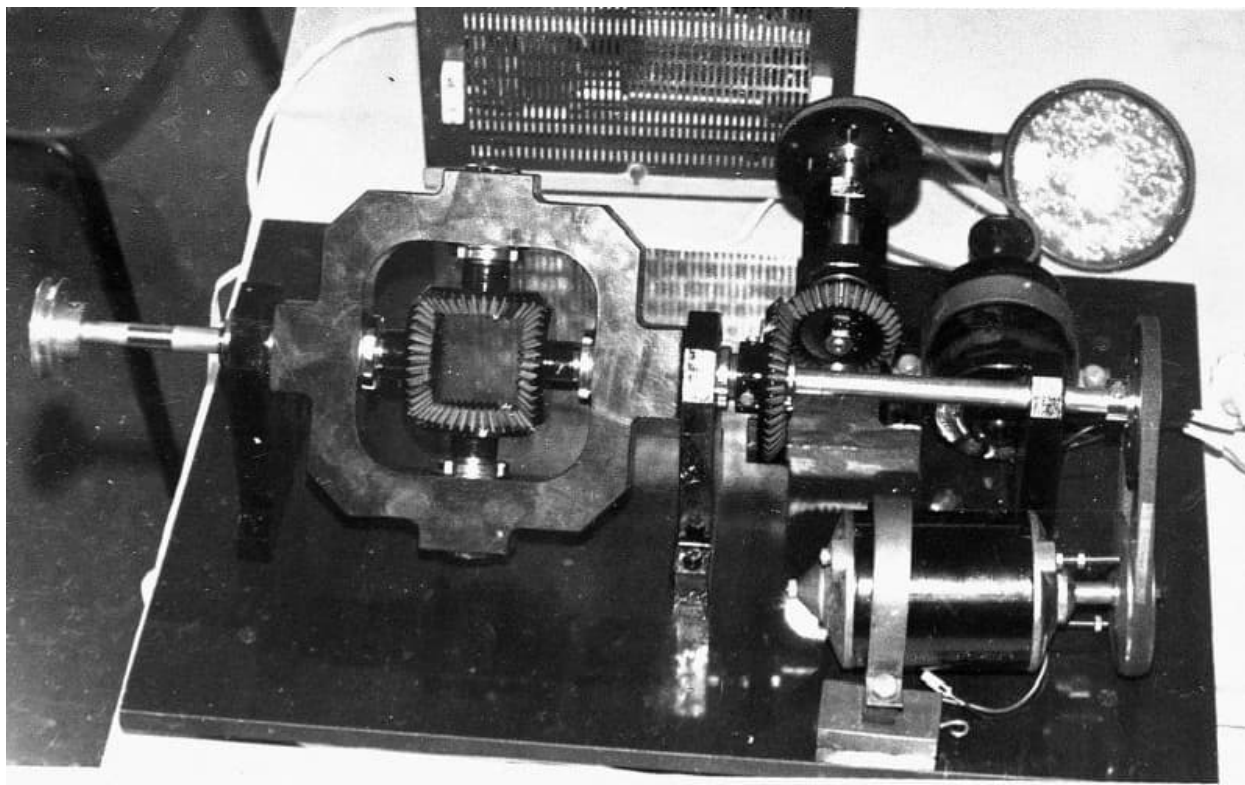
Internetul le oferă astăzi, tuturor, posibilitatea să aleagă rapid o soluție tehnică pentru o anumită problemă, dar nu mai au timp să "filtreze" prin mintea lor soluțiile aplicate. Din acest motiv, cred eu, acestora le scapă de multe ori unele amănunte care fac diferența dintre o soluție oarecare și una viabilă în practică.

„M-a rugat cineva să-l ajut la un proiect, cu puțin timp în urmă, ne povestește Apolzan. Omul face acum un master și lucrează într-un program din asta, de proiectare, mai nou: *CATIA*. Avea de proiectat o matriță de deformare plastică, prin presiune... Mă rog!... M-am dus la bibliotecă, i-am căutat niște cărți și după ceva timp, a venit cu proiectul făcut. Tot la trei zile venea la mine, îmi arăta ce-a făcut, îi mai spuneam ce trebuie să mai facă... Mă rog! El, fiind foarte impresionat de ajutorul dat, m-a întrebat:

«Da' tu... de unde dracu' știi că acolo, la placa aia, trebuie să pun și știfturi?»

Doar puțin îngrijorați!

Proiectul de diplomă al absolventului Iulian Vlad

- De unde! i-am zis. E un al nu știu câtelea simț care ți se formează atunci când ții o foaie de hârtie și un creion în mână! Pentru că, într-adevăr, un program de proiectare pe calculator îți desenează frumos, îți face secțiuni, îți rotește piesa cum vrei tu. Dar... atât! Îți tot spuneam, privind desenele scoase de el, la imprimantă: măi, fă aici desenul un pic mai mare, că ceva nu-i "coșer" la desenul ăsta. Noi... am avut chestia aia, cu hârtia... Dacă desenul nu-i pe hârtie... parcă îmi lipsește ceva! Știi, eu citesc presa on-line, că de multe ori nu mai am timp să merg să-mi cumpăr ziarul tipărit. Sau... nu mai găsești chioșcuri de ziare, sau nu mai prea găsești ziare tipărite, că mai sunt doar câteva jurnale pe piață. Băi, dar dacă eu nu simt hârtia, așa, în mână, mi se pare că totul este ceva... nedefinit! Probabil că noi, cei din generația noastră, am fost obișnuiți cu scrisul liber, cu mâna sau cu șablonul, cu liniile trasate cu creionul sau rotringul pe coala de hârtie sau de calc... Îi zic tipului de care vă vorbeam mai devreme:

- Băi, da' tu nu vezi că la tine, pe desen, toate liniile sunt la fel?

«Păi... care-i treaba?» m-a întrebat, la rândul lui, nedumerit. Avea dreptate! Dacă mă gândesc bine, toate proiectele venite acum "de dincolo", sunt la fel! Aceeași grosime a liniilor, eventual culori diferite. Știi, noi aveam pe desene trase linii distincte, de grosimi diferite: pentru cote, foloseam linii de 0,25 sau 0,35mm... Pentru secțiuni... nu mai știu cât... și așa mai departe.

- Dar ție nu ți se pare normal ca liniile de cote să fie mai subțiri decât cele de contur? l-am întrebat.

«De ce?» m-a întrebat și el, intrigat.

- Așa, ca să vezi piesa mai bine, să poți să vezi în minte secțiunile prin piesă... Și, când îi zic: băi, da' cât e cota aia, la placă? Cât e placa de groasă? m-a privit lung și a început să caute: a deschis o fereastră pe calculator, după aceea a mai deschis o fereastră...

- Băi, i-am spus eu enervat. Cota, adică grosimea plăcii, nu te mai duce prin toate ferestrele alea... Țăsta e un element important pe care trebuie să-l știi și-n somn!

Programul de calculator este extrem de complex. Prea complicat uneori pentru lucrurile simple pe care noi le vedeam dintr-o privire pe un desen de ansamblu sau pe o secțiune printr-o piesă. Da. Noi am fost obișnuiți să simțim în mână foșnetul foi de hârtie!

Absolventul Iulian Vlad, alături de
proiectul său de diplomă

„La unul din proiectele de *Scule Așchiitoare* și de *Dispozitive*, am trecut pe copertă numele următorilor profesori universitari, cu titlurile lor didactice și științifice, făcute... varză!

- Prof. Dr. Conferențiar: Brândașu Dan

- Conferențiar: Grațian Ștețiu

Domnul profesor Ștețiu devenise de fapt, din anul 1977, Rectorul Institutului de Învățământ Superior din Sibiu. Nu s-a supărat pe mine pentru asta. Arăs cu lacrimi când domnul profesor Brândașu i-a arătat proiectul meu. Am aflat mai târziu că acel proiect se află și astăzi la domnul Brândașu acasă, fiind păstrat tocmai pentru amuzamentul participanților la unele întâlniri ocazionale, făcute într-un cadru mai restrâns.

Mi-amintesc că în luna mai 2015 am participat la înmormântarea regretatului profesor Grațian Ștețiu. Am cumpărat atunci mulți trandafiri și i-am pavat groapa proaspăt săpată, cu acei trandafiri. Apoi, am păstrat un moment de reculegere și am spus o rugăciune pentru sufletul celui om minunat. Câte zile voi mai avea, am să mă rog pentru liniștea lui acolo, în ceruri!” (Jean Opreșor)

Despre unul din examenele importante susținute la sfârșitul anului cinci de facultate, *Examenul de Stat*, își mai amintește câte ceva și Antonie Buțiu:

„Ce m-a decepționat pe mine, la *Examenul de Stat*, a fost că după examen, deși am fost felicitat pentru modul în care mi-am expus lucrarea și... pentru tot ce am făcut eu acolo, am luat doar nota nouă! Din ce motiv? Păi... fiindcă membrii comisiei de examinare se uitau, așa, prin situațiile anuale, vedeau cam ce medie generală ai și primeai puțin mai mult decât aveai media generală. Eu aveam în jur de opt și optzeci de sutimi și... mi-au dat nouă! Oricum, și dacă aș fi primit atunci nota zece, probabil asta nu ar fi avut decât un efect... psihologic, de moment. Spun asta pentru că la repartițiile pe țară, nu erau posturi pentru sibieni decât... la Mârșa. Mai erau câteva posturi pe la Libertatea și IPAS, pare-mi-se pentru cei care, având note mai mari, vroiau să facă cercetare... Aș fi putut să iau repartiție la Mârșa, dar am ales *Relee Mediaș* și... după șase săptămâni, am ajuns tot la Mârșa! Prin transfer, cu aprobări de la minister. Îți trebuiau atunci două aprobări de la minister, pentru un transfer. M-am complicat singur!” (Antonie Buțiu)

Predarea ștafetei, între promoții

26 ianuarie 1981. Zi importantă pentru mediul universitar sibian. Prima promoție de ingineri a Facultății de Mecanică din Sibiu, secția T.C.M., se pregătea să părăsească porțile facultății pentru a da ”piept” cu realitatea cotidiană din afara sălilor de curs și a laboratoarelor.

O zi festivă care marca momentul în care colegii noștri din anul cinci, absolvenți ai promoției 1981, deveniți de acum ingineri se pregăteau, oficial, să ia calea producției.

Evenimentul în sine a fost pregătit cu mult fast, fiind unul aniversar.

Au fost prezenți în Aula ”Avram Iancu” reprezentanții celor două promoții de studenți între care urma să se facă predarea ștafetei, cadre universitare din Sibiu și din alte centre universitare din țară, invitați, presa locală.

Multe din acele momente emoționante ne-au rămas întipărite pe celuloid, până astăzi, datorită efortului făcut atunci de mai mulți colegi, printre care și colegul nostru Jean Opreșor. Activ dintotdeauna, așa cum îl știm cu toții, Opreșor nu a stat locului nici măcar o clipă, încercând să surprindă cu camera sa de filmat fiecare moment important al evenimentului. A reușit să o facă și-i mulțumim pentru asta!

Ne mai amintim, desigur, de unul dintre momentele care au marcat într-un alt mod acel eveniment festiv: meciul de fotbal dintre fete, colegele noastre de facultate.

Colegele noastre pe terenul de fotbal, înainte de meci

„Era ziua festivă de predare a cheii: anul cinci, preda cheia la anul patru! În deschiderea festivității, a avut loc meciul de fotbal dintre fete, meci pe care noi, studentele din anul patru, l-am câștigat.

A urmat apoi partida de fotbal a colegilor noștri, care a fost și partida ”de bază” a evenimentului. Pentru asta, ne-am pregătit substanțial cu fel de fel de cântece, în funcție de ”încărcătura” meciului: DE BINE, adică de încurajare, sau cântece DE RĂU, adică de huiduire a adversarilor. Domnul profesor Sasu,

îndrumătorul de an și cu mine, am compus împreună versurile cântecelor, dar îmi pare rău ca nu le mai găsesc acum. Le-am pus undeva bine și... nu mai știu unde! Ce, vouă nu vi se întâmplă asta uneori?"

(Daniela Popa)

Colegele noastre pe terenul de fotbal, în acțiune

În legătură cu partea "de încălzire" a atmosferei premergătoare evenimentului în sine, adică de deschidere a festivității de predare a cheii între reprezentanții anului cinci și cei ai anului patru de facultate, de starea de spirit din preajma aceluia moment, îmi amintesc cu plăcere și alți colegi:

„La meciul de fotbal al fetelor, a fost circ gratis! Adică, distracție maximă, dacă ne gândim că noi, fetele, nu prea știam mare lucru despre fotbal. Dar... ne-am străduit, am jucat și... culmea, am și câștigat! La meciul de fotbal al băieților, a avut loc și un incident: un student și un profesor s-au accidentat destul de rău!” (Tatiana Maioru)

În cadrul unei festivități emoționante, câțiva membri ai acelei generații ne-au predat, în mod simbolic, ștafeta înmânându-ne nouă, studenților anului patru, o cheie: cheia cu care ei au "deschis" pentru întâia dată porțile învățământului tehnic sibian. Încărcătura emoțională a aceluia moment a fost una mare, marcată prin discuții purtate între membrii celor două generații și cadrele didactice universitare prezente la festivitate, prin discursuri și angajamente înflăcărare. Iar... la final, bucuria aceluia moment a fost, de bună seamă, "udată" cu câte o cupă de șampanie!

La festivitatea de predare-primire a cheii

La festivitatea de predare-primire a cheii

Prof.univ.dr.ing Grațian Ștețiu și
Prof.univ.dr.ing. Valeriu Deac

Atmosferă festivă în aula "Avram Iancu"

Printre participanții
la festivitate:
Prof.univ.dr.ing. Ion
D. Lăzărescu

Studenți ai anului patru,
participanți la festivitate

Se intonează Gaudeamus Igitur!

Radu Rus și Jean Oprișor

Poză de grup făcută după festivitatea pe predare-primire a cheii

Viața de căminist

Am avut prilejul să aud de multe ori, încă din liceu, spunându-se că cei care au locuit în perioada studiilor liceale sau universitare într-un internat sau într-un cămin studențesc ar fi avut, din punct de vedere al posibilităților de comunicare și socializare cu ceilalți colegi, mai multe avantaje decât cei care au locuit pe la gazde sau acasă, cu propriile lor familii. Am fost un student căminist. Personal, cred că întotdeauna, în asemenea discuții, se strecoară deopotrivă puncte de vedere subiective și obiective. Este normal, cred eu, ca plecându-ți urechea la poveștile și întâmplările studenților căminiști, să-ți pară rău că tu, student în gazdă sau student aflat sub oblăduirea familiei tale, să simți o anumită frustrare gândindu-te că nu ai putut fi parte a acelor întâmplări, chiar dacă vizitele colegilor necăminiști în căminele studențești nu au fost niciodată îngrădite în vreun fel. Pe de altă parte și noi, studenții căminiști "căscăm gura" la poveștile și relatările colegilor noștri din afara căminelor studențești:

Măi, ce bine e de ăștia din oraș! – ne spuneam adesea, discutând între noi. Să nu ai tu grija spălatului și călcatului hainelor tale, să nu-ți pese ție dacă ajungi sau nu la timp la cantină, la masă, să poți

să-ți inviți oricând vrei tu, la tine, un prieten sau o prietenă fără să dai socoteală pentru asta portarului sau administratorului de cămin! Ce viață!

Cred că un "tablou" al avantajelor și dezavantajelor vieții pe care am trăit-o fiecare în perioada studenției, în căminele studențești sau în afara acestora este destul de greu de compus, chiar dacă cei care ar depune astăzi mărturie în acest sens ar fi jumătate căminiști și jumătate din afara căminelor studențești. Subiectivismul fiecăruia ar putea înclina această balanță într-un sens sau altul. De aceea nu-mi propun să trag astfel de concluzii, ci mai degrabă să ascult păreri și opinii ale colegilor mei de facultate, încercând să mă bucur de amintirea acelor vremuri în care ne simțeam, cu toții, ca într-o mare familie!

Ce-mi mai amintesc eu de vremurile alea de atunci? Păi... n-am să uit, probabil niciodată, stresul pe care l-am avut la începutul anului întâi de facultate, gândindu-mă dacă voi prinde sau nu un loc în cămin. Condițiile pe care trebuia să le îndeplinești atunci pentru a avea parte de un astfel de loc în cămin erau numeroase, adesea destul de greu de îndeplinit.

Să-mi caut o "pălă"? De unde, dacă veneam în Sibiu dintr-un sat îndepărtat de munte, via Călimănești - orașul studiilor mele liceale - fără să am o familie cu oarece "rădăcini" înfipite adânc în această parte a Ardealului?

Mi-am propus să-mi încerc norocul, gândindu-mă că dacă nu încerc, nu am cum să reușesc. Și... am reușit! Trebuie doar să menționez, din respect pentru cei care puneau atunci bazele învățământului tehnic sibian că, din acest punct de vedere, am avut și câteva avantaje, dar și puțin noroc: fiind un centru universitar tânăr, Sibiu a beneficiat încă de la început, prin grija celor care așezau atunci primele pietre la temelia sa, de cămine studențești noi, spațioase, cu o capacitate mare de cazare și de o cantină studențească pe măsură! Erau acestea doar câteva dintre ingredientele care te determinau să alegi să devii căminist, fără să stai prea mult pe gânduri. Am făcut-o, chiar dacă asta a însemnat să-mi consum, cu cazarea și masa din căminul studențesc, aproape întreaga bursă! Pentru că, fie vorba între noi! acesta a fost poate motivul principal care m-a făcut să mă îndrept la începutul anului universitar 1977-1978 spre căminul studențesc: știam încă de la bun început că, neavând buzunarele burdușite cu bani, nu o să pot nici măcar în vis să mă gândesc că aș putea opta, ca student, pentru o gazdă în oraș.

În plan secundar: Căminul studențesc de pe Bulevardul Victoriei, nr.31, din Sibiu. În pom: Ioan Cișmoleanu cu sora

Al doilea cămin studențesc de pe Bulevardul Victoriei, din Sibiu

Și uite așa, dintr-un gând în altul, până la urmă fără un efort prea mare, m-am trezit cazat în căminul studentesc de pe Bulevardul Victoriei, nr.31 din Sibiu, într-o cameră de la etajul întâi al căminului.

Camerele de cămin erau cochete, cel mai adesea cu 3 sau patru paturi, cu o masă cu scaune și două dulapuri duble pentru haine, amplasate în două nișe în perete, în holul de la intrarea în cameră. Fiecărui student îi revenea, practic, o jumătate de dulap. Erau camere spațioase, curate și dacă acestea erau bine întreținute, era creată acea atmosferă propice studiului individual. Pentru asta, mai trebuia doar puțină voință și din partea noastră!

Chefuri cu și fără "amortizor de zgomot"

Vi-l mai amintiți pe domnul Bâscă? Marcel Bâscă, administratorul căminului nostru! Era un tip de treabă, un om liniștit, care ținea mult la respectarea ordinii și a disciplinei în cămin. Mic de statură, un pic dolofan, era totuși o prezență discretă printre noi. Era înțeleghător, în general, putându-se conta pe el atunci când aveam de rezolvat vreo problemă administrativă.

Dacă ni se strica broasca de la o ușă, ne plângeam domnului Bâscă și mecanicul căminului apărea, minteni, în pragul ușii noastre. Evident, pe mecanic îl mai cinsteam din când în când cu câte "una mică", că doar eram și noi oameni cu oarece simțire, chiar dacă nu eram încă destul de coți la minte!

Dacă o saltea de pe pat începea să ne glodească, îl rugam pe domnul Bâscă să ne-o schimbe și primeam o alta în loc. Dacă urma să primim vizita unei cunoștințe în cămin, era musai să știe și domnul Bâscă acest lucru, că altfel era necaz mare!

Cu mecanicul căminului. După muncă, și răsplată!

Este adevărat, pe timp de zi studenții făceau de serviciu în holul de la parterul fiecărui cămin studentesc și în felul acesta se știau, oarecum, mișcările care aveau loc în cămin în fiecare zi. Aveam acolo, jos, în holul de la intrarea în cămin un telefon și, în timpul zilei, studentul de serviciu era cel care venea prin camere să ne anunțe atunci când eram căutați la telefon.

Când venea vorba despre câte un chef însă, prilejuit cel mai adesea de serbarea unei zile onomastice în cămin, lucrurile se complicau puțin. Pentru că asta putea să însemne uneori și băutură, lucru interzis în cămin, putea să însemne și gălăgie, lucru de asemenea interzis în cămin. Uneori, mai putea să însemne și prezența vreunei domnișoare la chef, lucru absolut interzis în cămin! Oficial! Neoficial, ca întotdeauna și oriunde altundeva, se descurca fiecare cum putea! Am avut mare noroc, în sensul acesta, cu familiile de studenți cazate la parterul căminului studentesc. Ne motivam intrarea ocazională cu câte o domnișoară în cămin, punând-o pe seama (eventualelor) vizite făcute acelor familii! A fost și asta o ”șmecherie” care a funcționat!

Atmosferă ”încinsă”, de lucru, într-o cameră de cămin

Să încercăm să ne reamintim, oricum, ce variante de distracție aveam în căminele studențești, pentru că acestea aproape că puteau fi numărate pe degetele de la o mână!

În fiecare cameră, prin grija reprezentanților administrației căminelor studențești, au fost instalate difuzoare pentru radioficare. Pentru asta, la parterul căminului nostru studentesc a fost amenajată, într-o cameră, o stație de radioficare. O cameră dotată cu o stație de amplificare puternică, pe lămpi, de unde erau difuzate zilnic în celelalte camere de cămin programele radio ale acelor timpuri. Era un lucru bun! Eram conectați prin intermediul acelei stații de radioficare la postul național de radio, fiind difuzate astfel știri și un program cu muzică autohtonă. Trebuie să menționez că, dacă mă refer la posibilitățile pe care le aveam în cămin pentru a asculta o muzică bună, eu am avut o situație oarecum privilegiată, prin faptul că responsabilul stației de radioficare din cămin era un coleg de-al nostru cu care am copilărit pe plaiurile loviștene natale: regretatul Ion Popescu (Ninel, cum îi spuneam noi!). Un om onest, cu un suflet mare, plecat prea devreme dintre noi! Eram buni prieteni și petreceam multe ore în cămăruța aceea mică din cămin, învârtind benzile de magnetofon în căutarea unor melodii de suflet.

Studentii mai pretențioși, cu oarecare dare de mână, se descurcau pe cont propriu. Mai un casetofon cumpărat de la un shop, mai un magnetofon nou sau second-hand, procurate cu mare greutate de pe la străini sau de la rude de-ale colegilor noștri, aflate în străinătate, mai un pick-up, mai o chitară...

Atmosferă destinsă, de chef, într-o cameră de cămin

Așa cum își amintește colegul nostru Jean Opreșor, imnul *Student sibian*, devenit ulterior emblematic pentru viața studențească sibiană, a fost compus în căminul studențesc din Sibiu în perioada anilor 1977-1978, atunci când Jean "s-a pierdut de căruță" și a rămas repetent, împreună cu alți 12 colegi de-ai săi, el fiind... al treisprezecelea! Ghinion! Promotorii versurilor imnului au fost, așa cum el mi-a mărturisit recent, Ghiță Cioară, Ilie Vasile și Jean Opreșor. Imnul a fost interpretat apoi la Festivalul Artei și Creației Studențești de la Târgu Mureș din 21-26 martie 1978, devenind șlagăr. Sibiul a fost reprezentat la acel festival, la secțiunile de muzică ușoară, populară și romanță, de Jean Opreșor, Sergiu Cipariu, Constantin Bordeianu și Radu Rus.

„Cântam *Balada Iancului*. Într-un colț, sunetistul Țurcanu, fiind amețit de băutură, dormea pe masa de mixaj. La versul *Strigă Bărnuf' din Sibiu/ Că Ardealul nu-i pustiu*, numai ce-l auzim pe sunetist comentând:

«Nu! Nu..., Jeane! N-ai dreptate. Sibiul e plin de sași și de unguri!»

Un microfon era deschis și întreg comentariul acela a fost amplificat și auzit în public. Ne-am cam speriat noi, ce-i drept, dar reacția publicului a fost minunată: întreaga sală a izbucnit într-un ropot de aplauze, făcând cu toții haz de acel mic incident. A fost un moment excelent, cu umor adevărat. Un moment care nu poate fi regizat niciodată!” (Jean Opreșor)

De cele mai multe ori, ne distrăm copios amuzându-ne pe seama trăznăilor pe care noi înșine le făceam prin cămin. Am încheiat de curând, cu câțiva prieteni apropiați, foști colegi de facultate, o discuție pe tema aceasta. Ca la o șezătoare! Și am realizat astfel că acestora le-a rămas neștirbit darul de a povesti, cu haz mare, unele întâmplări de suflet din studenție:

„Mi-aduc aminte că într-o seară... cred că era totuși o sărbătoare... sau... poate eram chiar în sesiune... și... Mircea Strilciuc era dezbrăcat, doar cu un cearșaf pe el și umbla din cameră în cameră cu o farfurie în mână, pe care și-a pus niște vată înmuiată în spirt, aprinsă, să-i sperie pe colegii găsiți acasă. Arăta ca o stafie! Știi, cum intra el prin camere, cu cearșaful ăla pe cap și cum stălucea flacăra aia aprinsă... A intrat la noi în cameră, am ieșit apoi și noi după el, pe hol, grămadă! A intrat apoi Mircea Strilciuc la Popică în cameră. Popică stătea la geam, avea acolo o măsuță mică și învăța. El învăța mai tot timpul, fiind un tip conștiincios. Și... a intrat Mircea Strilciuc peste el, în cameră, cu chestia aia pe el... Băi, s-a speriat Popică, s-a ridicat așa... de-am crezut întâi că vrea să sară pe geam! S-a ridicat lângă măsuța aceea, a prins de marginea caietului de pe care învăța și vine la Mircea și-i trage niște caiete în cap! Poc! Poc! Mircea râdea, ca nebunul. Vai de mine, săracul, ce s-a speriat Popică! Până la urmă, ăla a fost un adevărat spectacol, că am intrat cu alai mare pe la fiecare prin cameră și ne-am distrat copios.” (Teodor Apolzan)

„Băi! tresare brusc Ovidiu Teban, amintindu-și de o întâmplare. Mai știți când puneau unii de prin cămin chestii din alea, aprinse, în gaura cheii? Luau o foiță de staniol în care înfășurau un dinte de la un piaptăn, îl puneau în gaura cheii și-i dădeau foc. Băi, și făceau chestiile alea un fum teribil... că... nu știai ce s-a întâmplat, de fapt!

- Cum să nu! Păi... n-am spart eu ușa de la cameră? Își amintește Apolzan. Era pe la două-trei noaptea... Nu știam ce s-a întâmplat, nu găseam cheia și când i-am dat ușii un picior, a sărit cu totul din balamale!

- Ieșeau săracii colegi pe hol, buimaci, neștiind ce se întâmplă. Numai ce auzeam ușile bubuind, trântite cu putere de pereți, în miez de noapte! completează Teban descrierea acelei atmosfere de panică, stârnite cu ajutorul unui amărât de dinte de piaptăn!

- Dar chestia aia, cu pisica, v-o mai amintiți? ne-a întreabat, iarăși, Apolzan. Mi-aduc aminte că ideea ne-a dat-o Dorin Dumitrescu. Regretatul Dorin Dumitrescu care ne-a povestit atunci cum se distrau ei cu o pisică, în Craiova. Povestea lui avea o oarecare doză de sadism în ea, așa că noi ne-am hotărât să preluăm de la Dorin doar ideea în sine, cu pisica folosită pe post de obiect al amuzamentului nostru.

Era pe la două noaptea. După ce Dorin și-a terminat de spus povestea lui cu pisica, lui Teban i-a venit o idee...

«Băi, este o pisică la parter. Mă duc s-o aduc!» S-a dus Ovidiu jos, la parter și a venit cu pisica. Îi legăm noi un motocel din staniol, de coadă și... prima dată am băgat-o în cameră la vecinii noștri, la Mircea Oprean și la "Paharnicu". Deschidem încet ușa camerei lor și-i dăm drumul pisicii înăuntru. Pisica, după ce s-a văzut acolo, în noapte, a început să fugă de colo-colo și numai ce se auzea în liniștea camerei: ciu, ciu, ciu!... Era zgomotul staniolului legat de coada pisicii... Reacția ăstora, din camere, a fost diferită. S-a trezit Mircea Oprean, a luat pisica în brațe și a scos-o afară din cameră, pe hol. Am prins-o iarăși și am băgat-o în altă cameră... Erau acolo Marian Paraschiv, Mircea Posteiu... Am băgat noi pisica înăuntru și stăteam cu urechile ciulite, la ușă... Auzeam numai zgomotul făcut de pisică: ciu, ciu, ciu!... Se trezește Posteiu și-l strigă pe Paraschiv:

«Mariane!... Băi, Mariane!»

«Ce-i, măi! Ce-i? Îl auzim pe Marian răspunzându-i, buimac, în noapte.

«Băi, e ceva aicea, în cameră...»

În momentul în care ei vorbeau, pisica se oprea din alergat, speriată.

«Ce-i, măi! Nu-i nimica...» Îl auzim noi iarăși pe Marian, supărat că a fost trezit. După câteva momente de liniște, auzim iar pisica alergând prin cameră: ciu, ciu, ciu!... Pisica s-a ascuns sub patul lui.

«Da, băi, e ceva sub patul meu!» zice Marian. S-a ridicat din pat, a aprins lumina, a luat pisica și a "țâpat-o" pe geam. De la etajul întâi! Apoi, iarăși: du-te jos, adu pisica înapoi..., etc, etc. Ne-am ținut de poanta asta cu pisica vreo două ore!

- Dar, când l-am legat pe Mircea Coca de pat, oare cum a fost? ne întreabă Ovidiu Teban.

- A, da! Îmi amintesc, zice Apolzan. Mircea Coca era un tip care dormea bine, știți... Îi trebuia lui să doarmă bine! Am jucat *Remi*, sau ceva de genul acesta... până pe la trei noaptea. La un moment dat, Mircea ne-a zis:

«Gata, eu nu mai stau. Mă culc.» Și Mircea s-a băgat în pat. A adormit repede și a-nceput să sforăie. Stătea cu mâna așa, sprijinită de marginea patului. Stăteam și noi, așa... și... zice unul, la un moment dat:

«Băi, hai să-l legăm pe Mircea de pat. Hai să-i legăm mâinile de pat. Mâinile și picioarele. I-am legat mâinile de pat și după aceea l-am "învelit" așa, cu o sfoară pe care am trecut-o pe

sub pat și peste el. Apoi, a fost distracție mare! A zis unul:

«Băi, dar dacă vine cutremurul, ce face Coca?»

«Ce să facă? Își roade mâna, și scapă! și-a dat altul cu părerea. În fine, pe la trei-patru dimineța, cât o fi fost ceasul, ne-am culcat și noi. Coca, a rămas legat. I s-a rupt doar ața de la o mână, cum s-a tot răsucit el în pat. Spre dimineță, s-a sculat să se ducă la baie. S-a chinuit un pic și s-a tras de sub sforile alea, s-a dus la baie, a venit înapoi și... s-a băgat la loc, pe sub ațe! Ca un somnambul! Apoi, a adormit. Mă scol eu dimineța și... Coca era tot legat! La fel ca seara. Ce dracu, mă! Țasta... Mi-am adus aminte că el a fost, pe noapte, la baie. Cum dracu a ieșit ăsta de sub ațe? Pentru că el a ieșit, într-adevăr, de sub ațe! Și-a dat seama că ceva nu era-n regulă cu el, dar așa, chiaun, cum era după somn a venit înapoi, s-a băgat din nou pe sub ațe și... s-a culcat! Băi, nebunule, l-am întrebat, tu n-ai văzut, băi, că ești legat? Ce dracu!

«Ba da, băi!... Am văzut, dar decît să mă gîndesc toată noaptea la ce-ați făcut voi, mai bine m-am băgat la loc pe sub ațe, mi-am tras pătura peste mine și m-am culcat!»

Au urmat apoi cîteva clipe de tăcere în care colegii mei s-au ”scotocit” prin minți în căutarea altor momente haioase din anii studenției noastre:

„Dar, cînd ni s-a gătat pasta de dinți? Întrebă din nou, Ovidiu Teban, întorcându-se spre Apolzan. Cînd luam pastă de dinți de la Mircea Coca, mai știi?

- Da, da, îmi amintesc! i-a confirmat Apolzan. Atunci, Mircea a fost ”total”! A fost... isteț foc!

- Așa aste! Coca se culca mai devreme. Noi stăteam pînă mai târziu, pe la unu noaptea și mergeam și luam de la Coca pastă de dinți, înainte de culcare. Noi nu ne-am mai cumpărat pastă, pentru o vreme. Mergeam și ne spălam pe dinți cu pastă luată de la el. Erau lavoarele alea lungi, pe mijlocul băilor și mergeam și ne spălam pe dinți, acolo. Într-o zi, am mers la Coca și ne-am pus pastă de dinți pe periute... Apolzan, s-a dus primul la baie, s-a spălat pe dinți și... nu ne-a zis nimic! Ne-a așteptat în baie! Am mers și eu la baie, un pic mai târziu. Cînd mi-am periat dinții, ce să vezi! Măi... nu tu spumă!... Să fi văzut atunci clăbuci la mine la gură! Apolzan, avea și el spumă la gură... Atunci, ne-am prins: Coca băgase spumă de ras în tubul de pastă de dinți! Cînd am venit înapoi, râdea Coca de se prăpădea! Băi, râdea de nu se mai putea opri. El s-a făcut doar că se culcă și a așteptat apoi să ne vadă fețele. Ne-am molipsit și noi de la el și am făcut, împreună, haz de necaz!”

„Dac-ați știi voi cîte cafele ne-a făcut Erji, soția lui Panait (fie iertat!) la ei în garsonieră, cînd jucam *Wist*! Cît vin de la Rășinari s-a băut, adus de Marioara Crețu! Ce chefuri mai trăgeam și ce țigări mai pipam! Mai ales țigări *More*, de la regretatul Adi Neacșu. Le avea primite de la sora lui, Marilena, gimnasta României. Fumam toată noaptea iar spre dimineață, puneau băieții damigeana de vin la capul patului și trăgeau, pe rînd, cu furtunul, din ea. Chefuiam, nu glumă! Am serbat multe zile onomastice în Păltiniș, la *Cabana Pădurarului*. Am ieșit într-o noapte, sub clar de lună, la schiat în spatele cabanei, cu schiuri de lemn. Deodată, a apărut Adi Neacșu cu o ladă de vin, pe care o trăgea după el ca pe o sanie. Motivul? L-am aflat mai târziu: câștigase la CEC, pe un carnet de 5.000 de lei, o mașină! Asta da, bucurie! Și apoi, dă-i cu vinul și cu *Bams*-ul pîn’ la ziuă! A doua zi eram vînată pe la șolduri, de la capsele blugilor purtați și după atîta *Bams* dansat.” **(Daniela Popa)**

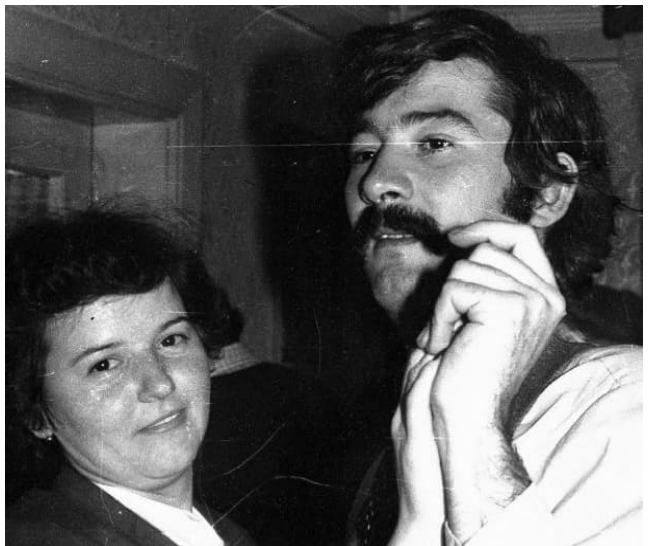
Într-o cameră de cămin

Într-o cameră de cămin

La o zi onomastică

„Când Rodica Țiroga a predat ștafeta conducerii UASCR următorului președinte, a organizat o masă festivă în incinta Casei Studenților. Nu a fost prea multă lume prezentă acolo... Poate, vreo douăzeci de invitați. Oricum, Rodica s-a pregătit pentru eveniment și a făcut o oală mare cu sarmale... Erau acolo, în oală, vreo patruzeci-cincizeci de sarmale, cu ciolan afumat, cu... de toate! Eu, aveam un câine. Un lup alsacian. De fapt, era o cățea, mare, neagră. O chema Abba. A pus cineva oala cu sarmale la încălzit și pentru că sarmalele s-au încălzit prea tare, a pus apoi oala jos, într-un colț, ca să se mai răcească puțin. Și... a ajuns Abba la oala cu sarmale! A scos din oală toate ciolanele și când ne-am dus să luăm oala, aceasta era răvășită de-a binelea, era... ”înebunită” de tot! Ce să facem, ce să facem! Nu ne-a venit atunci, la repezeală, nicio idee. Așa că, am adunat sarmalele, le-am aranjat frumos, le-am pus în farfurii și... le-am servit! I-am tot întrebat, atunci, pe invitați: au fost bune sarmalele? Iar ei, ne-au răspuns, fericiți:

«Foarte bune! Foarte bune!»

Fie vorba între noi: după ce Abba a controlat jumătate din oala cu sarmale... nici nu puteau fi altfel! Nici în ziua de azi, Rodica nu știe ce s-a întâmplat atunci. Dar, vorba aceea: dacă nu s-a prăpădit ea până la anii ăștia, cu siguranță, o s-o mai ducă mult și bine!” (Jean Oprea)

O zi obișnuită de lucru putea lua uneori o turnură aparte, căpătând cu ușurință un iz de chef! Era suficient ca cineva să aibă o idee năstrușnică în sensul acesta, că amatori de distracție se găseau destui.

„Era o zi frumoasă, însorită, de decembrie. Ne pregăteam să intrăm în sala de curs când unui coleg i-a venit o idee și zice:

«Hai să chiulim și să mergem în Dumbrava!»

Nu a fost nevoie ca altcineva să mai repete și a doua oară propunerea. Am plecat, pur și simplu! Ce ne-au mai priit nouă atunci partidele de *Wist*, *Maciupiciu* și *Rentz*, jucate în parc. Pentru că nu aveam hârtie de scris la noi, rezultatele jocurilor le-am notat cu creionul, pe condica de prezență la orele de curs. Nu mai este cazul să menționez că șeful de grupă era cu noi, în parc, și el ne-a pus la dispoziție condica!”

(Daniela Popa)

Facem un ”blat” la cantină?

Am reușit să obțin o bursă de studii, începând cu anul doi de facultate. Asta însemna că aveam asigurată, cel puțin masa, la cantina studentescă. Era mare lucru! Aveam o grijă mai puțin! Cantina studentescă era amplasată doar la câțiva pași de căminele studențești de pe bulevardul Victoriei din Sibiu. Nu era o cantină foarte mare, dar era curată, foarte bine aprovizionată și mâncărurile oferite studenților sibieni erau foarte gustoase și consistente.

Făceam de serviciu la cantină, cu rândul. Dădeam o mână de ajutor la pregătirea legumelor folosite la preparatul mâncării gătit. Nu ne prea convenea nouă să curățăm toată dimineața cartofi, morcovi și alte legume rădăcinoase, dar trebuia să o facem. Noroc că la cantină aveau și o mașină cu care curățam, uneori, cartofii. Era cam rudimentară, dar funcționa chiar dacă, prin curățirea cartofilor cu mașina, din aceștia nu mai rămânea mare lucru! Aveam și beneficii din munca făcută la cantină. Mai ”ciuguleam” câte ceva mai bun de acolo, mai ales că de gătit, se gătea un pic altfel pentru studenții sportivi din cămin. Adică, ei serveau la masa de prânz grătare și pulpe de pui, noi serveam bucățelele rămase de la pregătirea mesei lor! Mă rog, ceva de genul acesta. Aveam noroc că ciorbele făcute la cazan erau foarte consistente și gustoase și vreo două găleți de apă adăugate în plus, peste cantitatea calculată de bucătarii cantinei, ne asigurau tuturor suplimentele pe care nu ezitam să le cerem atunci când era cazul. Și le primem, de fiecare dată!

Dar... mai erau și situațiile alea, de excepție. Rămâneam, uneori, fără banii de cartelă. Se mai întâmpla și asta! Și trebuia, în asemenea situații, să găsim soluții să supraviețuim. De bază era varianta cu mâncarea adusă ”de la mama” de acasă. Mai o slană, mai o ceapă, mai un gem de prune sau o dulceață... Dar, nu puteam rezista o lună întreagă doar cu răcituri de genul acela, așa că... spiritul inventiv al studenților și-a făcut imediat simțită prezența printre noi!

Serveam masa la cantină pe baza unor cartele tipărite, la fiecare masă servită fiindu-ne detașat de pe cartelă un mic bon de masă. De fapt, un pătrățel mic conținând data zilei și tipul mesei servite: mic dejun, prânz sau cină. Când un coleg de cameră sau de cămin nu putea ajunge într-o zi la masă, era simplu să împrumutăm cartela acestuia, chiar dacă ele erau nominale. Doamnele de la cantină mai treceau cu vederea lucrul acesta. Dar când mai aveam câte un musafir care trebuia hrănit sau nu găseam o cartelă nefolosită pe la vreun coleg, ”fabricam” bonuri de masă, pur și simplu! Adică... le falsificam, folosindu-ne de cartele de masă mai vechi, din care decupam cu multă migală și atenție cifre cu care mai apoi compuneam data zilei pentru care ne confecționam un bon de masă, valabil. Profitam, de bună seamă, de faptul că în graba cu care ne deplasam prin fața liniei de autoservire a cantinei, doamnele de acolo sau studenții de serviciu aflați în punctul în care se decupa bonul de masă de pe cartelă, nu aveau la dispoziție timpul necesar pentru a da mare atenție bonurilor primite. Așa că... obținând un felul doi în plus, ca mâncare de bază și cu o ciorbă luată de pe linia de autoservire, ca supliment, problema mesei era, practic, rezolvată. Asta nu a fost, desigur, chiar o practică curentă printre căminiști! Dar am făcut-o, fiecare dintre noi, măcar de câteva ori în toată studenția noastră!

Pe cărări de munte

Muntele a constituit dintotdeauna o atracție pentru studenți, și nu numai pentru aceștia! Formele enigmatice ale creștelor deslușite în zare, atunci când ne îndreptam privirile spre munții din împrejurimile Sibiului ne-au determinat, de multe ori, să ne dorim să le vedem de aproape pentru a le desluși tainele.

„Bucuriile mari ale studenției noastre, au fost excursiile făcute pe munte aproape la fiecare sfârșit de săptămână, dacă vremea era frumoasă. Iar urmarea era că întotdeauna, fără excepție, luni, la prima oră (când aveam laborator) întârziam 15-30 de minute la ore. Și întotdeauna îi promiteam asistentului că nu o să mai întârzi! Mergeam la munte cu colegii de cameră (Talpoș, Onișan și Sporiș) sau cu colegii de an (Schweitzer, Roman etc.), dar mai ales cu câțiva prieteni din oraș (Marian Brândan sau Sandu Stănese, și el student la TCM, dar cu un an mai mic). Cu Sandu am mers pe munte în fiecare an, chiar și după absolvirea facultății. Și acum mergem împreună pe munte! Cu Ștefan Schweitzer am fost de mai multe ori pe munte, chiar în perioada examenelor. La unul din examene, am hotărât să mergem la cabana Suru, să ne mai ”aerisim” puțin. Am luat și cursurile cu noi, dar era prea mult soare și prea frumos ca să ne pierdem timpul cu cititul. Așa că, am urcat până pe creastă. Fiindcă ne era sete, Ștefan a scos din rucsac o conservă

cu compot de caise, făcută pentru export (eticheta era scrisă în engleză!). O procurase de la o fabrică în care lucra cineva din familia sa. A deschis-o și apoi mi-a dat-o mie să o încep. Avea felii de caise, în suc. Am gustat cu sete, dar... surpriză! Sucul avea vreo... 45 de grade, concentrație de alcool! Se pare că era vorba de o marfă specială, de contrabandă. Avea un gust foarte bun așa că am băut-o repede amândoi. Licoarea băută nu ne-a alungat nici setea și nici nu am putut să mai citim ceva pentru examen!"

(Ioan Cișmoleanu)

Cabana Suru

Cabana Cozia

Situat în Carpații Meridionali, Masivul Cozia atinge 1688 m. în Ciuha Mare, înălțându-se cu peste 1.000 de metri față de Depresiunea Loviștei. Aflată împreună cu stația meteo în zona largă dintre Ciuha Mică și Vârful Cozia, cabana Cozia este situată la altitudinea de 1573 metri și avea în anii '80 un singur corp de clădire. (<http://www.cabana-cozia.ro>)

Pot să afirm fără drept de tăgadă că am fost, cel puțin pentru colegii mei de cameră din căminul studentesc, inițiatorul și ghidul câtorva drumeții făcute de noi în Masivul Cozia, în perioada studenției. Mă puteam lăuda atunci cu ceva experiență în ascensiuni și cunoașterea marcajelor turistice și a potecilor către vârful și cabana Cozia. Fusesem doar, în liceu, unul dintre membrii grupului care s-a ocupat de refacerea traseelor turistice din Masivul Cozia și aveam la activ nenumărate ascensiuni în zona aceea.

Mi-am convins, așadar, colegii de cameră și alte câteva persoane cu care aveam atunci relații de prietenie, să mă urmeze, să descoperim împreună tainele și frumusețea aceluia masiv uriaș, botezat de către localnici *Uriașul care doarme*! Povestea denumirii sale este una ceva mai lungă, dar este sugestivă imaginea dată de conturul muchiei muntelui, privit de undeva, din zona stațiunii Călimănești-Căciulata. Pot spune că totul a fost minunat și dacă cineva ar avea dubii în această privință, memoria clișeelelor negative păstrate de atunci, până în zilele noastre, poate constitui oricând o mărturie în acest sens!

Pregătiți de plecare

În urcare

La stația meteo

Amuzament

Suntem gata de plecare

Sau... aproape gata de plecare!

La Fântânele

Toate localitățile din Mărginimea Sibiului sunt frumoase și deosebite, fiecare în felul său. Fântânele, un sătuc înconjurat de culmi montane, rămâne în sufletul tuturor celor ce l-au vizitat.
(<http://www.sibiu-turism.ro>)

Fântânele, sau *Cacova Sibiului*, după numele istoric, este un sat așezat la poalele munților Cindrel, în componența localității Săliște din județul Sibiu, la o altitudine de 567 m.

Satul are o istorie bogată. Tradițiile populare, obiceiurile, memoria păstrată de cei jertfiți pe aceste meleaguri în cele două războaie mondiale, sunt încă vii în memoria locuitorilor acestei localități.

Pentru noi, un grup de studenți împătimiți ai drumețiilor făcute pe cărări de munte, descoperirea satului Fântânele și a împrejurimilor acestuia a venit "la pachet" cu aflarea veștii că aveam alături de noi, în căminul studentesc, un coleg a cărui obârșie se afla aici, la Fântânele: Teodor Apolzan. Am descoperit frumusețile zonei, mai întâi, din poveștile acestuia. Am aflat, apoi, că familia colegului nostru deținea în apropierea satului o colibă și până la înfiriparea dorinței comune de a vedea zona, cu farmecul ei aparte, văzut pentru început doar cu ochii minții, nu a mai fost decât un pas de făcut!

Era un sfârșit de vară frumoasă, prin anul IV de facultate. Câțiva colegi ne-am hotărât să ajungem împreună acolo. Am dat "sfoară prin țară" și grupul, devenit mai apoi destul de numeros, s-a încheat cu ușurință. Au urmat pregătirile: bagaje făcute cu grijă, cu multă mâncare și (ceva!) băutură, apoi... planul de bătaie! Ne-am deplasat până la Fântânele, fiecare cum a putut. Locul de întâlnire a fost stabilit acasă la părinții lui Apolzan, unde aveau loc atunci alte pregătiri pentru continuarea drumeției noastre. Nu știu cum și-a convins Apolzan părinții să ne lase nouă în seamă, pentru mai multe zile, o colibă din lemn cu multe alte acareturi gospodărești prin preajmă, cu o șură plină cu fân, mulți dintre noi fiind fumători. Doamne ferește de rău! Mai mult decât atât! Nu știu cum și-a convins el părinții să ni-l lase nouă și pe *Puiu*, calul de nădejde al acelei familii de oameni gospodari, pentru a ne transporta bagajele până la colibă. Nu știu cum a făcut-o, dar a reușit!

Pregătirea lui *Puiu* pentru drum

A fost o adevărată vânzoleală atunci prin curtea oamenilor. Bieții de ei, abia mai aveau loc de noi să se miște prin curtea frumos pietruită a gospodăriei lor, pentru a-i pune hamul calului și pentru a-l înhăma la căruță. Ce căruță! La *căroaie*, pentru că a trebuit să lungim căruța lor la capacitatea maximă de transport pentru a putea prelua astfel cantitatea impresionantă de bagaje cu care ne-am trezit, până la urmă, în curtea oamenilor.

Stăteam și ne minunam: va rezista oare, căruța, la atâtea bagaje?

Ne-am făcut curaj și am pornit la drum. Ce-o fi, o fi! Eram destul de mulți, la o adică, să-l cărăm chiar noi pe *Puiu* în spate, dacă ar fi fost cazul! Dar, nu a fost!

Am pornit!

Amintirile legate de *Fântânele* sunt multe și fiecăruia dintre participanți le-au rămas întipărite în minte, într-un anume fel:

„Nu mai vorbesc de urcatul la *Fântânele*, la cabana lui Teo Apolzan. Câte ar putea povesti despre noi bârnele, dealurile și fânul strâns în șura din acel loc mirific, despre zgomotul, veselia, cântecele, bancurile și râsetele noastre.

Au venit o dată cu noi la *Fântânele*, câteva persoane străine de gașca noastră și i-am lasat pe ei să doarmă în paturi (erau paturi supraetajate). Noi, toți ceilalți am ieșit afară iar Ovidiu Sopa a băgat în sobă o sticlă de plastic de la un suc de lămâie *Hellas*. Vai, ce bubuitură și ce fum a fost apoi acolo și ce înjurături se auzeau din cameră!” (Daniela Popa)

La pas domol

La pas domol

Și Puiu a obosit, apoi noi?

Am încins focul

Un rug viu!

Buturuga o fi putrezită?!

La popice

Pauză pentru cafea

La Sibiel

Dacă pentru câțiva dintre noi Sibielul a fost în anii studenției noastre, locul de trecere spre alte destinații, mai îndepărtate, pentru alții a constituit chiar destinația în sine! Pentru că Sibielul și-a atras dintotdeauna turiștii, ca un magnet, oferindu-le frumuseți nebănuite. Păstrarea vie a obiceiurilor tradiționale specifice acestui colț de rai a fost făcută și cu ajutorul localnicilor, care au înțeles că moștenesc o avere incomensurabilă și că au, la rândul lor, datoria morală să o păstreze și să o transmită din generație în generație, îmbogățind-o prin aportul lor. Din această pasiune și dragoste pentru tradiții și cultură a fost înființat aici prin grija neobositului preot Zosim Oancea, actualul Muzeu de icoane pe sticlă renumit deja în întreaga lume.

Ajuns la Sibiel ca Preot al satului în ianuarie 1964, Părintele Oancea a avut ideea de a crea un Muzeu de icoane pe sticlă după ce, în 1965, a restaurat vechea biserică a satului (1765), valoroasă prin frescele realizate între 1774 și 1775 de pictorii Stan și Iacob din Rășinari și declarată din acest motiv monument istoric național. Urmărind să îmbogățească patrimoniul pentru a înlesni includerea satului într-un itinerar cultural de larg interes, în 1969 Părintele Oancea a îndemnat locuitorii Sibielului să doneze icoanele pe sticlă adăpostite în casele lor (de multe ori în poduri întunecate și pline de praf, dacă nu uneori chiar degradate sau bucăți) pentru a le aduna într-un Muzeu de interes public. Pornind de aici, mulțumită donațiilor personale ale locuitorilor din Sibiel și a icoanelor achiziționate, s-a constituit prima colecție de icoane (între 150 și 200), găzduită în primul sediu al Muzeului, o veche magazie situată în spatele bisericii și reconstruită complet între 1970 și 1971. Mărirea progresivă a colecției și creșterea numărului de vizitatori chiar și din străinătate au determinat, grație unor donații internaționale (în primul rând din partea Consiliului Ecumenic al Bisericilor din Geneva), realizarea celei de-a doua clădiri, începută în 1976 și încheiată în 1983, astăzi principalul sediu al Muzeului. (<http://www.sibiel.net>)

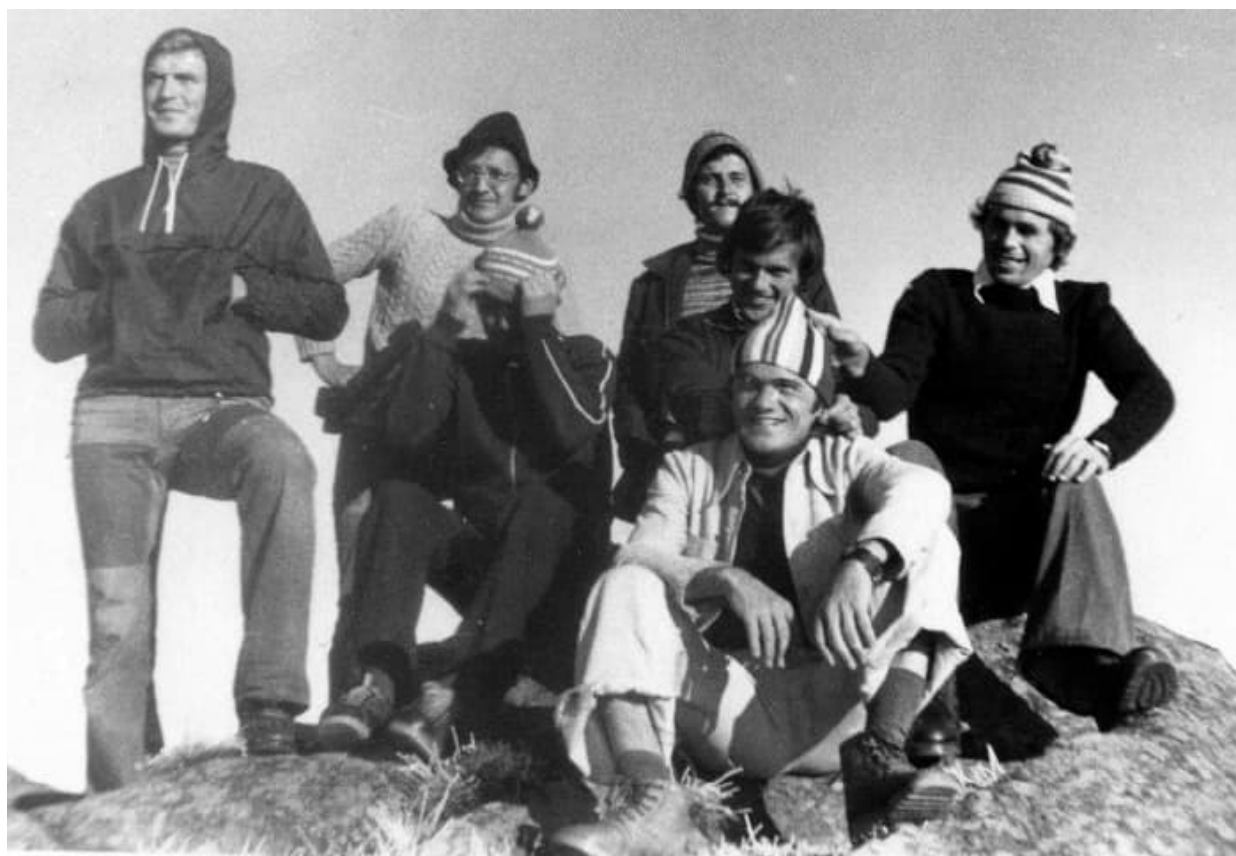
În marș, spre Sibiel!

La Prejba

Cabana Prejba (1.630 m. altitudine, în Munții Lotrului) este prima cabană săsească din țară. Bazele ei au fost puse la începutul secolului XX și de atunci a tot fost refăcută. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, cabana a ars până la temelie, dar a fost reconstruită ulterior, în perioada de început a comunismului.

(www.proalpin.ro)

La cabana Prejba

Prejba. La locul tragediei aviatice din decembrie 1974

O clipă de răgaz

Excursii prin țară

Și în anii studenției noastre au existat anumite preocupări ale cadrelor didactice sibiene și ale studenților pentru organizarea unor excursii prin țară.

„Ce amintiri plăcute ne-au rămas de la excursiile făcute atunci. Mi-amintesc cu drag de cântecele pe care le cântam în autocar, de plimbările făcute cu fotoliile pe holul hotelului din Felix. Cu câtă greutate făceam o excursie în afara granițelor țării! N-am să uit niciodată cu cât efort cumpărasem câteva sticle de *Malaga* din Bulgaria, drept amintire. Le luasem cu ultimii mei bănuți și... băieții, colegii mei dragi, mi le-au băut, lăsându-mă cu buza umflată!”

(Daniela Popa)

În excursie

Cu profesorul Sasu

Poiana Braşov 1979

Poiana Braşov, 1979

Ziua bună se cunoaşte de dimineaţă!

Povești, povești!

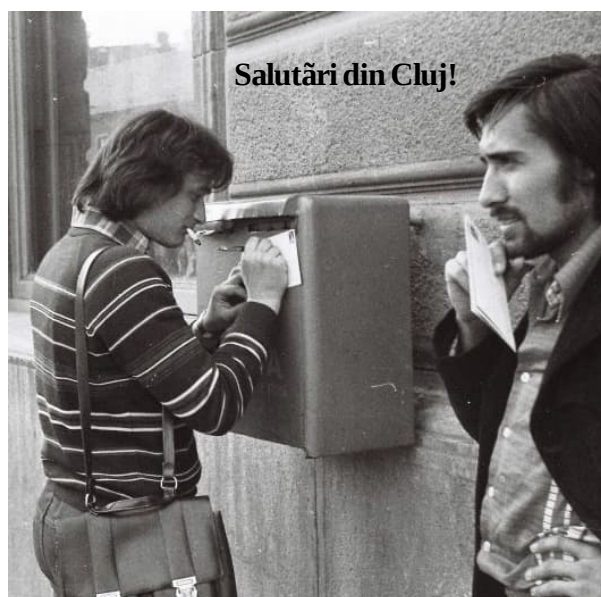
Veselie mare!

Cluj

Cluj

Nu mai vine odată trenul ăsta?

Resemnați și... plictisiți, în gară!

**1982. În
excursia de
studii**

Dați și voi o mână de ajutor?

Sloganul acesta a fost auzit de multe ori de studenții sibieni, în perioada anilor de facultate. Ba un profesor universitar, ba un asistent de-al acestuia, ba un administrator de cămin ne puneau o astfel de întrebare. De la o vreme ni se părea aproape firesc să luăm o lopată sau un târnacop în mână și să ne prezentăm la locul de adunare stabilit, atunci când era necesar să punem și noi umărul la vreo activitate care necesita ceva efort fizic. O făceam din plăcere! Puțini erau cei care se eschivau de la asemenea munci, motivați fiind, cel mai adesea, de unele probleme de sănătate.

La urma urmei, puțină mișcare nu strica nimănui. Ne mai adăugam astfel puțină masă musculară corpurilor noastre înfometate, mai socializam cu colegii necăminiști, mai schimbam ceva opinii. Ca la o șezătoare, în care șanțul săpat de noi devenea prilejul ideal să ne actualizăm unele informații, în sistem "radioșant"!

Cum să nu fi dat și noi, atunci când a fost nevoie, o mână de ajutor! Am crescut odată cu învățământul tehnic sibian și am văzut că lucrurile se mișcau în favoarea noastră și că ceea ce făceam împreună, făceam pentru binele nostru. Mai ales!

Dar, mâna de ajutor de care tocmai pomeneam adineauri, dacă ne aducea și ceva beneficii, le-o dădeam adesea chiar și străinilor! Dar nu pe mere sau... pe pere, ci pe bani! Nu făceam asta din egoism,

**Împreună, și
la cursuri, și
la muncă!**

ci pur și simplu pentru că duceam lipsă de bani. Adică, asta era una din modalitățile neacademice prin care ne mai rotunjeam și noi veniturile, atunci când duceam lipsă de alte îndeletniciri academice! Și mă refer aici, la meditațiile pe care noi le ofeream adesea, pe mai nimic, unor elevi de școală generală sau de liceu, interesați de pregătirea făcută în vederea admiterii la un liceu sau chiar la facultate.

Revenind însă la munca fizică, îmi amintesc că fiind căminist și fiind atunci perioada în care în apropierea căminelor studențești se construiau câteva imobile private, ne-am oferit și serviciile de "holoangări", atunci când a fost nevoie. Cred că beneficiarii acelor clădiri erau, totuși, oameni "cu dare de mână", după numărul etajelor adăugate peste șanțurile săpate de noi, ca fundații și după sumele cu care ne recompensau ei atunci pentru promptitudinea și zelul cu care noi ne făceam treaba.

Canalul Dunăre-Marea Neagră

Privesc imaginile următoare și nu-mi vine să-mi cred ochilor câte elemente interesante, ca detalii, pot fi desprinse din acestea! Sunt elemente care pot constitui oricând, prin informațiile sugestive redate, "axa" istoriei unei întregi generații care, prin efortul și dăruirea de sine, a contribuit la materializarea unor proiecte impresionante despre care vor mai vorbi, cu siguranță, și generațiile următoare.

Privindu-le în imagini fețele zâmbitoare, mă duc cu gândul, în primul rând, la tinerețea lor. A membrilor acestui grup de tineri entuziaști, colegi de-ai noștri, desemnați de mai marii facultății sibiene să participe în primăvara anului 1980 la lucrările din zona Basarabi de pe șantierul de construcție a canalului navigabil Dunăre-Marea Neagră.

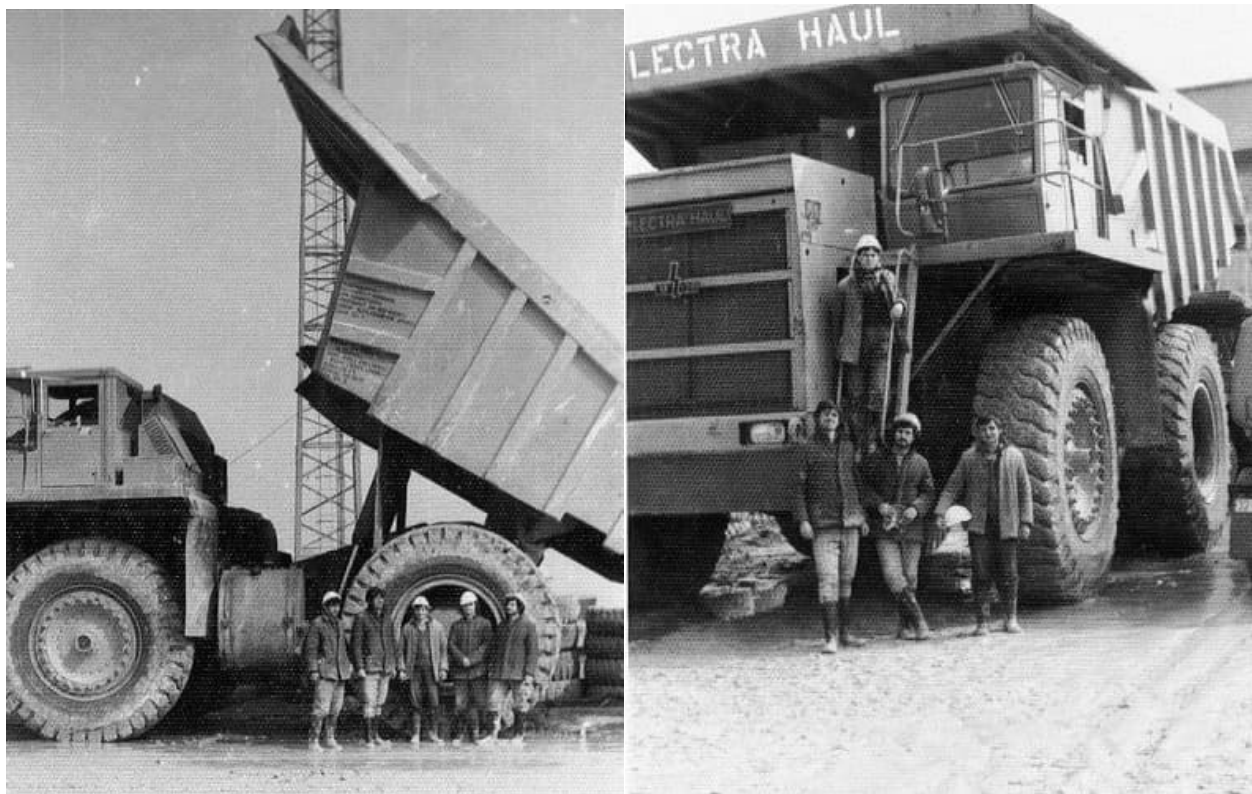
1980. În stația C.F.R. Constanța

Nu am participat atunci la acele activități. Nici măcar nu-mi amintesc care au fost criteriile de selecție ale celor care au luat parte atunci la lucrările de pe șantier. Dar au făcut-o, mai de voie, mai de nevoie și nimeni nu s-a plâns de asta, niciodată. Sunt convins că nu toți membrii echipei studențești sibiene, prezentă pe șantier, au fost oameni obișnuiți cu efortul fizic. Doar simplul fapt că au îmbrăcat zi de zi ținuta de șantier, că au "frământat" zilnic cu cizmele lor din cauciuc noroiul de acolo, ca pe un aluat fraged, că au

purtat pe cap căștile de protecție i-a înnobilit, conferindu-le aură de martiri. Și astea nu cred că sunt vorbe mari! La urma urmei, au dus, timp de o vară, o viață aproape cazonă, cu lipsuri, neîmpliniri, frustrări. Au împărțit împreună, la propriu și la figurat, o pâine care nu întotdeauna a fost, poate, pe placul lor.

Basarabi, 1980. Împărțind "frățește" o pâine, în sala de mese

1980. Pe șantierul Canalul Dunăre-Marea Neagră

1980. Pe șantierul Canalul Dunăre-Marea Neagră

În al doilea rând, privesc cu admirație mastodonții din imagini, la umbra cărora colegii mei își găseau câte o clipă-două de răgaz pe șantier, cât să fie "trași" în poză de alții. Nu pot să nu-mi amintesc că acei mastodonți au fost, cândva, fala industriei constructoare de mașini sibiene, fiind rodul inteligenței românești puse atunci în slujba materializării unor idei, a căror utilitate reală nu o vom discuta acum.

1980. Pe șantier, la umbra mastodontului!

Ca student sibian, am fost contemporan cu cei care în anii 80, la Mârșa, în fața planșetelor de desen sau în secțiile de producție, au fost nevoiți să caute soluții tehnice pentru a transpune în practică idei primite ca directivă, de undeva, ”de sus”! Idei uneori de-a dreptul hilare! Cu toate acestea, nu pot să nu le aduc acum un omagiu acelor truditori, știind că mulți dintre colegii mei de facultate, primind după absolvire repartiții la Mârșa, au fost ei înșiși nevoiți să-și aducă contribuția la materializarea în practică a multora dintre acele idei.

1980. Pe șantierul Canalul Dunăre-Marea Neagră

În al treilea rând, mărimea panourilor metalice de sprijin a betonului armat turnat în fundațiile și pereții canalului, mă determină să-mi pun unele întrebări legate de costurile reale ale acelei investiții. Mă îndoiesc că ele au putut fi contabilizate vreodată de cineva, în mod just, real! Știu doar că tendința de supradimensionare a multor elemente de structură de rezistență utilizate în lucrările de construcții din perioada comunistă au garantat, cu prisosință, existența acelor lucrări dincolo de timp!

Pe șantierul Canalul Dunăre-Marea Neagră, în canal!

1980. La Valea Seacă

Nu în ultimul rând, privind din nou imaginile surprinse de colegii mei în anii 80 în Gara Constanța, mă întreb, fără să-mi pot răspunde, ce interese antinaționale au putut să dărâme o companie de talie națională de transport de călători și marfă pe calea ferată, încât cu greu poți să mai întâlnești în zilele noastre, în vreo gară, agitația de altădată! Nu că aș fi un nostalgic al vremurilor de demult, nu că nu înțeleg ce înseamnă progresul!... Tocmai de aceea mă așteptam, ca inginer, să văd date deoparte din economia românească postdecembristă, acele sisteme de transport învechite sau nerentabile, de orice natură ar fi fost ele, pentru a fi înlocuite de unele performante, nu de ruină!

Sunt, poate, un idealist din acest punct de vedere. Ar putea fi asta o carență a sistemului educațional din învățământul superior sibian? Cum pot să gândesc altfel, atâta timp cât văd, de ani de zile, ce se întâmplă în jurul nostru și nu pot să înțeleg mai nimic. Nu-mi amintesc ca în cinci ani de studii superioare, vreun cadru didactic sibian să ne fi sfătuit vreodată să distrugem ceva din jurul nostru. Dimpotrivă, ne-au învățat să construim!

1980. În Stația C.F.R. Constanța

„Îmi mai amintesc că, la întoarcerea acasă, am fost întâmpinați în Gara din Sibiu de câțiva colegi și cadre didactice din facultate, cu o fanfară. Asta a făcut să ne simțim ceva mai bine, un fel de eroi, de soldați întorși victorioși acasă!” (Paul Teodosescu)

Pe terenul de sport

Mens sana in corpore sano!

Iată un aforism latin care și-a păstrat valabilitatea, din antichitate până în zilele noastre. Cu alte cuvinte, dacă ne antrenăm corpul, ne antrenăm mintea. Se știe că există o legătură directă între forma fizică a unei persoane și starea sa mentală. Capacitatea cognitivă a minții noastre poate fi stimulată, așa cum s-a observat de-a lungul anilor, prin exerciții fizice care, oferind elasticitate corpului uman, oferă implicit elasticitate și prospețime minții.

Părerea mea este că ”starea de bine” a unei persoane vine din interiorul acesteia, reprezentând nevoia organismului uman de a-și menține în echilibru funcțiile sale vitale. Starea de bine nu este o noțiune abstractă ci, mai degrabă, o noțiune ceva mai greu de explicat! Simțim cu toții nevoia de mișcare, fără să înțelegem de ce. Efectele mișcării însă, pot fi percepute ca o stare generală de bine, care va alimenta în continuare dorința de mișcare. Acesta este, poate, un cerc vicios din care fiecare iese doar atunci când corpul său, din motive fizice, nu mai poate susține efectiv mișcarea. Pentru că dorința de mișcare va exista, cred eu, cuibărită veșnic în mintea fiecăruia!

Cei mai mulți studenți preferau, ca mijloc de relaxare și menținere a condiției lor fizice, fotbalul. Jocul cu mingea a fost dintotdeauna un joc popular, practicat pe scară largă de cei care au avut în sânge microbul acestui joc dobândit, de cele mai multe ori, din copilărie. Alții, deși ar fi dorit să joace fotbal, nu au reușit să o facă, din alte motive!

„Eu eram cam pirpiriu. Ce să caut eu pe terenul de fotbal? Cum să mă amestec cu ceilalți colegi, membrii în *Clubul Elefanților*? Am îndrăznit să o fac și am luat-o ”pe coajă”! La ultimul meci, am sărit la o minge împreună cu colegul Simu, (membru al clubului, desigur!) și el a aterizat cu călcâiul pe piciorul meu... M-am ales cu 3 degete aproape vinete-negre și am fost nevoit să port timp de o săptămână o pereche de teniși cu două numere mai mari, că cei vechi deveniseră, brusc, prea mici!...” (Livi Făciu)

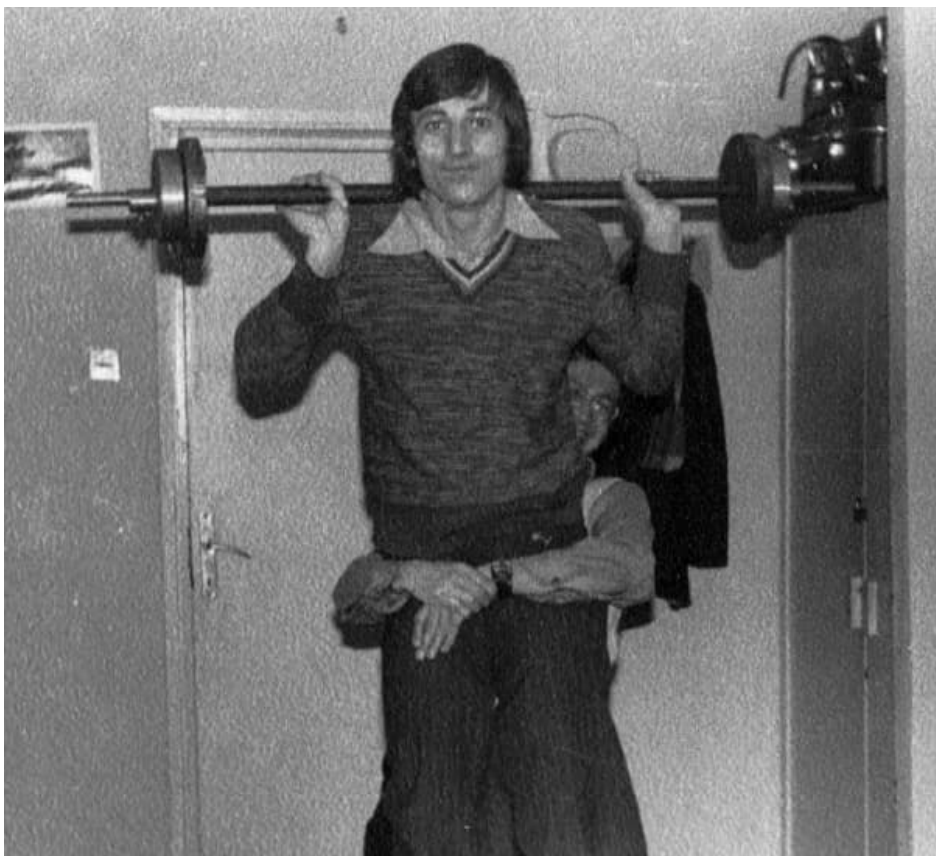

Pe terenul de sport

Personal, nu mă pot lăuda că fotbalul m-a ademenit în vreun fel, în copilărie sau mai târziu. Cred că mi-au lipsit acele câteva elemente care definesc talentul oricărei persoane într-o activitate oarecare. Am îndrăgit, în schimb, drumețiile. Poate de aceea am făcut parte, încă din liceu, dintr-un grup de elevi entuziaști cu care am luat "la periat" muntele Cozia, ori de câte ori am avut prilejul să o facem.

Îmi amintesc că eram prin anul doi de facultate, fiind cazat în cămin. Îi aveam colegi de cameră pe Mihai Sporiș, pe Ioan Cișmileanu și pe Traian Onișan. Trei colegi din trei zone geografice diferite ale țării, fiecare dintre ei având o "zestre" comportamentală individuală, marcată de influențe specifice zonelor geografice de origine. Cu toții aveam cuibărită în noi, în stare latentă, dorința de mișcare. Era ceva nativ! Doar că modul de afișare și manifestare a acelei stări a fost diferit, de la unul, la altul. Oferta comerțului sibian de atunci era relativ săracă în ceea ce însemna aparatura de fitness pentru efectuarea unor exerciții fizice individuale. Sau poate, buzunarele noastre nu erau destul de pline pentru a ne permite să le achiziționăm. Însă, aveam idei! Efectuând practica de specialitate în atelierul-școală de la *Independența*, m-am orientat rapid și cu "o juma" de rachiu de calitate i-am convins ușor pe câțiva muncitori din atelier să mă sprijine să îmi construiesc o halteră, cu discurile de schimb aferente. Uzina era plină atunci de fel de fel de resturi metalice sub forma unor discuri, căzute de la debitarea unor repere din tablă groasă de oțel. Așa că până la materializarea ideilor noastre, nu a mai fost decât un pas de făcut! Ne-am transformat astfel camera de cămin într-o veritabilă sală de fitness: gantere, haltere, plan înclinat etc. Doar cheful pentru antrenamente mai trebuia să vină!

Ioan Cișmileanu prefera crosul, ca formă de antrenament practică pentru menținerea condiției sale fizice. Dimineața, devreme, sau seara, după lăsarea întinericului, echipându-se sumar, pentru alergat, ieșea în fața căminului studențesc și după câteva mișcări făcute pe aleea care ducea spre trotuar, pentru încălzire, începea să alerge pe aleile parcului *Sub Arini*, aflat în imediata apropiere a căminului nostru. Se antrena constant și dacă îmi aduc bine aminte, a și participat la câteva întreceri sportive de profil, organizate în oraș. A încercat, săracul, să ne corupă și pe noi, convingându-ne uneori să ne antrenăm împreună. Eu, unul, l-am și însoțit de câteva ori la alergat, dar am constatat că nu sunt în stare să păstrez ritmul său de alergat și am renunțat. Am preferat să mă întorc la căldura camerei noastre de cămin, la haltere.

Se antrena fiecare după puterile sale!

„Făceam mișcare în aer liber și în afara terenului de sport. Chiar în afara orașului! Mi-amintesc de taberele de schi organizate anual, cu sprijinul domnului profesor Sasu. Pentru că disciplina predată de dânsul în facultate se baza pe *Desenul Tehnic* și pe respectarea prevederilor standardelor în domeniu, antrenamentele la schi făcute cu participarea dumnealui se bazau pe același principiu de respectare strictă a unor norme obligatorii: la *Cristiană*, de exemplu, regulile impuse erau STAS! *Te înalți, te ridici* din poziția cu genunchii flexați, *punctezi*, adică îți înfigi bine bețele în zăpadă și... *cobori*! Așa schiez și acum. Îmi aduc aminte uneori, pe pârtie, de cuvintele domnului profesor. Respectând acele norme la schi, *Cristiana* îmi iese bine întotdeauna!” (Tatiana Maioru)

1980 - la Babele

**1980 - la
Babele**

Legat de antrenamentul fizic al studentelor noastre, să nu uităm un lucru important: deși nu le întâlneam prea des la antrenamente pe terenul de fotbal, acestea beneficiau, totuși, de o formă constantă de antrenament, prin programul de pregătire militară la care participau.

Pregătire militară

Se încheagă familii!

Căsătoria. Conform prevederilor *Codului Familiei*, căsătoria este uniunea liber consimțită dintre un bărbat și o femeie, încheiată în scopul întemeierii unei familii și cu respectarea dispozițiilor legale.

1981. La cununia civilă a colegilor noștri "Țonu" și "Țoana" (familia Oprea)

Cei cinci ani petrecuți împreună în facultate, ca într-o mare familie, ne-au oferit tuturor prilejul să ne cunoaștem mai bine, să socializăm. S-au format cupluri bazate pe relații de cunoaștere, de înțelegere sau, de ce nu, de ajutor reciproc oferit unul-altuia de către membrii fiecărei perechi formate.

Unele perechi nu au trecut proba timpului. Au reprezentat doar tentative de formare a unui cuplu și din motive numai de ei știute, s-au destrămat la fel de repede cum s-au format. Altele, bazate poate pe mai multă înțelegere și toleranță reciprocă, s-au "cimentat" de-a lungul anilor de facultate, oferindu-ne prilejul să fim martori ai alcătuirii unor familii cu acte în regulă!

La cununia civilă a colegilor Lelia și Mihai Dumitrache

Evident, nu întotdeauna și nu în mod obligatoriu, membrii familiilor formate sub privirile noastre, pe parcursul anilor de facultate, au fost doar persoane din interiorul sistemului. Aceasta nu era, în mod evident, o condiție obligatorie care să definească o relație. Dar, de cele mai multe ori, chiar și în asemenea cazuri, sistemul la care mă refeream înainte, adică mediul universitar sibian, a jucat un rol important în consolidarea relațiilor de cuplu înfiripate între membrii acestuia. Am fost unul dintre cei aflați în această situație. După câteva încercări anterioare eșuate, de înfiripare a unor relații stabile, pe parcursul anului cinci de facultate o nouă legătură sentimentală cristalizată atunci s-a finalizat pentru mine, ceva mai târziu, prin căsătorie.

În general vorbind, relațiile de cuplu se cimentau mai ușor și datorită facilităților oferite studenților de către mediul universitar sibian, mai ales după anul trei de facultate: un program de studii ceva mai lejer, fel de fel de excursii și evenimente organizate la nivel de facultate sau de cămine studentești ne-au oferit multora dintre noi posibilitatea să ne cunoaștem mai bine, într-un timp relativ scurt, să identificăm reciproc acele legături de suflet care pot să facă o relație să dureze pe termen lung și mai apoi să spunem DA! în fața ofițerului stării civile, încă din facultate. Până la urmă, doar timpul ne poate oferi tuturor certitudinea unor decizii corecte!

Alte preocupări ...

Cred că unele dintre cele mai complexe și cunoscute preocupări cu caracter nondidactic, dar profund educativ, desfășurate ”în masă” în studenție, au fost cele legate de *Casa de Cultură a Studenților* din Sibiu.

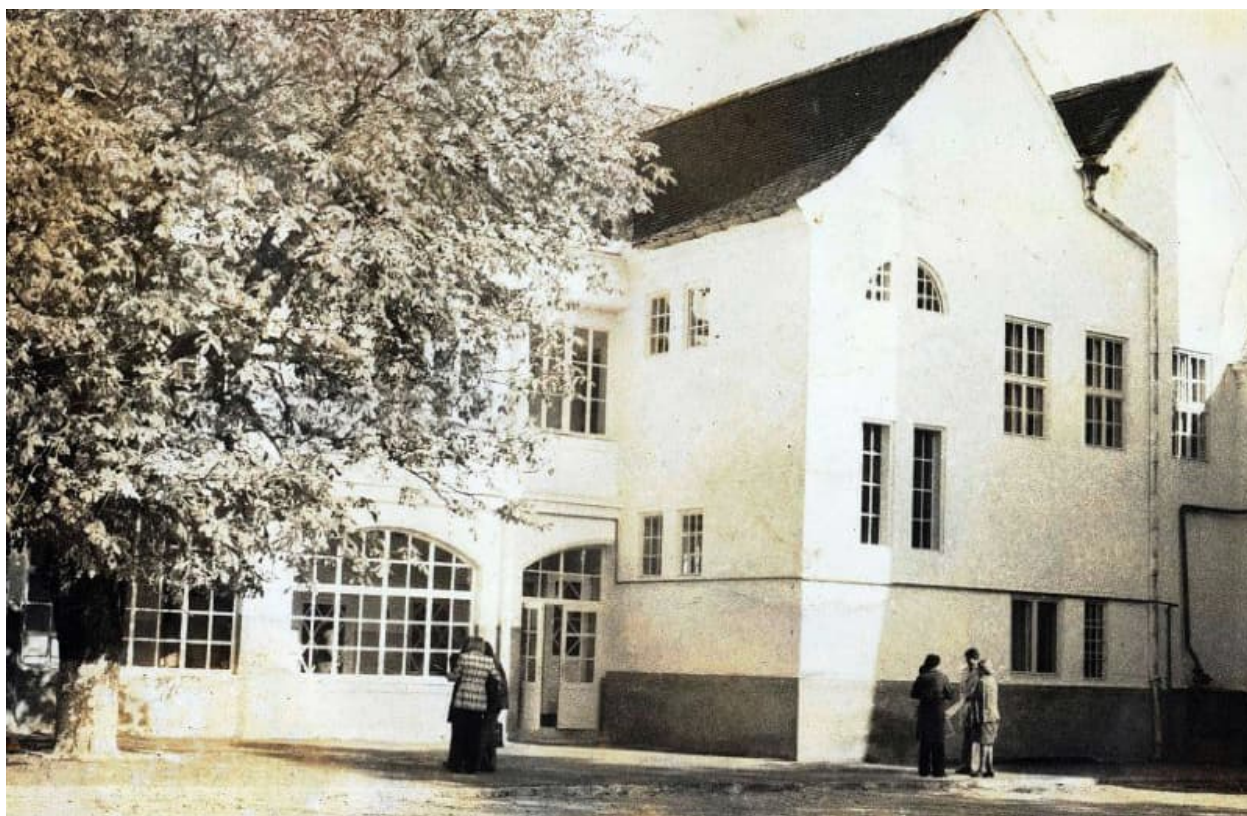
Ne putem mândri cu faptul că printre promotorii multora dintre activitățile cultural-educative desfășurate sau pregătite acolo, s-a aflat și colegul nostru Ioan Opreșor (Jean).

Jean a fost, în perioada studenției, un nonconformist!

A venit în Sibiu în anul 1976, de la Cluj, de la o facultate pe care a abandonat-o atunci cu destulă ușurință pentru a se înscrie în anul întâi la proaspăt înființata Facultate de Mecanică din Sibiu, la secția T.C.M.

Și-a dorit să devină inginer mecanic, dar vocea și talentul său pentru muzică l-au acaparat de-a dreptul, ocupându-i mai mult timp decât avea nevoie pentru a ține pasul cu ceea ce se preda, la vremea aceea, în facultate. Așa că... Jean a pierdut anul doi de facultate, dându-ne astfel nouă, celor deveniți studenți un an mai târziu, ”șansa” să-l prindem din urmă, devenindu-i colegi. Eu cred că el a fost destul de mândrit de situația de atunci dar, dacă privim în timp, retrospectiv și ne gândim la bucuriile de care am avut cu toții parte alături de Jean... nu putem decât să fim încântați de șansa pe care am avut-o, atunci când Jean ne-a devenit coleg!

„În studenție, am avut o viață frumoasă. În cei șase ani în care am fost student, am făcut din *Casa de Cultură a Studenților*, prin prisma preocupărilor mele artistice, un adevărat rai! Un loc în care studenții se simțeau ca la ei acasă. Am diversificat programul acestui așezământ cultural, organizând tot felul de activități. Joia, organizam seară de rock retro. Vineri, seară de romanță și folclor. Sâmbăta și duminica, organizam discotecă. Apoi, aveam o serie de alte preocupări artistice în care erau angrenați constant mulți alți colegi talentați de-ai noștri. Corul studentesc, Brigada artistică, concertele de Jazz în aer liber - erau doar alte câteva modalități de petrecere a timpului nostru liber... Pentru concertele de Jazz în aer liber am avut, ce-i drept, și câțiva colaboratori minunați: Dan Groza, Ghiuri Gheorghe și alții.” (Jean Opreșor)

Casa de Cultură a studenților din Sibiu

Spectacol de jazz, în aer liber, la Casa de Cultură a Studenților

Spectacol în aer liber la Casa de Cultură a Studenților

Membrii echipei de folclor, Pitești, 1981

„Mă întrebi dacă aveam în facultate și alte preocupări decât cele legate de școală? Păi... sigur că aveam! De tot felul! Dar preocupările noastre care au trecut proba timpului, rămânându-ne bine întipărite în minte, au fost din categoria celor ”cu iz” intelectual! Făceam parte, în facultate, dintr-o echipă de șahiști. Eram mai mulți studenți împătimiți ai acestui sport al minții și luam parte la multe partide de șah organizate de facultate. Petru Laslău și Adalbert Horwath sunt doar doi dintre colegii pe care aș vrea să-i întâlnesc din nou, la masa de șah. Jucam împreună, uitând de noi și de timp! Uneori, ne apuca miezul nopții jucând șah într-una din sălile de curs din clădirea Facultății de Drept de pe Bulevardul Victoriei din Sibiu. Jucam șah cu echipe de la alte facultăți din țară sau eram provocați la câte un simultan de mari maștri internaționali de șah! Mi-amintesc că am reușit, la o astfel de întrecere, să fac un egal cu un șahist cunoscut ca fiind unul foarte bun. În prezent, șahul s-a mutat pe internet. Am susținut, în timp, peste 10.000 de partide cu adversari din toată lumea, de toate calibrele”. (Ilie Lazăr)

Gata de lansare!

1981. Testarea unui motor de rachetă în laboratorul de *Rezistența Materialelor*

O lansare reușită!

Gata pentru plecare la concursul de *Bridge*

Aspecte din
timpul concursului
de *Bridge*

Cu puțin timp în urmă, încercând să-mi regăsesc colegii de facultate risipiți în cele patru zări ale lumii, am răspândit în spațiul informatic, prin intermediul mijloacelor moderne de comunicare din ziua de astăzi, un tabel cu numele absolvenților promoției noastre. Acel tabel ar fi trebuit să ajungă la câțiva colegi cu adrese cunoscute și să circule apoi, din om în om. Conținea câteva coloane în care solicitam date de contact ale colegilor, inclusiv despre locurile lor actuale de muncă. Tabelul a ajuns și la Sergiu Dominte, unul din veteranii *Uzinei Mecanice* Mârșa care, după ce l-a primit mi-a răspuns, indignat:

«Ia uite, domnule, ce stil securistic! La ce-ți trebuie ție locul nostru de muncă?»

M-am simțit obligat să-mi lămuresc colegul că aceasta nu reprezintă altceva decât o altă posibilitate prin care pot să dau mai ușor de urma celor "rătăciți" încă, în câmpul muncii. Înțelegându-mi bunele mele intenții, colegul Dominte s-a simțit, la rândul său, obligat să-și justifice întrebarea pusă:

„Am avut parte, prin '83, de o experiență mai puțin obișnuită. Lucram deja la Mârșa, ca inginer stagiar. Am participat la Brașov, la un concurs de *Bridge*, alături de alți câțiva colegi sibieni. Fiind vorba despre un joc "de mase" adresat, totuși, unei anumite elite intelectuale, am fost mirat când, înainte de concurs, am fost supuși unui control "disimulat"! Eram adunați acolo, la uzinele *Tractorul* din Brașov, vreo cinci sute de oameni și cineva ni s-a adresat, spunându-ne: «Toată lumea să scrie un bilet cu numele, prenumele, sexul... (Sexul? Ce, sunteți nebuni?), unde lucrează, etc... Mă învoisem de la serviciu trei zile, urmând să recuperez două. Am scris totul, ca fraierul, pentru că am crezut că datele solicitate erau necesare Federației de Bridge, care ar fi trebuit să se înființeze atunci. Credeam că sunt, pur și simplu, date statistice! Și totuși, la un moment dat, unul dintre jucători îmi zice:

«Îl vezi pe ăla care ne păzește?»

Mă uit într-acolo și-l văd pe unul, în haină de piele, care "dormea" aplecat pe o masă, într-o parte a sălii... Nu am realizat atunci că omul acela era "în plus" acolo! În mod normal, datorită faptului că jocul de bridge este un joc "artificial", chibiții care nu-l înțeleg ies repede afară din sală, nu "dorm" acolo! De unde era să știu eu că acel individ reprezenta, de fapt, "statistica" de la... securitate?

Luni, când am ajuns la serviciu, secretara secției mi-a șoptit: «A dat secretara directorului telefon și... a zis că a dat telefon secretarul cu probleme de... pe județ și s-a interesat cum de ai lipsit tu alea trei zile de la serviciu!».

M-am enervat, de bună seamă, și am repezit-o atunci pe secretară: Dați-le dracu' de zile, doamnă! Puneți-mă nemotivat și gata!

Credeam că recunoașterea unei greșeli poate echivala cu iertarea greșelilor. Deși nu a venit nimeni să mă pedepsească, a trebuit să mă duc totuși la directorul Nae Roman, pentru că știam că jucase și el *Bridge*, să mă milogesc să nu-mi treacă zilele alea în cartea de muncă. Se pare că m-a ajutat! La urma urmei, mare scofală! Cu alte cuvinte, ieșeam cu trei zile mai târziu la pensie! Ce să-ți spun!... Dar, au fost, totuși, atunci, și niște neajunsuri. Mi-au tăiat niște prime anuale, cam cât un salariu. De atunci, știu o regulă: mă întrebă cineva unde lucrez? Îi răspund: da' ce te interesează pe tine?

Pe de altă parte, ți se pare normal să "mă laud" că mă mai duc la Mârșa, atunci când îi aud pe mulți cunoscuți întrebându-mă, ironic:

«Cum! Tot acolo? Da'... Mârșa nu s-a închis?» Nu, le răspund eu acestora. Nu s-a închis! Trebuia să mai rămână cineva acolo, care să închidă lumina și să încuie ușa!...". (Sergiu Dominte)

Nu, stimate coleg. Nu trebuie să-ți fie jenă că ți-ai păstrat locul tău de muncă, în toți anii aceștia. Din contră, eu cred că poți să te mândrești cu asta! Măcar, pentru simplul motiv că refuzând să dezertezi, așa cum au făcut-o mulți alții care au alergat după diferite oportunități, i-ai împiedicat pe unii să declare sus și tare că la Mârșa nu mai sunt specialiști!

„Deși mașinile erau atunci o raritate, eram câțiva colegi prin facultate, care aveam mașini. Colegul Medan avea o Mazda, iar eu aveam o Dacia 1100. Nu erau considerate neapărat mașini de lux, ca acum, chiar dacă atunci era "un lux" să ai o mașină. Mi-amintesc că în mașina mea, pe locul din dreapta, sub covor, au căzut și au rămas ascunse acolo, câteva boabe de grâu și de porumb, care au încolțit. La început, am fost mirat de apariția acelor plante plăpânde în mașina mea. Mergeam singur în mașină, de cele mai

multe ori, așa că nu le-am deranjat și plantele au crescut rapid, până la geamul portierei. Le-am udat tot timpul, ca să rămână verzi, până într-o zi... când le-a văzut mama! Cu bunăvoința ei grijulie, mi le-a smuls din mașină chiar înainte de a da în spic! Nu știa că eu le îngrijisem și intenționat nu am lăsat pe nimeni să stea pe locul din dreapta-față al mașinii mele, pentru că mă amuza mereu reacția celor care le vedeau acolo, atunci când mergeam pe la câte vreun chef, la cântat.” (Jean Oprișor)

După atâta muncă...

De bună seamă, după o muncă susținută de cinci ani, pentru unii și... chiar ceva mai mult, pentru alții, a venit și vremea despărțirii. A fost momentul acela de bilanț făcut de fiecare cu sine însuși (sau însăși!), în care am realizat cu toții că nu mai există un drum de întoarcere și că... gata, de acum s-a terminat, suntem cu toții mari, suntem învățați și trebuie să ne demonstrăm nouă și altora, pentru ce ne-am pregătit în facultate timp de cinci ani!

A fost un moment mult așteptat, pentru unii, venit un pic prea devreme, pentru alții, pentru cei care și-ar fi dorit, poate, să mai copilărească puțin! Dar a fost un moment solemn, plin de emoții. A fost un moment pe care l-am tratat cu toții, ca atare, cu toată maturitatea noastră de atunci. Ajutați puțin, ce-i drept, de dascălii noștri din facultate. Au făcut-o cu toată dragostea și cu toată bucuria dată de împlinirea muncii lor, materializată printr-o nouă promoție de absolvenți de învățământ superior tehnic. Cea de-a doua promoție de ingineri!

Îmbrăcați la patru ace, ferchezuiți, aranjați care mai de care, ne-am ocupat locurile în aula *Avram Iancu*. Eram emoționați. Eram cu toții nerăbdători să fim ”botezați”, în mod oficial, ingineri! Un titlu râvnit, pentru care am muncit cu toții asiduu cel puțin cinci ani! Un titlu așteptat de fiecare dintre noi cu nerăbdare, după atâtea pățanii și întâmplări prin care am trecut.

Ceremonia oficială a fost una simplă, dar cu o mare încărcătură emoțională. Au avut loc discursuri, am fost lăudați, ne-au mai fost făcute și unele observații! Am ciocnit între noi câte o cupă de șampanie și

apoi, am participat cu mic, cu mare, la un chef adevărat! Ăla de adio!

Am socializat, ne-am făcut, reciproc, promisiuni. De tot felul! Că vom mai reveni prin facultate, că ne vom mai revedea, că nu vom uita niciodată instituția care ne-a format ca specialiști și nu-i vom uita niciodată pe cei care ne-au format ca oameni, slujind instituția. Angajamente asumate unanim, dar...

respectate doar pe sărite! Unii colegi s-au mai întors prin facultate, pentru a-și continua studiile universitare. Și-au mai făcut câte un doctorat, câte un master. Alții, au mai trecut pe la secretariat doar cu unele probleme personale. Cei mai mulți însă, dând piept fățiș cu greutățile inerente ale vieții cotidiene, au uitat de promisiunile făcute atunci și s-au pierdut prin mulțime.

Ne-am mai revăzut, o parte dintre noi, ocazional sau cu prilejul revederilor organizate periodic după absolvire, din zece în zece ani. Important este, cred eu, că ne mai dorim să ne revedem în anumite momente aniversare, ca cel căruia i-am dedicat această carte. O carte care este a noastră, a tuturor celor care în urmă cu trei decenii și jumătate am părăsit amfiteatrele Facultății de Mecanică din Sibiu, devenind ingineri și deopotrivă, a cadrelor didactice ale facultății care, prin efortul lor intelectual făcut, ne-au ajutat să devenim ingineri. Le mulțumim tuturor, din inimă!

Profesorul Ion Popescu

**Cu profesorul de chimie,
Gheorghe Dumitru**

Zâmbiți, vă rog!

O poză de colecție! Promoția 1982 a facultății, secția TCM, ingineri

Prinos adus artei teatrale

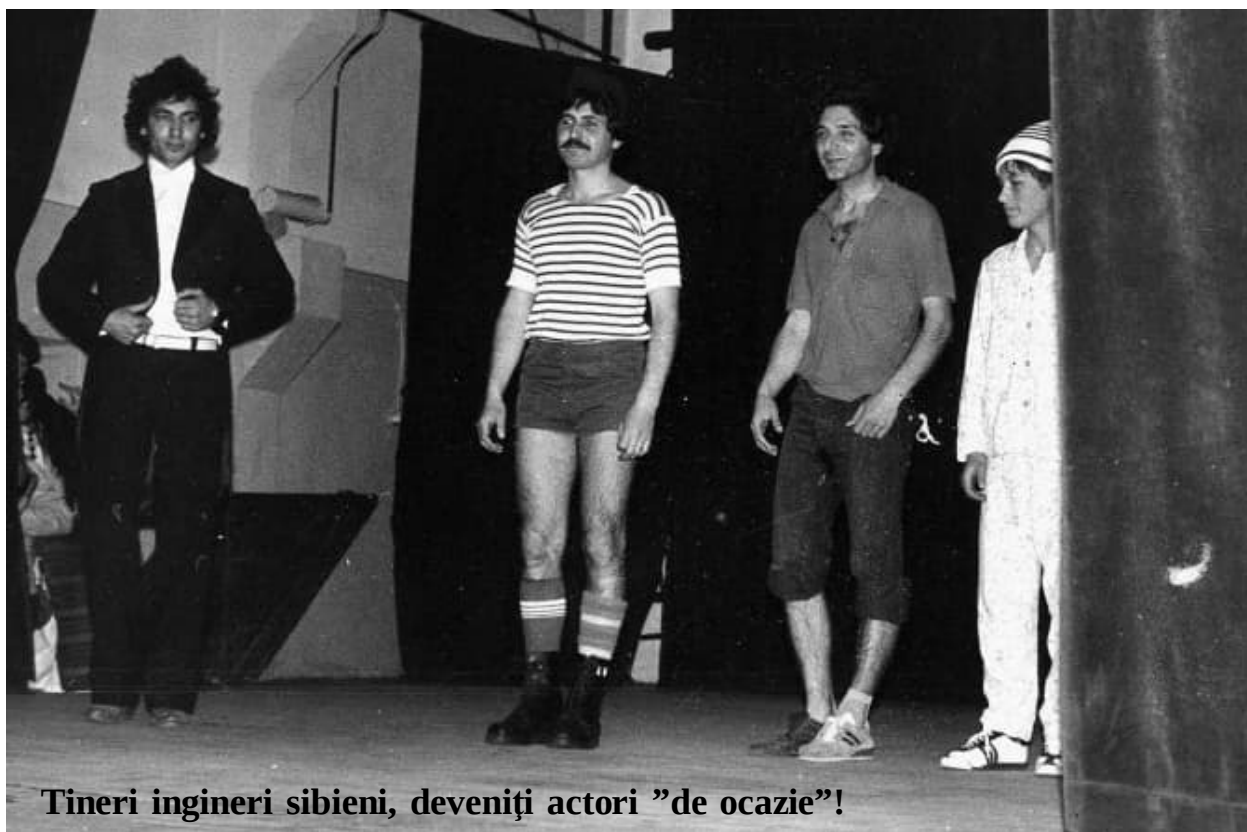
Cine a spus că inginerii, având minți ordonate, obișnuite cu logica și rațiunea impuse de gândirea tehnică formată în anii de facultate, nu au inimi sensibile?

Din contră, aş putea spune!... Un inginer, așa cum ni se spunea adesea în perioada anilor petrecuți în amfiteatrele facultății sibiene, în sălile de curs sau în laboratoare trebuie să știe, în primul rând, unde să caute informația de care are nevoie. Să o preia, să o treacă prin filtrul gândirii sale și să o folosească în aplicațiile teoretice și practice dezvoltate de acesta. Dar are libertatea să încerce să facă și altceva, dacă simte înfiripată pasiunea celui "altceva"!

Uzina Mecanică Mârșa, un colos al industriei tehnice sibiene din anii '80 a absorbit, asemenea unui burete uscat, un număr mare de absolvenți ai Facultății de Mecanică din Sibiu, promoția 1982. Era perioada repartițiilor făcute la nivel de țară și fiecare absolvent din Sibiu sau împrejurimi încerca, la repartiție, să prindă un loc de muncă undeva, cât mai aproape de casă. Marile orașe erau deja "închise" din acest punct de vedere. Mârșa, datorită poziției sale geografice, reprezenta una din variantele atractive pentru proaspeții absolvenți de facultate, oferindu-le acestora câteva avantaje majore:

- fiind situată în apropierea Sibiului, naveta până la Mârșa, în condițiile în care uzina asigura transportul muncitorilor și specialiștilor săi până în incintă, nu era o navetă grea.

- lucrul într-o uzină mare, de talia *Uzinei Mecanice Mârșa* reprezenta, cred eu, visul fiecărui proaspăt absolvent, devenit inginer constructor de mașini. Dotarea tehnică de excepție de care beneficia uzina atunci, îți putea oferi posibilitatea aplicării în practică a cunoștințelor teoretice dobândite în facultate, folosind tehnologia de vârf existentă aici. Centrele de prelucrare mecanică, mașinile de prelucrare mecanică cu comandă numerică erau, la începutul anilor '80, o raritate pe piața muncii. *Uzina Mecanică Mârșa*, prin natura activităților dezvoltate acolo, a beneficiat de avantajele unei dotări de vârf, de care mulți colegi absolvenți au profitat atunci, solicitând o repartiție la Mârșa. Printre aceștia, un grup de tineri ingineri inimoși, bine pregătiți ca specialiști, dar și talentați într-ale artei teatrale! Printre cei care s-au oferit benevol

Tineri ingineri sibieni, deveniți actori "de ocazie"!

să participe la spectacole organizate în cadrul Festivalului Național "Cântarea României" au fost și colegii noștri Iulian Vlad, Pașa Stila și... regretatul Adrian Neacșu. Și-au dovedit cu prisosință talentul lor artistic, pe scenă, dacă este să ne luăm după cronicile acelor vremuri, așa cum și-au dovedit și calitățile lor intelectuale, în fața planșetelor de desen din atelierele de proiectare ale uzinei.

La Mârșă - "Trio-Mozart", 1983

La Mârșă - "Trio-Mozart", 1983

Anii au trecut în zbor...

Ca un fum! Ca un fâlfâit ușor de aripi în zbor au trecut anii! S-au împlinit trei decenii și jumătate de când am părăsit amfiteatrele facultății sibiene și totuși, parcă a fost ieri! Cu diplomele de licență "la purtător", ne-am împrăștiat în cele patru colțuri ale țării, luând calea producției. Cel mai adesea. Au fost însă și unele excepții! O știm cu toții. Într-un sistem în care *Legea lui Ohm*, "maltratată" și adaptată la specificul românesc (adică: *Fii om cu mine, că o să fii om cu tine!*) a funcționat din plin, au mai fost printre noi și piloși care au apucat un loc ceva mai cald în societate, din prima! Mai o rudă sus pusă, mai un prieten de familie, cu oarece influențe "pe sus", mai un gram de noroc și toți ne-am văzut până la urmă, într-un fel sau altul, așezați la locurile noastre în societate.

În timp, lucrurile s-au așezat pe un făgaș normal, pentru fiecare. Evident, tot în măsura în care sistemul de atunci a permis-o. Unii dintre noi ne-am mai revăzut de atunci. De cele mai multe ori, ocazional sau, mai rar, într-un cadru festiv. Am aflat astfel cu multă bucurie, cu prilejul acelor întâlniri, că renumele Facultății de Mecanică din Sibiu a ajuns până în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. A fost dus, dar mai ales dovedit, prin priceperea foștilor absolvenți ai facultății, angajați (atunci) ai unor întreprinderi românești sau, mai târziu, ai unor companii multinaționale din țară sau din afara granițelor țării. Ne-am mai și căutat, adesea. Uneori, din dorința sinceră de a ne revedea sau alteori, din interes. Un fost coleg de facultate ajuns undeva, mai sus, în producție sau poate în conducerea unei întreprinderi, a constituit întotdeauna, cel puțin în perioada construirii socialismului în România, o ușă deschisă către rezolvarea unor probleme de serviciu sau personale, pentru fiecare dintre noi. Asta a fost sistemul și fiecare dintre noi ne-am bucurat, măcar o dată în viață, atunci când la capătul celălalt al unei probleme care trebuia rezolvată, am dat nas în nas cu un fost coleg de facultate! Eu însumi îmi amintesc cu plăcere de câteva asemenea momente din viață când, având diferite funcții de conducere într-o întreprindere textilă sibiană, am reușit să rezolv destule probleme importante de serviciu cu sprijinul unor colegi de facultate, întâlniți în locul potrivit, la momentul potrivit! Asta a demonstrat, zic eu, o altă calitate a învățământului tehnic sibian al acelor ani de demult: am învățat și

nu am uitat să ne întindem în viață acea mână de ajutor care ne-a unit și în facultate, ca și colectiv, în timpul elaborării proiectelor de an sau de diplomă. Și nu numai!

Anii au trecut și mulți dintre colegii noștri de atunci au devenit astăzi, la rândul lor, dascăli.

Predându-le altor generații de elevi sau studenți știința lor dobândită în amfiteatrele Facultății de Mecanică din Sibiu, au dus mai departe tradiția, păstrând vie flacăra învățământului superior tehnic sibian. Sau, pregătindu-se și devenind specialiști în alte domenii de activitate, au înnobilit-o prin cunoștințele lor nou dobândite cu acel prilej, demonstrându-și lor și celorlalți din jurul lor că învățământul tehnic sibian a constituit o bază solidă de pornire în viață pentru fiecare absolvent al facultății.

Ne-am reîntâlnit adesea pe stradă, întâmplător, fiind singuri sau fiind însoțiți de membrii familiilor noastre. Însoțiți de soți, soții, copii sau nepoți. Și de fiecare dată, am realizat prin asta că timpul a fost necruțător și cu fiecare dintre noi. Că, o dată cu apariția pe lume a copiilor sau a nepoților noștri timpul ne-a răpit și nouă o parte din ani. Sau... poate ni i-a dăruit, oferindu-ne șansa să le fim acestora alături. Cine mai știe?

Revederile organizate cu prilejul împlinirii unei sume rotunde de ani trecuți de la absolvirea facultății, au fost pentru noi, în egală măsură, și prilej de tristețe. Pierderea unor colegi de facultate, trecuți prea devreme la cele veșnice, ne-a întristat! Avem pe pământul acesta, din păcate, o singură viață și avem cu toții o sumedenie de năzuințe. Cum oare să nu-ți pară rău când vezi că unora dintre noi li s-au frânt prea devreme aripile lor întinse către acele orizonturi ale năzuințelor lor? Că nu au mai apucat să-și vadă împlinite o parte din visele lor? Este trist că se întâmplă asta, dar trebuie să avem de fiecare dată puterea să mergem mai departe. Faptul că acum, la împlinirea a trei decenii și jumătate de când am absolvit facultatea ne-am propus să ne revedem, demonstrează că vrem să mergem mai departe, împărțându-ne în continuare experiențele proprii de viață.

Imnul *STUDENT SIBIAN*

Refren:

Motto:

Cât îi țara și Ardealul,
Nu-i student ca sibianul!

*Fost-am student sibian,
Dracu știe în ce an.*

Refren:

Ai restanță, n-ai vacanță șa, la, la la, la, la, la
Ai vacanță, n-ai restanță nu ești sibian.

Studentul din anu' întâi,
Stă acolo unde-l pui.

Refren:

Studentul din anul doi,
Stă călare pe butoi.

Refren:

Studentul din anul trei
Cu ochii după femei

Refren:

Primii patru ani sunt grei
Până ajungi în anul trei

Refren:

Studentul din anul patru
Poa' să-și dea și doctoratul.

Refren:

Studentii din anul cinci
Trag la proiecte pe brânci
(Au proteze-n loc de dinți)

Absolvent dacă te vezi,
Te întrebi de nu visezi.
Nu e vis, e realitate, șa, la, la, la, la, la, la,
Poți pleca în străinătate șa, șa, la, la, la.

Cum mai stai cu statica?

Cinematica? Dinamica?

Te întreabă an de an, șa, la, la, la, la, la, la,
Sârbu, Gheorghe și Bercan, șa, la, la, la, la, la.

Cum treci de Miercurea Ciuc,
Te-ntâlnești cu Tiperciuc.
De iei tita la lucrare,...
Vii la reexaminare...

De fluide dacă treci,
Pe Voica poți să-l îneci.
Însă moșu îi om bun,...
Nu ca alții, căpcăun...

Șef lucrări cu tot dichisul,
Este și Candin fochistu.
Că îi negru ca tăciunu,...
De nu-l spală tot Cibinu...

Reductor cu patru roți,
Proiectează-l dacă poți.
De nu știi de nota zece,...
La "organe" o să te frece...

Mecanisme, roți dințate,
Găuri date pe la spate.
Plus un mecanism mai hoț,...
Ce dă găuri după colț...

Doamnă de toată stima,
Este Ștețiu Cosmina.
Are un Lăzărescu tată,...
Și-o făptură-ndestulată...

Cel mai falnic dintre toți,
Este Ștețiu cel cu moț
Cursu-i scris pe celofan,...
Și-l citești de pe tavan...

Bologa cel mărunțel,
Are un negru carnețel
Dacă faci absențe multe,...
La examen te și... pică...

Cunoscut în tot orașul
E profesorul Brândașu.
Are cravate pestrițe,...
Cu buline și pipițe...

La tratamente termice,
Este Urdaș Vasile.
De nu știi despre călire,...
Îți aplic-o revenire...

Drag m-i strungul românesc,
Dar nu știu cum să-l pornesc.
Te învață an de an,...
Fetche, Telea și Bogdan...

*Timișoara-i cu Banatu’
Sibiu’ cu Împăratu’*

Refren:

Clujul e cu Napoca
Sibiul cu Bufnița

Refren:

La Brașov e Postăvarul,
La Sibiu, Continentalul.

Refren:

Constanța cu Pelicanul,
Sibiu-i cu Bulevardul

Iașiul este cu Copou,
La Sibiu, Sibiul Nou.

Refren:

La Craiova-i Razachie
La Sibiu, Valea-Aurie

Refren:

Bibliografie

- Roșca, Liviu, ș.a. - *Facultatea de Inginerie la 40 de ani. Monografie* – Sibiu 2016, Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, 2016
- Prof. Dr. ing. Vasile Fetcu - *Cântece studențești și de chef* (Universitatea “Lucian Blaga” Sibiu)
- Site-uri oficiale:
 - <http://www.sibiu-turism.ro>
- Arhivă foto personală (Ion Talpoș)
- Arhivă foto aparținând colegilor:
 - Teodor Apolzan
 - Daniela & Iulian Vlad
 - Ioan Cișmileanu
 - Liviu Fâciu
 - Ioan Opreșor
 - Sergiu Dominte
 - Tatiana Maioru
 - Emil Niță
 - Mirela Racu
 - Regine Pflger
- Ciorne, e-mailuri sau înregistrări ale unor discuții purtate ocazional, cu o parte dintre colegii de facultate.

Despre autor

- născut la data de 18 martie 1957, în localitatea Titești, județul Vâlcea;
- absolvent al Liceului Economic Călimănești, secția Economia Turismului, promoția 1976;
- absolvent al Facultății de Mecanică Sibiu, secția Tehnologia Construcțiilor de Mașini, ingineri, promoția 1982;
- căsătorit, cu doi copii;
- în prezent, manager al unei societăți comerciale cu capital de stat, din județul Sibiu.

„Pentru a izbândi în ceea ce-ți propui să faci în viață, asigură-te că ai ridicat ștacheta așteptărilor suficient de sus, încât să găsești în tine mijloacele și motivația necesare pentru a ajunge la capătul drumului!”

Ion Talpoș

Mulțumiri

Le mulțumesc pe această cale tuturor colegilor, prietenilor și cunoșcuților care, susținându-mi ideea elaborării acestei cărți, mi-au oferit sprijinul lor necondiționat, ori de câte ori a fost nevoie.

Le mulțumesc tuturor dascălilor noștri, celor care, făcând în anii studenției noastre parte din corpul didactic al facultății, ne-au permis să ne manifestăm în felul nostru propriu, individual. Ne-au fost deopotrivă dascăli, prieteni mai mari, uneori confidenți. Ne-au oferit astfel șansa să ne dezvoltăm intelectual și moral, crescând alături de ei. Ne-au acceptat, așa cum am fost: cu mentalități proprii, uneori cu ifose!

Ne-au călăuzit pașii cu răbdare, permițându-ne să le ”furăm” din știința lor pentru a deveni, la rândul nostru, oameni învățați.

Le mulțumesc membrilor familiei mele pentru că au înțeles că, lucrând la o nouă carte, scrisul a devenit pentru mine o pasiune. Luând-o ca atare, mi-au acordat astfel timpul necesar să o scriu. Mă simțeam dator față de colegii mei de facultate să o fac, atâta timp cât anii studenției au venit pentru noi toți ca o continuare firească a anilor de liceu. Ori, amintirile anilor mei de liceu și-au găsit rostul în evocările făcute în *Martor Tăcut*, prima mea carte ieșită de sub tipar cu aproape un an în urmă, cu prilejul revederii la 40 de ani de la absolvirea liceului. De aceea, am considerat că este firesc și în același timp că am această datorie de onoare să le ofer colegilor mei de facultate acum, cu prilejul revederii la 35 de ani de la absolvirea facultății, un asemenea dar de suflet. O merităm cu toții!

Le mulțumesc, de asemenea, colegilor care ascultându-mi rugămințile, și-au făcut timp pentru a-mi oferi detaliile unor întâmplări la care ei au fost martori oculari. Le-am preluat ca atare, pentru a le oferi, la rândul meu, tuturor celor interesați să le afle.

Îi mulțumesc în mod special domnului inginer Ioan Cișmăleanu, fostul meu coleg de facultate și de cameră, în căminul studențesc sibian în care am locuit împreună în anii studenției noastre. Ne-am regăsit după mai mulți ani trecuți de la absolvirea facultății și în calitatea sa de Director al unei edituri de carte din Făgăraș s-a implicat necondiționat în editarea prezentei cărți, făcând posibilă tipărirea sa în timp util.

Nu în ultimul rând, le mulțumesc tuturor celor care, într-un fel sau altul, s-au implicat în organizarea evenimentului dedicat revederii promoției noastre, prilejuit de împlinirea a 35 de ani de la absolvirea Facultății de Mecanică din Sibiu, secția TCM, ingineri.

Autorul

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	/ 5
De ce student?	/ 6
O vară fierbinte	/ 8
Să nu dai niciodată vrabia din mână!...	/ 10
Și acum, ce facem?	/ 11
Să ne reamintim!	/ 12
Ei au fost dascălii noștri	/ 15
Hai la drum!	/ 18
Ce materii am ”buchisit” în facultate	/ 20
Primele linii trasate la Desen Tehnic	/ 21
Am intrat în ritm	/ 22
Proba de foc: examenele	/ 23
Ti pic!	/ 31
Povestea unui cinci cu punct	/ 38
În laboratoarele facultății	/ 41
Practica de specialitate	/ 43
Mirajul Occidentului	/ 45
Proiectele de an și de diplomă	/ 46
Predarea ștafetei, între promoții	/ 52
Viața de căminist	/ 56
Chefuri cu și fără ”amortizor de zgomot”	/ 58
Facem un ”blat” la cantină?	/ 66
Pe cărări de munte	/ 67
Excursii în țară	/ 80
Dați și voi o mână de ajutor?	/ 87
Canalul Dunăre-Marea Neagră	/ 88
Pe terenul de sport	/ 93
Se încheagă familii	/
Alte preocupări	/ 98
După atâta muncă...	/ 106
Prinos adus artei teatrale	/ 110
Anii au trecut în zbor...	/ 112
<i>Imnul Student sibian</i>	/ 114
Bibliografie	/ 116
Despre autor	/ 118
Mulțumiri	/ 119